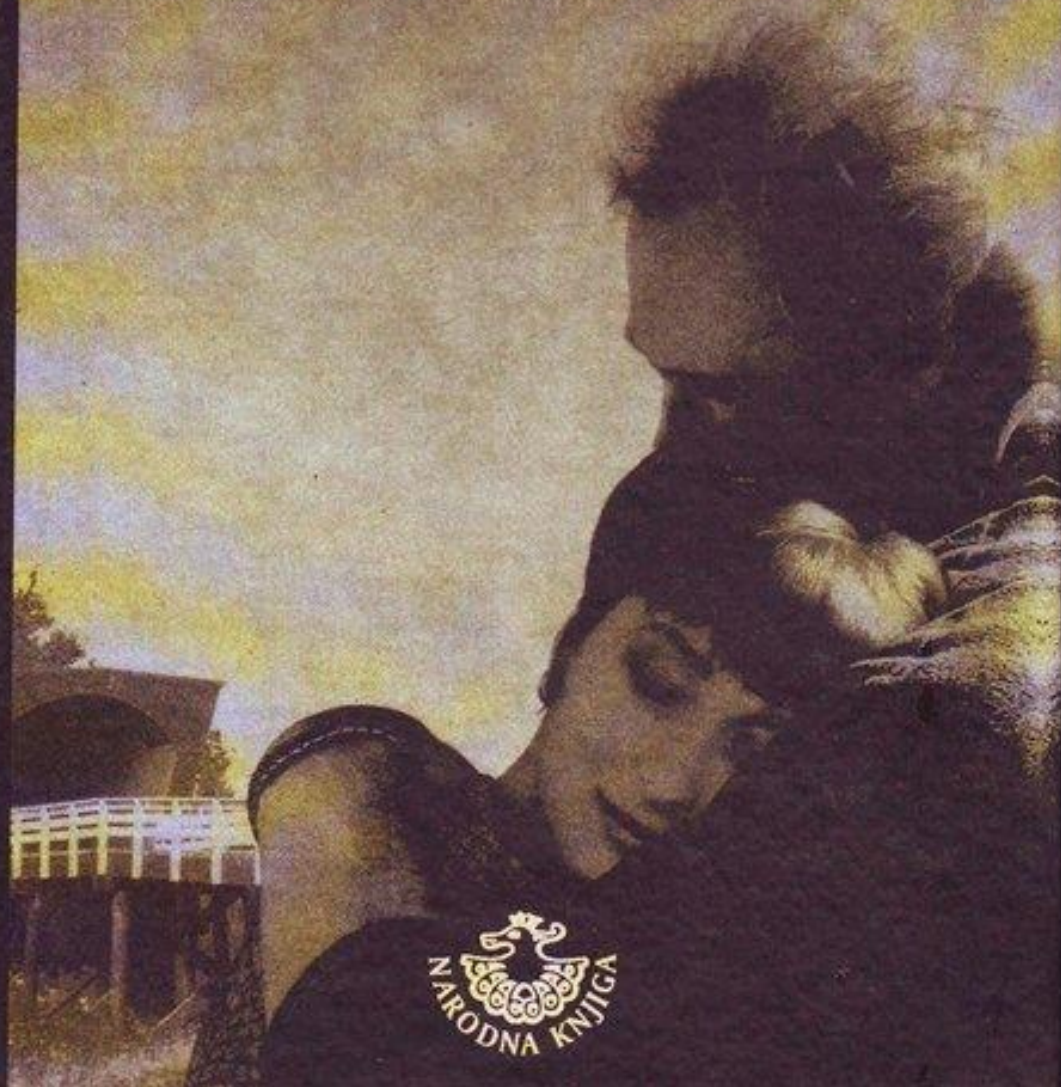

ROBERT DŽEJMS VOLER

MOSTOVI OKRUGA
MEDISON

Robert Džejms Voler

Mostovi okruga Medison

Po etak

Postoje pesme koje slobodno izlaze iz trave što cveta plavim cveti ima, iz prašine hiljada seoskih puteva. Ovo je jedna od tih pesama. U kasno popodne u jesen 1989, dok sedim za pisaćim stolom i posmatram kursor koji treperi na ekranu kompjutera preda mnom, zvuči telefon.

S druge strane žice je bivši stanovnik Ajove, po imenu Majki Džonson. Sada živi na Floridi. Prijatelj iz Ajove mu je poslao jednu od svojih knjiga. Majki Džonson ju je pročitao, njegova sestra Karolajn ju je pročitala, i oni znaju priču za koju veruju da bi mogla da me zanima. On okolišaju, odbijaju i da kaže bilo šta o priči, sem da su oni i Karolajn voljni da doputuju u Ajovu da bi razgovarali sa mnom o njoj.

To što su spremni da učine toliki napor pobuđuje moje interesovanje uprkos skepsi koju gajim prema takvim ponudama. Tako prihvatam da se sretnem sa njima sledećeg nedelje u De Moinu. Upoznajemo se u *Holidej Inu* blizu aerodroma, nelagodnost postepeno popušta, i njih dvoje sedaju preko puta mene, dok se napolju spušta veče i pada slab sneg.

Izvlače mi obe priče: ako odlučim da ne napišem priču, moram da obećam da nikada neću da otkrijem šta se desilo u okrugu Medison u Ajovi 1965, niti druge događaje s tim u vezi koji su se dogodili tokom sledećih dvadeset i četiri godine. U redu, zvuči i razumno. Uostalom, to je njihova priča, ne moja.

I tako, slušam. Slušam pomno, postavljam teška pitanja. A oni govore. Govore i govore. Povremeno, Karolajn ne kriju i se plaće, dok se Majki bori da ne čini to isto. Pokazuju mi dokumente i isekce iz časopisa, i dnevnika koje je vodila njihova majka Franческа.

Hotelska poslugica dolazi i odlazi. Naručujemo još kafe. Dok oni govore, počinjem da gledam slike. Prvo morate da vidite slike, tek posle dolaze reči. I počinjem da čujem reči, počinjem da ih vidim na stranicama rukopisa. Negde odmah posle ponovo prihvatam da napišem priču ili da bar pokušam da je napišem.

Teško su se odlučili da objave ono što znaju. Okolnosti su delikatne, umešana je njihova majka i, što je još osetljivije, njihov otac. Majki i Karolajn su svesni da bi objavljivanje priče moglo da izazove buču na govorkanja i surovo srozavanje uspomena koje su ljudi sačuvali o Ričardu i Frančeski Džonson.

Pa ipak, u svetu u kojem se izgleda uništavaju lične obaveze svih oblika i gde je ljubav postala stvar udobnosti, oboje su osetili da ta izuzetna priča zaslužuje da bude tačno ispričana. Verovao sam i tada, a sada verujem još više, da su bili u pravu.

Tokom istraživanja i pisanja zamolio sam Majkla i Karolajn za još tri susreta. Svaki put su bez pogovora doputovali u Ajovu. Toliko je bila jaka njihova želja da priča bude tačno ispričana. Neki put smo jedva govorili, neki put smo se polako

vozili putevima okruga Medison dok su oni pokazivali mesta koja igraju važnu ulogu u pri i.

Pored pomo i koju su pružali Majki i Kerolajn, pri a koju sam ovde napisao zasnovana je na informacijama koje su se nalazile u dnevnicima Fran eske Džonson, istraživanju vo enom u severozapadnom delu Sjedinjenih Država, posebno u Sijetlu i Belingemu, u državi Vašington, istraživanju koje je bez buke sprovedeno u okrugu Medison u Ajovi, obaveštenjima napabir enim iz fotografskih eseja Roberta Kinkejda, pomo i koju su pružili urednici asopisa, informacijama koje su pružili proizvo a i fotografskih filmova i opreme i dugotrajnim razgovorima sa nekoliko divnih starih ljudi u okružnom stara kom domu u Bamzvilu u Ohaju, koji se se aju Kinkejda iz njegovih de a kih dana.

Uprkos napornoj istrazi, ostale su praznine. U takvim slu ajevima dodao sam malo svoje mašte, ali jedino kada sam mogao da donesem razumnu procenu, koja je poticala iz intimne bliskosti sa Fran eskom Džonson i Robertom Kinkejdnom koju sam stekao tokom istraživanja. Ube en sam da sam se veoma približio onome što se stvarno dogodilo.

Veliku prazninu predstavljaju ta ne pojedinosti o Kinkejdovom putovanju po severu Sjedinjenih Država. Znamo da je obavio to putovanje po mnogobrojnim fotografijama koje su kasnije objavljene, po kratkoj napomeni Fran eski Džonson u svojim dnevnicima i rukom pisanim beleškama koje je Kinkejd ostavio kod urednika asopisa. Koriste i ta tri izvora kao vodi e, verujem da sam pronašao put kojim je Kinkejd išao od Belingema ka okrugu Medison u avgustu 1965. Voze i se ka okrugu Medison na kraju mojih putovanja, osetio sam da sam u mnogo emu postao Robert Kinkejd.

I pored toga, pokušaj da uhvatim Kinkejdovu bit predstavljao je najve i izazov tokom istraživanja i pisanja. On je li nost koja izmi e. Ponekad izgleda veoma obino. Drugi put izgleda eteri no, možda ak sablasno. U svom radu bio je potpuni profesionalac. Ipak je video sebe kao posebnu vrstu mužjaka koja zastareva u svetu iscrpljenom sve ve om koli inom organizacije. Jednom je govorio o *nemilosrdnom cviljenju* vremena u svojoj glavi, a Fran eska Džonson je rekla za njega da živi *na udnim, progonjenim mestima, daleko izvan granica Darwinove logike*.

Na još dva zanimljiva pitanja nema odgovora. Prvo, nismo mogli da utvrdimo šta se desilo sa Kinkejdovom fotografskom arhivom. Po prirodi njegovog posla, sigurno je bilo na hiljade, verovatno na stotine hiljada fotografija koje nikada nisu prona ene. Jedino možemo da naga amo da ih je, u skladu sa na inom na koji je video sebe i svoje mesto na svetu - uništio pre smrti.

Drugo pitanje se odnosi na njegov život od 1975. do 1982. godine. O tome ima veoma malo informacija. Znamo da je nekoliko godina u Sijetlu zara ivao za skroman život kao fotograf portreta i da je nastavio da fotografiše oblast oko

Pjudžet Saunda¹. Sem toga, nemamo ništa. Zanimljivo je da su sva pisma koja su mu slali iz Socijalnog osiguranja i Udruženja veterana bila obeležena njegovim rukopisom sa *Vratiti pošiljaocu* i vra ena.

Pripremanje i pisanje ove knjige izmenilo je moj pogled na svet, preobrazilo moj na in mišljenja i, najviše od svega, smanjilo moj cinizam prema onome što je mogu e u areni ljudskih odnosa. Pošto sam za vreme istraživanja upoznao Fran esku Džonson i Roberta Kinkejda, otkrio sam da granice takvih odnosa mogu biti proširene dalje nego što sam to ranije mislio. Možda ete i vi ste i isto iskustvo itaju i ovu pri u.

To ne e biti lako. U svetu koji je sve bezose ajniji svi postojimo uz sopstvene oklope od otvrdlih ljuštura osetljivosti. Nisam siguran gde nestaje velika strast i po inje sentimentalnost. Ali naša sklonost da ismevamo prvo i da istinske i duboke ose aje obeležavamo kao preteranu sentimentalnost, otežava nam da u emo u kraljevstvo nežnosti što je potrebno za razumevanje pri e o Fran eski Džonson i Robertu Kinkejdu. Znam da sam prvo morao da prevazi em tu sklonost, pre no što sam po eo da pišem.

Ipak, ako onome što sledi pri ete svojevolutno uklonivši nevericu, kao što je to rekao Kulridž, siguran sam da ete iskusiti isto što i ja. U raznim prostorima vašeg srca možda ete ak na i - kao što je našla Fran eska Džonson - prostor da ponovo igrate.

Leto 1991.

¹ Pjudžet Saund - moreuz na severozapadnoj obali Pacifika u SAD.

Robert Kinkejd

Ujutro osmog avgusta 1965, Robert Kinkejd zatvori vrata svog malog dvosobnog stana na tre em spratu velike zgrade u Belingemu, u državi Vašington. Nosio je kofer i ruksak pun fotografske opreme niz drvene stepenice, ka zadnjoj strani zgrade gde je njegov stari kamionet marke ševrolet bio parkiran na mestu rezervisanom za stanare.

Unutra su se već nalazili: drugi ruksak, ručnik, frižider srednje veličine, dva tronožna stola, boksovi *Kemela*, termos i kesica sa voćem. U spremištu kamioneta nalazila se kutija sa gitarom.

Kinkejd je postavio ruksake po sedištu, a frižider i tronošce je stavio na pod. Poveo se u spremište kamioneta i uvrstio kutiju sa gitarom i kofer u ugao, stavivši ih u rezervnu gumu što je ležala postrance, i vezavši obe kutije za gumu konopcem za sušenje. Ispod te istrošene gume ugurao je crnu ceradu.

Seo je za volan, zapalio *Kemel* i prošao kroz svoju mentalnu checklistu: dve stotine rolni raznih filmova, uglavnom *Kodakrom* za malu brzinu, tronošci, ručnik, frižider, tri fotografska aparata i pet objektivna, farmerke i kaki pantalone, košulje, otrcan fotografski prsluk. U redu. Sve drugo što je možda zaboravio može da kupi usput.

Na sebi je imao izbledele farmerke, iznosač terenske opreme, košulju kaki boje i narandžaste tregere. Za široki kožni pojas bio je pričvršćen švajcarski nož u futroli.

Pogledao je na sat: osam i sedamnaest. Kamionet je pokrenuo iz drugog pokušaja, izašao unazad, promenio brzinu i polako krenuo ulicom pod mutnim suncem. Prošao je ulicama Belingema prema jugu, autoputem 11, idući nekoliko milja duž obale Pjuzet Saunda, a zatim autoputem koji je krivudao ka istoku pre nego što se uliti u međudržavnu autostradu broj 20.

Okrenuvši se ka suncu, pobeo je dug vijugav put kroz Kaskade. Voleo je taj kraj i osećaj da se ne žuri, zaustavljaju i se tu i tamo da bi zabeležio zanimljive mogućiosti za buduće ekspedicije ili da bi snimio ono što je nazivao *fotosima za pamćenje*. Te brze fotografije trebalo je da ga podsete na mesta koja bi možda poželeo ponovo da poseti i pri tome ozbiljnije. Kasno po podne, u Spokejnu je skrenuo ka severu, na autostradu broj 2, koja će ga odvesti na pola puta kroz Sjedinjene Države do Duluta, u Minesoti.

Po hiljaditi put u životu zaželeo je da za ovakva putovanja ima psa, možda zlatnog retrivera koji bi mu pravio društvo i kod kuće. Međutim, bio je već esto odsutan, uglavnom u inostranstvu, i to ne bi bilo pravedno prema životinji. Ipak je razmišljao o tome. Za nekoliko godina bi bio suviše star za težak rad na terenu. *Tada bih mogao da nabavim psa, reče zelenim letinarima koji su prolazili pored prozora kamioneta.*

Ovakve vožnje su kod njega uvek izazivale želju da ima nekog svog. Pas je bio

deo toga. Robert Kinkejd je bio sam u najve o j mogu o j meri. Jedinac, oba roditelja mrtva, daleki ro aci koji su izgubili kontakt sa njim a i on sa njima, bez bliskih prijatelja.

Znao je ime oveka koji je bio vlasnik bakalnice na uglu u Belingemu i vlasnika radnje sa fotografskom opremom gde ju je kupovao. Tako e je održavao formalne, profesionalne odnose sa nekoliko urednika asopisa. Sem toga, malo ljudi je dobro poznao, niti je neko poznao njega. Cigani se teško sprijateljuju, a on je bio sli an Ciganima.

Pomislio je na Merien. Napustila ga je pre devet godina, posle pet godina braka. Sada je imao pedeset i dve godine, što zna i da ona ima nešto manje od etrdeset. Merien je sanjala da se bavi muzikom, da postane peva ica ameri kih folk pesama. Znala je sve Veverove pesme i prili no lepo ih je pevala u kafi ima u Sijetlu. Kada je bio kod ku e, u tim prošlim vremenima, vozio ju je na predstave i sedeo u publici dok je ona pevala.

Njegova dugotrajna odsustva, ponekad dva ili tri meseca, bila su teška za brak. Ona je bila svesna toga ime se on bavi kada su rešili da se ven aju, i oboje su imali neko neodre eno ose anje da bi to nekako moglo da se reši. Nije moglo. Kada se vratio ku i sa snimanja na Islandu, nje nije bilo. U poruci je stajalo: *Roberte, nije uspelo. Ostavila sam ti gitaru. Ostani u vezi.*

Nije ostao u vezi. Slede eg dana uhvatio je avion za Australiju. Nije tražila ništa drugo sem da bude slobodna.

Zaustavio se kasno uve e da bi preno io u Kalispelu, u Montani. Motel *Kouzi In* je izgledao jeftino i bio je jeftin. Poneo je stvari u sobu u kojoj su se nalazile dve stone lampe, od kojih je jedna imala pregorelu sijalicu. Leže i u krevetu, itaju i *Zelena brda Ajrike* i piju i pivo, mogao je da namiriše fabriku hartije u Kalispelu. Ujutro je tr ao etrdeset minuta i napravio pedeset sklekova, koriste i fotografske aparate kao male ru ne tegove da bi upotpunio vežbu.

Vozio je preko vrha Montane u Severnu Dakotu, a siromašna, ravna zemlja mu je izgledala jednako o aravaju e kao i planine i more. Bilo je neke stroge lepote u tom mestu, tako da se zaustavio nekoliko puta i postavivši tronožac, napravio nekoliko crno-belih fotografija starih farmerskih ku a. Takva okolina je odgovarala njegovoj sklonosti ka minimalizmu. Indijanski rezervati su delovali tužno iz svih onih razloga koje svi znaju i za koje ne mare. Te vrste naselja nisu bile ništa bolje na severozapadu države Vašington nego bilo gde drugde gde ih je video.

Ujutro 14. avgusta, dva sata pošto je napustio Dulut, presekao je ka severoistoku i krenuo sporednim putem ka Hibingu i rudnicima gvož a. U vazduhu je lebdela crvena prašina, videle su se velike mašine i specijalni vozovi za prevoz rude do teretnih brodova u Tu Harborz na Gornjem jezeru. Popodne je proveo tumaraju i Hiblingom, utvrdivši da mu se ne dopada, iako je Bob Zimmerman-Dilan bio poreklom odatle.

Jedina Dilanova pesma koju je ikada stvarno voleo bila je *Devojka iz zemlje sa severa*. Tu pesmu je umeo da odsvira i otpeva, i mrmljao je re i za sebe dok je ostavljao za sobom to mesto sa velikim crvenim rupama u zemlji. Merien mu je pokazala nekoliko akorda i kako da na ini nekoliko osnovnih arpe a da bi sebe pratio. *Ostavila mi je više nego što sam ja njoj*, rekao je jednom prilikom pripitom kapetanu re nog broda u mestu po imenu Mek Elrojev Bar, negde u basenu Amazona. I to je bila istina.

Šuma u nacionalnom parku Gornje Jezero je bila lepa, stvarno lepa. Zemlja za istraživa a. Kada je bio mlad, želeo je da stari dani istraživa a još traju da bi mogao i sam da postane istraživa .

Voze i pored livada, ugledao je tri losa, crvenu lisicu i mnoštvo jelena. Zaustavio se na jednom jezercetu i snimio nekoliko odsjaja u vodi grane udnovatog oblika. Kada je završio, seo je na papu icu kamioneta, piju i kafu, puše i i slušaju i vetar u brezama.

Bilo bi dobro imati nekoga, ženu, pomislio je, posmatraju i dim cigarete kako prelazi preko jezerceta. *Starenje te tera da tako razmišljaš*. Ali pošto je toliko dugo bivao odsutan bilo bi to teško za onoga ko ostaje kod ku e. To je ve znao.

Kada je bio kod ku e u Belingemu, povremeno bi se sastajao sa direktorkom umetni kog odseka jedne reklamne agencije iz Sijetla. Sreo ju je dok je radio za neko preduze e. Imala je etrdeset dve godine, bila je pametna i prijatna osoba, ali je nije voleo i nikada je ne e voleti.

Ponekad, kada bi se oboje osetili usamljeni, proveli bi ve e zajedno, otišli u bioskop, popili nekoliko piva i kasnije prili no dobro vodili ljubav. Ona je dosta proživela, dva braka, radila je kao konobarica u nekoliko barova dok je poha ala koledž. Svaki put, pošto bi završili sa vo enjem ljubavi, dok bi ležali zajedno, ona bi mu rekla: *Roberte, ti si najbolji, bez premca, niko ti nije ak ni blizu*.

Pretpostavljao je da je za muškarca dobro da to uje, ali on nije imao toliko iskustva, a uostalom nije imao na ina da sazna da li mu je govorila istinu. Ali jednom je rekla nešto što ga je proganjalo: Roberte, postoji u tebi neko stvorenje koje nisam sposobna da izvu em napolje, nisam dovoljno snažna da ga dosegnem. Neki put ose am da si ovde ve dugo, više od jednog života, i da si boravio na skrivenim mestima o kojima mi ostali nismo nikada ni sanjali. Plašiš me, iako si nežan prema meni. Da se ne borim da kontrolišem sebe kada sam s tobom, ose am da bih mogla da izgubim ravnotežu i da se nikada ne povratim.

Na neki nejasan na in znao je o emu je govorila. Ali ni on sam nije mogao to da doku i. Još kao de ak, dok je odrastao u gradi u u Ohaju, imao je te misli koje su lutale, ežnjivo ose anje tragi nog spojeno sa jakom fizi kom i intelektualnom snagom. Dok su druga deca pevala *Veslaj, veslaj, veslaj svojim amcem*, on je u io melodiju i engleske re i jedne francuske kabaretske pesme.

Voleo je re i i slike. *Plavo* je bila jedna od njegovih omiljenih re i. Voleo je ose aj koji je stvarala na njegovim usnama i jeziku kada bi je izgovorio. Setio se

kako je mislio, dok je bio mlad, da re i pružaju fizi ki ose aj, ne samo zna enje. Voleo je druge re i, kao što je *udaljen, dim od drveta, autoput, drevni, prolaz, istraživa i Indija*, zbog toga kako su zvu ale, kakav su ukus imale, i zbog onog što su prizivale u njegov mozak. U svojoj sobi je imao zaka en spisak re i koje je voleo.

Zatim bi spajao re i u re enice pa je i njih oka io:

Suviše blizu vatri.

Do oh s istoka s malom grupom putnika.

Neprestani cvrkut onih koji bi hteli da me spasu

i onih koji bi hteli da me prodaju.

Talismane, talismane, pokaži mi svoje tajne.

Kormilaru, kormilaru, usmeri me ku i.

Leže i nag tamo gde plivaju plavi kitovi.

Zaželela mu je vozove iz kojih se puši

i koji napuštaju stanice u zimu.

Pre no što postah muškarcem, bio sam strela

pre dugo vremena.

Zatim su postojala mesta ija je imena voleo: Somalska Struja, Planine Velike Sekire, Moreuz Malake i duga ak spisak drugih. Najzad su listovi hartije sa re ima, re enicama i mestima prekrivali zidove njegove sobe.

ak je i njegova majka primetila nešto posebno kod njega. Nije progovorio ni re dok nije napunio tri godine, a tada je po eo da govori cele re enice, i do pete godine umeo je izuzetno dobro da ita. U školi je bio nezainteresovan u enik koji je frustrirao nastavnike.

Pogledali bi njegov IQ i govorili mu o uspehu, o tome da radi ono za šta je sposoban da bi mogao da postane sve što bi poželeo. Jedan od njegovih nastavnika u srednjoj školi napisao je slede u karakteristiku o njemu: *On veruje da su testovi IQ loš na in za procenjivanje sposobnosti ljudi jer ne uspevaju da uzmu u obzir onu ar koja ima sopstveni zna aj i sama po sebi i kao dodatak logike. Predlažem razgovor sa njegovim roditeljima.*

Njegova majka je razgovarala sa nekoliko nastavnika. Kada su nastavnici pomenuli Robertovu tihu neposlušnost u odnosu na njegove sposobnosti, ona je rekla: *Robert živi u svetu koji je sam stvorio. Znam da je moj sin, ali ponekad ose am da nije potekao iz mog muža i mene, nego iz nekog drugog mesta u koje pokušava da se vrati. Poštujem vaš interes za njega i pokušaj u još jednom da ga podstaknem da bolje u i.*

Ali on je bio zadovoljan itanjem knjiga iz lokalne biblioteke o doživljajima i

putovanjima, i držao se po strani, provode i dane duž reke koja je proticala ivicom grada, ne obrađujući i pažnju na školske igranke i fudbalske utakmice i druge stvari koje su mu bile dosadne. Pecaio je i plivao, šetao i ležao u visokoj travi slušajući i daleke glasove za koje je smatrao da samo on može da ih čuje. *Tamo su aronjaci*, govorio bi samom sebi. *Ako se utišaš i dovoljno otvoriš da bi ih čuo, oni postoje*. I poželeo bi da ima psa da može s njim da podeli te trenutke.

Nisu imali novca za koledž. A nije postojala ni želja za koledžom. Njegov otac je vredno radio i bio je dobar prema njegovoj majci i njemu, ali posao u fabrici ventila nije ostavljao mnogo za druge stvari, uključujući i držanje psa. Imao je osamnaest godina kad mu je otac umro, tako da se zbog svih teškoća a usled velike krize prijavio za vojsku, ali nije mogao da izdrži sebe i majku. Ostao je u vojsci četiri godine, ali su te četiri godine izmenile njegov život.

Na tajanstveni način na koji rade vojnici mozgovima bio mu je dodeljen posao pomoćnika fotografa, iako nije imao pojma ni kako se stavlja film u aparat. Ali u tom poslu otkrio je svoju struku. Tehničke pojedinosti su mu bile lake. Za mesec dana ne samo da je radio u mračnoj komori za dvojicu stalno zaposlenih fotografa, nego mu je bilo dopušteno da sam snima neke jednostavne stvari.

Svideo se jednom od fotografa - Džimu Pitersonu, koji mu je posle radnog vremena pokazivao veštine fotografije. Robert Kinkejd je uzeo i proučavao knjige o fotografiji i umetnosti iz gradske biblioteke u Fort Monmoutu. U početku je posebno voleo francuske impresioniste i Rembrantovo korišćenje svetlosti.

Najzad je počeo da shvata da fotografiše svetlost a ne predmete. Predmeti su samo bili sredstva za odsijavanje svetla. Ako je svetlost bila dobra, uvek si mogao da nađe nešto da fotografišeš. Tada se tek pojavio aparat od 35 milimetara, tako da je kupio polovnu *Lajku* u lokalnoj prodavnici fotografskih aparata. Odneo ju je dole na Kejp Mej u Nju Džersiju i proveo tamo nedelju dana odsustva snimajući i život duž obale.

Drugi put se odvezao autobusom u Mejn i stopirao obalom, uhvativši u Stoningtonu poštanski brod za Ajl O Hot, gde je kampovao zatim je uzeo trajekt preko zaliva Fandi do Nove Škotske. Počeo je da vodi beleške o postavljanju aparata i mestima koja je hteo ponovo da poseti. Kada je sa dvadeset dve godine izašao iz vojske bio je prilično dobar fotograf i našao je posao u Njujorku kao pomoćnik prilično poznatog modnog fotografa.

Manekenke su bile lepe, sastao se sa nekoliko, i delimično zaljubio u jednu, pre nego što je ona otišla u Pariz - i oni su se rastali. Rekla mu je: *Roberte, nisam sigurna ko si ni šta si, ali molim te, poseti me u Parizu*. Rekao joj je da hoće i mislio je tako dok je govorio, ali nikada nije otišao. Godinama posle toga, dok je radio neku reportažu na plažama Normandije, pronašao je njeno ime u telefonskom imeniku Pariza, pozvao je, popili su kafu u kafi u na ulici. Bila je udata za filmskog reditelja i imala je troje dece.

Nije mogao da se zagreje za modu. Ljudi su bacali sasvim dobru odeću, ili je

užurbano pravili u skladu sa uputstvima evropskih modnih diktatora. To mu je izgledalo glupo i osećao se manje vrednim dok je pravio fotografije. *Ono si što praviš*, rekao je dok je napuštao taj posao.

Majka mu je umrla tokom njegove druge godine u Njujorku. Vratio se u Ohajo, sahranio je, i seo ispred advokata slušaju i čitanje testamenta. Nije bilo mnogo. Nije očekivao da će biti išta. Ali bio je iznenađen kada je otkrio da su njegovi roditelji skupili malu uštedu evinu otplatu i kupicu u ulici Frenklin gde su živeli sve vreme braćinog života. Prodao je kupicu i tim novcem kupio prvoklasnu opremu. Dok je plaćao prodavcu aparata, mislio je na godinu dok je otac radio za te dolare i na jednostavan život koji su njegovi roditelji vodili.

Neki njegovi radovi su počinjali da se pojavljuju u malim časopisima. Tada ga je pozvao *Nešenel Džioigrafik*. Videli su u kalendaru snimak koji je nađen na Kejp Meju. Razgovarao je sa njima, dobio manji nalog, obavio ga stručno i počeo da napreduje.

Vojska ga je pozvala ponovo 1943. Otišao je u marince i kroz blato prošao plažama južnog Pacifika; dok su mu se aparati ljuljali sa ramena, ležeći, slikao je ljude kako silaze sa amfibija koje su pristajale. Video je užas na njihovim licima i osetio ga i sam. Video ih je presećene na pola vatrom iz mitraljeza, video ih kako mole Boga i svoje majke za pomoć. Sve je snimio, preživeo i nikada ga nije privukla takozvana slava i romantika ratne fotografije.

Napuštajući i vojsku 1945, pozvao je *Nešenel Džioigrafik*. Bili su spremni za njega, u svako vreme. Kupio je motocikl u San Francisku kojim je otišao na jug na Big Sur, vodio ljubav na plaži sa modelkinjom iz Karmela, a zatim se vratio na sever da bi istražio državu Vašington. Tamo mu se dopalo i odlučio je da tamo bude njegova baza.

Sada, u pedeset drugoj godini i dalje je posmatrao svetlost. Bio je na skoro svim mestima koja je u detinjstvu kim danih otkrio po zidovima i čuo im se, stvarno ih je posetio, sedeo je u baru Faflz, vozio se uz Amazon na rečnom brodu koji je brektao i ljuljao se na kamili kroz pustinju Radžastan.

Obala Gornjeg jezera bila je baš onako lepa kao što je bio. Obeležio je nekoliko lokacija za buduće projekte, nađen nekoliko snimaka da bi kasnije mogao da ih se seti i krenuo ka jugu duž Misisipija, ka Ajovi. Nikada nije bio u Ajovi, ali ga je osvojila brdima u svom severoistočnom delu, duž te velike reke. Zaustavivši se u gradi u Klejtonu, odseo je u motelu za ribolovce i proveo dva jutra snimajući i remorkere, a jedno popodne na šleperu, na poziv kapetana kojeg je sreo u lokalnom baru.

Presekavši ka nacionalnom autoputu 65, prošao je kroz De Moin u rano jutro, u ponedeljak 16. avgusta 1965, skrenuo na zapad ka državnom putu 92, i uputio se ka okrugu Medison i pokrivenim mostovima za koje se pretpostavljalo, prema *Nešenel Džioigrafiku*, da se tamo nalaze. I bili su tamo, ovek na *Teksakovoj* benzinskoj pumpi je tako rekao i pokazao mu pravac, tek uopšteni pravac ka svih

sedam mostova.

Prvih šest je lako našao dok je crtao plan snimanja. Sedmi most po imenu Rozmen Bridž mu je izmicao. Bilo je vruće, njemu je bilo vruće, Heriju, njegovom kamionetu je takođe bilo vruće, dok je lutao unaokolo po nasutim putevima koji izgleda nikud nisu vodili sem do nekog drugog nasutog puta.

U stranim zemljama njegovo osnovno pravilo je bilo *Pitaj tri puta*. Otkrio je da bi vas tri odgovara - čak i kad bi sva tri bila pogrešna, postepeno usmerila tamo kuda ste želeli da idete. Možda bi ovde bila dovoljna dva.

Približavalo mu se poštansko sandučice na kraju staze duge oko tri stotine metara. Na sandučicu je bilo ispisano ime Richard Džonson, RR2. Usporio je i skrenuo stazom ka kući da zapita za pravac.

Kada se zaustavio u dvorištu, video je ženu koja je sedela na tremu. Tamo je izgledalo sveže, a ona je ispijala nešto što je izgledalo još više osvežavajuće. Sišla je s trema i krenula ka njemu. Sišao je s kamioneta i pogledao je pažljivo, a zatim još pažljivije. Bila je lepa, ili je bila nekada lepa, ili bi mogla ponovo da bude lepa. I odmah je pomeo da oseća staru nespretnost od koje je uvek patio kada bi bio pored žena koje bi ga čak sasvim malo privukle.

Fran eska

Fran eskin ro endan je padao u poznu jesen, dok je hladna kiša udarala u njenu drvenu ku u u unutrašnjosti južne Ajove. Posmatrala je kišu, gledala kroz nju ka brdima duž reke Midi River misle i na Ri arda. Umro je jednog ovakvog dana pre osam godina, od ne eg što je imalo ime kojeg se radije ne bi se ala. Me utim, Fran eska je mislila sada na njega i njegovu tvrdu ljubaznost, postojanost i jednostavan na in života koji joj je pružio.

Zvala su deca. I ove godine nijedno od njih nije moglo da do e kudi za njen ro endan, iako joj je bio šezdeset sedmi. Razume kao i uvek. Uvek je razumela. Uvek e razumeti. Oboje su bili na sredini svojih profesionalnih karijera, rade i vredno, upravljaju i bolnicom, predavaju i acima. Majki je bio u svom drugom braku, Kerolajn se borila u prvom. Potajno je bila zadovoljna što izgleda nikada nisu mogli da organizuju posetu za njen ro endan, jer je imala sopstvene sve anosti rezervisane za taj dan.

Tog jutra su njeni prijatelji iz Vinterseta svratili sa ro endanskim kola em. Fran eska je skuvala kafu, dok se razgovor vodio od unuka i grada do Dana zahvalnosti i šta kome kupiti za Boži . Tihi smeh i oživljavanje i zastoj razgovora u dnevnoj sobi su je utešili svojom familijarnoš u i podsetili na mali razlog zbog kojeg je ostala ovde posle Ri ardove smrti.

Majki je hvalio Floridu, Kerolajn Novu Englesku. Ali ona je ostala na brdima južne Ajove, na zemlji, zadržavši staru adresu iz posebnog razloga, i bila je zadovoljna što je to uradila.

Fran eska ih je posmatrala kako odlaze u vreme ru ka. Vozili su svoje *bjuike* i *fordove* niz stazu, skrenuvši na asfaltirani okružni put i uputivši se ka Vintersetu, dok su brisa i uklanjali kišu. Bili su to dobri prijatelji, mada nikada ne bi mogli da razumeju ono što je ležalo u njoj, ne bi razumeli ak ni kad bi im kazala.

Kada ju je posle rata doveo ovde iz Napulja, njen muž je rekao da e ste i dobre prijatelje. Rekao je: *Stanovnici Ajove imaju svojih mana, ali u njih sigurno ne spada nebriga za druge.* I to je bila i ostala istina.

Kada su se sreli imala je dvadeset pet godina - tri godine pre toga je završila univerzitet i predavala je u privatnoj školi za devoj ice, ne znaju i šta da radi sa svojim životom. Ve ina mladih Italijana je bila ili mrtva ili ranjena ili u zarobljeni kim logorima ili slomljena borbom. Njena veza sa Nikolom - profesorom umetnosti na univerzitetu, koji je po ceo dan slikao i vodio je na divlje, neoprezne no ne obilaske napuljskog podzemlja, završila se još pre više od godinu dana, zahvaljuju i stalnim neodobravanjima njenih roditelja, tradicionalnih pogleda na život.

U crnoj kosi je nosila trake i držala se svojih snova. Ali nijedan lepi mornar se nije iskrcao traže i nju, odozdo iz ulice do njenog prozora nisu dopirali glasovi. Težak pritisak stvarnosti doveo je do priznanja da je njen izbor veoma sužen.

Ri ard joj je ponudio razumnu alternativu: ljubaznost i slatko obećanje o Americi.

Proučavala ga je u njegovoj vojsci dok su sedeli u kafi u podmediteranskim suncem, videla ga kako je iskreno gleda na in Amerikanaca sa srednjeg Zapada, i došla u Ajovu sa njim. Došla da bi imala njegovu decu, da bi gledala Majkla kako igra američki fudbal u hladnim oktobarskim noćima, da bi vodila Kerolajn u De Moin u kupovinu maturalne haljine. Svake godine po nekoliko puta bi razmenila pisma sa svojim sestrama u Napulju i vratila se tamo dva puta, prilikom smrti svojih roditelja. Ali njen dom je sada bio okrug Medison i nije žudela da se ponovo vrati u Napulj.

Sredinom popodneva kiša je stala, a zatim nastavila da pada sve do predvečerja. U sumrak, Fran eska je sipala šalicu rakije i otvorila donju fioku Ri ardovog pisane stola; bio je to komad nameštaja od orahovine koji je prenošen kroz tri generacije njegove porodice. Izvadila je plastični omot i polako prešla rukom preko njega, kao što je to radila svake godine na današnji dan.

Na poštanskoj marki je pisalo Sijetl, Va, Sep. 12 '65. Uvek bi prvo pogledala marku. To je bio deo rituala. Zatim na rukom pisanu adresu: Fran eska Džonson, RR2, Vinterset, Ajova. Zatim povratnu adresu, pažljivo ispisanu u gornjem levom uglu: Boks, 642, Belingem, Vašington. Sela je na stolicu kraj prozora, pogledala adrese i usredsredila se, jer su se u njima nalazili pokreti njegovih ruku, i ona je želela da vrati osećanje tih ruku na sebi od pre dvadeset dve godine.

Kada joj je uspelo da zamisli kako je njegove ruke dodiruju, otvorila je omot, pažljivo izvukla tri pisma, kratak rukopis, dve fotografije zajedno sa isečcima iz drugih brojeva časopisa. Posle toga, dok je siva svetlost bleдела, pijuckala je rakiju gledajući i preko okvira naoružanu rukom ispisanu poruku zakačenu za stranice rukopisa kucanog na mašini. Pismo je pisano na hartiji sa zaglavljenom na kojem je pri vrhu neupadljivim slovima pisalo samo: *Robert Kinkejd, pisac-fotograf.*

10. septembar, 1965.

Draga Fran eska,

Šaljem ti dve fotografije. Jedna je tvoj snimak koji sam na početku na pašnjaku u svitanje. Nadam se da ti se dopada isto koliko i meni. Drugi je snimak mosta Rozmen pre noć što sam uklonio tvoju poruku koju si za njega zakačila.

Sedim ovde i iskopavam iz sivih delova uma svaku pojedinost, svaki trenutak vremena koje smo proveli zajedno. Pitam sebe opet i opet, Šta mi se desilo u okrugu Medison u Ajovi, i borim se da sve spojim. Zato sam napisao kratku belešku Padanje iz Dimenzije Z, koju prilazem kao na početku da pokušam da ispitam svoju zabunu.

Gledam kroz objektiv i ti si na drugoj strani. Počnem da pišem članak i pišem o tebi. Nisam nikako siguran kako sam se vratio ovamo iz Ajove. Stari kamionet me je

nekako vratio ku i, ali se jedva se am kako su milje prolazile.

Pre nekoliko nedelja, ose ao sam se dovoljan sam sebi, zadovoljan u razumnim granicama. Možda ne duboko sre an, možda malo usamljen, ali bar zadovoljan. Sve se to promenilo.

Sada mi je jasno da sam se ve dugo kretao ka tebi i ti ka meni. Iako nijedno od nas nije znalo za onog drugog pre no što smo se sreli, postojala je neka vrsta nesvesne izvesnosti koja je radosno pevušila ispod našeg neznanja i koja nas je spojila. Kao dve usamljene ptice koje lete preko velikih prerija po nebeskom prora unu, za sve ove godine i svih života mi smo se kretali jedno ka drugom.

Put je udnovato mesto. Vuku i se njima, pogledao sam i tu si bila ti koja hodaš preko trave prema mom kamionetu jednog avgustovskog dana. Kada se prisetim, izgledalo je neizbežno - nije moglo da se dogodi nikako druk ije, slu aj koji nazivam velikom verovatno om neverovatnog.

I eto mene kako hodam unaokolo s drugom osobom u sebi. Iako mislim da sam to bolje izrazio onog dana kada smo se rastali, kada sam rekao da postoji tre a osoba koju smo stvorili od nas dvoje. I sada sam obuzet tim drugim bi em.

Moramo nekako ponovo da se vidimo. Bilo gde, bilo kad.

Zovi ako ti ikada išta treba ili ako samo ho eš da me vidiš. Do i u odmah. Obavesti me ako ti možeš da do eš ovamo, ikada - bilo kada. Mogu da sredim troškove avionske karte, ako je to problem. Slede e nedelje odlazim za jugoisto nu Indiju ali u se vratiti krajem oktobra.

Volim te,

Robert

P.S. Projekat sa fotografijama mostova iz okruga Medison ispaao je lepo. Potraži ga u N.DŽ. slede e godine. Ili mi reci ako želiš da ti pošaljem primerak broja kada bude objavljen.

Fran eska Džonson je spustila ašicu sa rakijom na široki prozorski ram od orahovine i zapiljila se u svoju crno-belu fotografiju 20x25 centimetara. Ponekad joj je bilo teško da se seti kako je tada izgledala, pre dvadeset dve godine. U tesnim izbledelim farmerkama, sandalama i beloj majici s kratkim rukavima, s kosom koja je letela na jutarnjem vetru dok se naginjala preko stuba ograde.

Kroz kišu, s mesta pored prozora, mogla je da vidi stub stare ograde koja je još uvek opkoljavala pašnjak. Kada je dala zemlju u najam, pošto je Ri ard umro, ugovorila je da pašnjak ne sme da se menja, da ga ne diraju, ak iako je sada prazan, i pošto se pretvorio u travnatu livadu.

Na fotografiji su po injale da se pokazuju prve fine bore na njenom licu. Njegov aparat ih je pronašao. I pored toga bila je zadovoljna onim što je videla. Kosa joj je

bila crna a telo oblo i toplo, ispunjavaju i farmerke baš kao što treba. Me utim, ona je gledala u svoje lice. Bilo je to lice o ajno zaljubljene žene u oveka koji je snimio fotografiju.

U tokovima svog se anja mogla je tako e jasno da vidi i njega. Svake godine re ala je kroz um sve slike, pažljivo, se aju i se svega, ne zaboravljaju i ništa, utiskuju i sve, zauvek, kao pripadnici onog plemena koje prenosi neku usmenu pripovest kroz generacije. Bio je visok, vitak i tvrd, i kretao se kao sama trava, bez napora, gipko. Srebrnosiva kosa mu je visila dosta ispod ušiju i skoro uvek izgledala razbarušeno, kao da se tek vratio sa dugog putovanja po moru, po jakim vetrovima i pokušao da je prstima o ešlja.

Uzano lice visokih jagodica i kosa koja mu je padala na elo isticali su svetloplave o i koje izgledaju kao da se nikada ne zaustavljaju u potrazi za slede om fotografijom. Nasmešio joj se rekavši kako lepo i toplo izgleda pri ranj svetlosti, zamolio je da se nasloni na Stub, a zatim se kretao oko nje u širokom luku snimaju i sa kolena, zatim stoje i, leže i sa aparatom uperenim prema njoj.

Bilo joj je malo nezgodno zbog koli ine filma koju je potrošio ali je bila zadovoljna koli inom pažnje koju joj je posvetio. Nadala se da niko od suseda nije uranio na traktoru. Iako tog posebnog jutra nije baš mnogo marila za susede i šta oni misle.

Snimao je, uvla io novi film, menjao objektivne, aparate, još snimao, i tiho joj pri ao dok je radio, stalno joj govore i kako za njega dobro izgleda i koliko je voli. *Fran eska, neverovatno si lepa.* Ponekad bi se zaustavio i samo piljio u nju, kroz nju, oko nje, u njenu unutrašnjost.

Bradavice su joj se jasno ocrtavale na mestu gde su pritiskale pamu nu majicu. Na udan na in je zabrinjavalo što je naga ispod majice. Staviše, bila je zadovoljna time i grejalo je saznanje da on može da vidi njene grudi tako jasno kroz objektivne. Nikad se tako ne bi obukla u Ri ardovom prisustvu. On to ne bi odobrio. U stvari, pre no što je srela Roberta Kinkejda nikada se ne bi ovako obukla.

Robert je zamolio da se još malo nagne, a onda je prošaptao: *Da, da, to je to, ostani tako.* Tada je snimio sliku u koju je sada gledala. Svetlost je bila savršena, rekao je - *obla no blistava*, tako ju je nazvao, a okida je stalno okidao dok se on kretao oko nje.

Bio je gibak, to je bila re na koju je mislila dok ga je posmatrala. U pedeset drugoj godini celo telo mu je bilo mršav miši , miši koji se pokretao nekom vrstom ja ine i snage koja dolazi samo muškarcima koji teško rade i vode ra una o sebi. Rekao joj je da je bio ratni fotograf na Pacifiku i Fran eska je mogla da ga zamisli kako dolazi sa marincima na dimom prekrivene plaže, dok ga lupkaju aparati, s jednim aparatom uz oko, okida skoro u plamenu usled brzine kojom snima.

Ponovo je pogledala sliku, prou avala je. Dobro je izgledala, pomislila je, smeše i se sebi zbog svog samodopadanja. *Nikada nisam izgledala tako dobro, ni*

pre ni posle. To je zbog njega. I ponovo bi gucnula rakiju dok se kiša poja avala jašu i na novembarskom vetru.

Robert Kinkejd je bio neka vrsta arobnjaka koji je živeo u samom sebi na udnovatim, skoro zastrašuju im mestima. Fran eska je to skoro odmah osetila tog vrelog, suvog ponedeljka, avgusta 1965, kada je sišao iz kamioneta na njenoj stazi. Ri ard i deca su bili na državnom vašaru Ilinoisa, gde su izlagali gove e koje je privla ilo više pažnje nego ona, tako da je imala celih nedelju dana za sebe.

Sedela je na ljuljašci na prednjem tremu, piju i ledeni aj, opuštenu posmatraju i spiralnu prašinu koja se podizala ispod kamioneta dok je dolazio okružnim putem. Kamionet se polako kretao, kao da je voza tražio nešto, zaustavivši se naglo ta no kod staze, a zatim skrenuvši gore ka ku i. O Bože, pomislila je. Ko je to?

Bila je bosa, nosila je farmerke i izbledelu radnu košulju sa zavrnutim rukavima, izba enih krajeva. Duga crna kosa joj je bila pri vrš ena ešljem od kornja evine, koji joj je otac dao kada je napustila stari kraj. Kamionet se popeo stazom i zaustavio blizu vrata od ži ane ograde koja je opasivala ku u.

Fran eska je sišla s trema hodaju i bez žurbe kroz travu, ka vratima. A iz kamioneta je izašao Robert Kinkejd nalik nekoj prikazi iz nikad napisane knjige *Istorija šamana u slikama*.

Sme a vojni ka košulja bila mu je pripijena uz le a, a ispod pazuha videli su se široki tamni krugovi znoja. Gornja tri dugmeta su bila otkop ana i mogla je da vidi tvrde miši e na grudima odmah ispod jednostavnog srebrnog lanca oko vrata. Preko ramena je nosio široke narandžaste tregere, onakve kakve nose ljudi koji mnogo vremena provode u divljini.

Nasmešio se. Izvinite što vas uznemiravam, ali tražim pokriveni most koji je na ovom putu i ne mogu da ga na em. Mislim da sam se privremeno izgubio. Obrisa o je elo plavom maramom i ponovo se nasmešio.

Njegove o i su gledale pravo u nju i ona oseti kako je nešto u njoj posko ilo. O i, glas, lice, srebrna kosa, opuštenu kretanje njegovog tela, stari na ini, uznemiruju i na ini, na ini koji vas privla e. Na ini koji vam šapu u u poslednjem trenutku pre no što do e san, kada padaju sve ograde. Na ini koji ponovo ure uju molekularni prostor izme u mužjaka i ženke, bez obzira na vrstu.

Mora da su prošle generacije, a na ini šapu u samo o tom jedinom zahtevu, ni emu više. Mo je beskrajna, dizajn vrhunske elegancije. Ti putevi ne skre u, njihov cilj je jasan. Putevi su jednostavni, mi smo ih uredili da izgledaju složeno. Fran eska je to osetila ne znaju i da to ose a na nivou svojih elija. I po e nešto što e je promeniti zauvek.

Automobil pro e putem, vuku i za sobom prašinu, i zatrubi. Fran eska je odmahнула na sme u ruku Flojda Klarka koja je štrcala iz njegovog ševroleta i okrenula se prema strancu. *Prili no ste blizu. Most je samo oko dve milje odavde.* Zatim, posle dvadeset godina povu enog života, života ograni enog ponašanja i

skrivenih ose anja koje je zahtevala seoska kultura, Fran eska Džonson iznenadi samu sebe rekavši: *Sa zadovoljstvom u da vam ga pokažem, ako želite.*

Nikada nije bila sigurna zašto je to uradila. Možda su se posle svih tih godina ose anja mlade devojkje popela kao mehur kroz vodu i prsnula. Nije bila stidljiva, ali ni nasrtljiva. Jedino je mogla zaklju iti da ju je Robert Kinkejd na neki na in privukao pošto ga je gledala samo nekoliko sekundi.

O igledno je malo ustuknuo pred njenom ponudom. Ali brzo se pribrao i ozbiljnog izraza na licu rekao da joj je zahvalan. Sa zadnjih stepenica je uzela kaubojske izme koje je nosila za poslove na farmi i otišla do njegovog kamioneta, prate i ga okolo do strane suvoza a.

Sa ekajte samo minut da napravim mesta, ovde ima svakakvih stvari i opreme...

Mrmljao je skoro za sebe dok je radio a ona je mogla da kaže da je bio malo usplahiren i da se malo zastideo zbog svega.

Premestio je platnene torbe i tronošce, termos i papirne kese. U spremištu kamioneta nalazili su se stari sme i *samsonajt* i kutija za gitaru, prašnjavi i izlupani, vezani za rezervnu gumu komadom konopca za rublje.

Vrata kamioneta su se zatvorila udarivši ga otpozadi, dok je mrmljaju i odvajao i stavljao papirne aše od kafe i kore od banana u veliku kesu, koju je bacio u spremište kamioneta kada je sve završio. Najzad je uklonio plavo-beli ru ni frižider i tako e ga stavio pozadi. Na izbledeloj crveno-zelenoj boji vrata pisalo je *Kinkejd fotografije, Belingem, Vašington.*

- U redu, mislim da sad možete ovde da se uvu ete.

Držao je vrata, zatvorio ih za njom, zatim otišao do voza evog sedišta i sa udnovatom gracioznoš u, nalik na životinjsku - seo za volan. Pogledao ju je, samo brzim pogledom, ovlaš se nasmešio i rekao: - Kojim putem?

- Desno - pokazala je rukom. Okrenuo je klju i motor je zagun ao pokušavaju i da upali. Vozio je stazom prema putu, odska u i, dok su mu duge noge automatski pritiskale pedale, u starim farmerkama izvu enim preko kožom ukrašenih, sme ih terenskih izama koje su videle mnoštvo prepeša enih milja. Nagnuo se i ispružio ruku ka ladici za dokumenta dok je podlacticom slu ajno okrznuo donji deo njene butine. Gledaju i pola napolje kroz staklo a pola u ladicu, izvadio je vizit kartu i pružio joj je. *Robert Kinkejd, pisac-fotograf.* Tu je bila ispisana njegova adresa zajedno sa brojem telefona.

- Ovde sam na zadatku za *Nešenel Dziogrefik* - re e on. - Poznajete taj asopis?

- Da - Fran eska potvrdi, misle i: *zar ga ne znaju svi.*

- Rade reportažu o pokrivenim mostovima, a izgleda da u okrugu Medison u Ajovi ima nekih mostova koji su zanimljivi. Pronašao sam šest, ali pretpostavljam da postoji bar još jedan i on treba da se nalazi u ovom pravcu.

- Zove se Rozmen Bridž - re e Fran eska kroz buku vetra, guma i motora.

Glas joj je zvuo udno, kao da pripada nekom drugom, mladoj devojci koja se

naginje kroz prozor u Napulju, gledaju i daleko dole gradskim ulicama ka vozovima, ili ka luci, i misle i na daleke ljubavnike koji tek treba da dođu. Govorila je posmatraju i miši e na njegovoj podlaktici dok je menjao brzine.

Pored nje su se nalazila dva ruksaka. Jedan je bio zatvoren ali prekriva drugog je bio savijen unazad i mogla je da vidi vrh srebrne boje i crno obojen zadnji deo fotografskog aparata koji je virio. Pored kutije sa filmovima, *Kodakrom II, 25.36 snimaka* bio je zalepljen za zadnji deo aparata. Iza ruksaka je bio ugran sme i prsluk sa mnogo džepova. Iz jednog džepa je visilo tanko uža sa plovkom na jednom kraju.

Iza njenih nogu su bila tri tronošca. Oba su bila jako izgrebana ali je mogla da proita deo oguljene oznake na jednom - *Gico*. Kada je otvorio ladicu za dokumenta primetila je da je prepuna beleznica, karata, olovaka, praznih uložaka za film, rasutih sitnica i kutija cigareta *Kemel*.

- Okrenite desno na slede em uglu - re e ona. To joj je pružilo izgovor da baci pogled na profil Roberta Kinkejda. Koža mu je bila pocrnela i glatka i svetlucala je od znoja. Imao je lepe usne, zbog ne eg je to odmah primetila. A nos mu je bio nalik onim koje je videla na Indijancima za vreme porodnog letovanja na zapadu, kada su njena deca bila mala.

Nije bio lep, ne u uobi ajenom smislu. Nije bio ni ružan. Izgledalo je da te re i ne mogu da se primene na njega. Ali bilo je ne eg u vezi s njim. Nešto veoma staro, nešto pomalo izudarano s godinama, ne u njegovom izgledu nego u o ima.

Na levom lanku je nosio sat složenog izgleda sa sme im kožnim kaiši em na kojem su se nalazile mrlje od znoja. Oko desnog zglavka visila mu je srebrna narukvica sa nekim komplikovanim rezbarijama. Pomislila je da bi joj bilo potrebno da se dobro izriba sredstvom za gla anje srebra, a zatim je izgrdila sebe što se uhvatila u sitni avosti malog grada protiv koje se nemo bunila tokom godina.

Robert Kinkejd je izvukao kutiju cigareta iz džepa na košulji, izvadio jednu do pola i ponudio je. Drugi put za pet minuta iznenadila je samu sebe i uzela cigaretu. *Šta radim*, pomislila je. Pušila je pre mnogo godina ali je prestala zbog stalnih Ri ardovih kritika. Izvukao je još jednu cigaretu, stavio je izme u usana i kresnuo zlatni *zipo*, drže i ga prema njoj dok je gledao put.

Sklopila je šake oko upalja a da ga zaštiti od vetra, dodirnuvši njegovu ruku da bi je umirila od poskakivanja kamioneta. Trebao joj je samo trenutak da upali cigaretu ali je to bilo dovoljno da oseti toplinu njegove ruke i sitne dla ice duž nadlanice. Naslonila se a on je primakao upalja ka svojoj cigareti, stru no prave i zaštitu od vetra, uklonivši ruke sa volana na manje od sekunde.

Fran eska Džonson, farmerova žena, sedela je na prašnjavom sedištu kamioneta, pušila i pokazivala put.

- Tamo je, odmah iza okuke...

Stari most sa kojeg se ljuštila crvena boja, malo nagnut od godina, stajao je

preko potoka.

Tada se Robert Kinkejd nasmešio. Brzo ju je pogledao i rekao:

- Divan je. Snimi u ga u zoru.

Zaustavio se trideset metara od mosta i izašao, nose i otvoreni ruksak za sobom.

- Ne smeta vam da malo istražim nekoliko minuta?

Odmahnula je glavom i nasmešila mu se. Fran eska ga je posmatrala dok je hodao uz seoski put, vade i foto-aparat iz ruksaka i prebacuju i ga zatim preko levog ramena. U inio je to ve hiljadu puta, taj isti pokret. Mogla je to da kaže po lako i pokreta. Dok je hodao, neprestano je pokretao glavu gledaju i sa jednog kraja na drugi, zatim na most, na drve e iza mosta. Jednom se okrenuo i pogledao u nju ozbiljnog lica.

Nasuprot doma im ljudima koji su se hranili umacima i crvenim mesom, neki od njih i tri puta dnevno, Robert Kinkejd je izgledao kao da ne jede ništa drugo osim vo a, oraha i povr a. *Tvrd*, pomislila je. Izgledao je fizi ki tvrd. Primetila je kako mu je mala zadnjica u tesnim farmerkama - mogla je da vidi obrise njegovog nov anika u levom džepu i maramu u desnom - i kako je izgledalo da se kre e po tlu bez suvišnih pokreta.

Bilo je tiho. Kos crvenih krila stajao je na ži anoj ogradi i gledao je. Ševa je pozivala iz trave duž puta. Ništa drugo se nije kretalo na usijanom avgustovskom suncu.

Kinkejd se zaustavio ta no ispred mosta. Stajao je tu na trenutak, zatim je u nuo gledaju i kroz foto-aparat. Otišao je do druge strane puta i u inio isto. Zatim je ušao pod krov mosta i prou avao grede i daske na podu, posmatraju i dole potok kroz otvor sa strane.

Fran eska je ugasila cigaretu u pepeljari, otvorila vrata i spustila izme na šljunak. Bacila je pogled unaokolo da bi se uverila da ne dolaze kola nijednog njenog suseda i krenula ka mostu. Sunce je pržilo u kasno popodne i u unutrašnjosti mosta izgledalo je svežije. Mogla je da vidi njegov obris na drugom kraju dok nije iš ezao niz padinu ka potoku.

Unutra je mogla da uje golubove kako tiho romore u gnezdima; stavila je dlan na daske od zida ose aju i toplotu. Na nekim daskama bili su ispisani grafiti: Džimbo-Denison, Ajova. Šeri + Dabi. Napred sokolovi. Golubovi su i dalje tiho romorili.

Fran eska je provirila kroz pukotinu izme u dve daske sa strane, dole ka potoku gde je otišao Robert Kinkejd. Stajao je na steni u sredini re ice, gledaju i ka mostu i ona se prenu videvši ga kako maše. Sko io je natrag na obalu i lako krenuo uz strminu. I dalje je gledala vodu dok nije osetila njegove izme na podu mosta.

- Stvarno je lepo, ovde je stvarno lepo - re e glasom koji je odjekivao u unutrašnjosti pokrivenog mosta.

Fran eska klimnu: - Da, jeste. Mi ovde gledamo na te mostove zdravo za gotovo

i ne mislimo mnogo o njima.

Došao je do nje i pružio bukete poljskog cve a, masla ka.

- Hvala što ste mi pokazali pravac - nežno se nasmešio. - Jednog od ovih dana vrati u se u zoru i napraviti snimke.

Ponovo je osetila nešto u sebi. Cve e. Niko joj nije davao cve e, ak ni u posebnim prilikama.

- Ne znam kako vam je ime - re e on. Tada je shvatila da mu ga nije ni rekla i osetila se glupo zbog toga. Kada je kazala, on klimnu glavom i re e: - Uhvatio sam najmanji trag nekog akcenta. Italijanka?

- Da. Odavno.

Ponovo zeleni kamionet. Nasutim putevima sa suncem koje se spuštalo. Dva puta su naišli na kola, ali nije bio niko koga je Fran eska poznavala. Za etiri minuta, koliko im je bilo potrebno da stignu do farme, ona se zanosila, ose aju i se udno, kao da je nešto razrešila. Htela je više od Roberta Kinkejda, pisca-fotografa. Htela je da zna više i stezala je cve e u krilu drže i ga uspravno, kao u enica koja se vra a sa sastanka.

Krv joj je jumula u lice. Mogla je to da oseti. Ništa nije uradila niti rekla, ali se ose ala kao da jeste. U kamionetu je radio, koji se skoro nije razaznavao u buci puta i vetra, prenosio melodiju elektri ne gitare za kojom su došle vesti u pet sati. Skrenuo je kamionet uz stazu.

- Ri ard je vaš muž - pitao je videvši poštansko sandu e.

- Da - re e Fran eska brzo. Kada su jednom krenule, re i su nastavile da dolaze.

- Prili no je vru e. Da li biste želeli ledeni aj?

Pogledao je ka njoj.

- Ako je to u redu, svakako da bih voleo.

Uputila ga je, nadala se opušteno, da parkira kamionet iza ku e. Nije joj bilo potrebno da Ri ard do e ku i da mu neki od suseda kaže: Hej, Dik, nešto si radio na farmi. Prošle nedelje sam video tamo zeleni kamionet. Znao sam da je Freni kod ku e pa se nisam usudio da proveravam.

Popeli su se uz stepenice od izlomljenog cementa do vrata zadnjeg trema. Pridržao joj je vrata, nose i ruksake sa foto-aparatima.

- Užasno je toplo da bih ostavio opremu u kamionetu - re e kada ih je izvukao.

U kuhinji je bilo malo svežije ali i dalje toplo. Koli je onjušio Kinkejdove izme, zatim otišao napolje na zadnji trem i skljojao se dok je Fran eska vadila led iz metalnih posuda i sipala aj iz bokala od pola litre. Znala je da je posmatra, dok je sedao za kuhinjski sto, dugih nogu ispruženih ispred sebe, prolaze i kroz kosu obema rukama.

- Limuna?

- Da, molim.

- Še era?

- Ne, hvala.

Sok od limuna je lagano curio niz ašu i on je to primetio. Robertu Kinkejdu bi malo šta promaklo.

Fran eska je spustila ašu pred njega. Svoju ašu je stavila na drugu stranu stola sa plo om od ultrapasa, a buket u vodu, u staru teglu od želea sa slikama Paje Patka. Oslanjaju i se na kuhinjski ormari i održavaju i ravnotežu na jednoj nozi, savila se i izula jednu izmu. Stoje i na bosoj nozi obavila je istu proceduru sa drugom izmom.

Ispio je malo aja posmatraju i je. Bila je visoka oko 170 centimetara, etrdesetih godina ili malo starija, lepog lica i finog toplog tela. Ali kuda god je putovao bilo je lepih žena. S fizi ke strane su bile lepe, ali on je uzimao u obzir inteligenciju i uro enu strast za životom, sposobnost da pokreneš i da budeš pokrenut suptilnostima uma i duha. Zato je smatrao da su sasvim mlade žene neprivla ne, bez obzira na njihovu spoljašnju lepotu. Nisu živele dovoljno dugo ili dovoljno teško da bi posedovale te osobine koje su ga zanimale.

Me utim, nešto u Fran eski Džonson ga je zanimalo. Bila je to inteligencija, mogao je to da oseti. A bila je tu i strast, iako nije mogao sasvim da doku i ka emu je ta strast bila usmerena i da li je uopšte bila usmerena.

Kasnije joj je rekao da je to njeno skidanje izama, na neki neodre en na in, bio jedan od najsenzualnijih trenutaka kojeg može da se seti. Zašto - nije bilo važno. On nije pristupao životu na taj na in.

- Analiza uništava celine. Ako gledaš delove, celine nestaju - rekao je.

Sela je za sto, s jednom nogom savijenom ispod sebe i zabacila unazad pramenove kose koji su joj pali na lice, u vrstivši ih ponovo ešljem od kornja evine. Setivši se zatim, diže se i ode do kredenca, uze pepeljaru i stavi je na sto gde je on mogao da je dohvati.

Uz to pre utno dopuštenje, on izvadi kutiju *Kemela* i pruži joj. Ona uze jednu cigaretu i primeti kako je bila malo vlažna od njegovog znoja. Sve je bilo isto. Držao je zlatni *zipo*, ona je dodirnula njegovu ruku da bi je umirila, osetila njegovu kožu vrhovima prstiju i sela. Cigareteta je imala divan ukus i ona se nasmeši.

- Šta vi ta no radite, mislim s fotografijama?

Pogledao je cigaretu i tiho odgovorio.

- Ja sam honorarni snimatelj-fotograf za *Nešenel Džiogrefik*, pola radnog vremena. Kad imam neku ideju, ja je prodam asopisu i onda obavim snimanje. Ili oni imaju nešto što žele da se uradi i onda stupaju sa mnom u kontakt. Nema tu mnogo mesta za umetni ko izražavanje, to je prili no konzervativna publikacija. Ali pristojno pla aju. Ne mnogo, ali pristojno i sigurno. Ostatak vremena pišem i fotografišem za svoj ef i šaljem snimke drugim asopisima. Ako krene nagore, radim za preduze a, iako smatram da to užasno ograni ava. Neki put pišem pesme,

samo za sebe. Tu i tamo pokušavam da pišem beletristiku, ali izgleda da nemam ose aj za to. Živim severno od Sijetla i radim najviše u tom kraju. Volim da fotografišem ribarske brodove i indijanska naselja i pejzaže. Rad za *Džioğrafik* me esto drži na nekom mestu po dva meseca, posebno kad je re o nekoj velikoj reportaži, o ne em kao što je deo Amazona ili pustinja u Sevemoj Africi. Obi no na zadatak kao što je ovaj odletim a onda iznajmim kola. Ali vozilo mi se kroz neka mesta da bi ih prou io za slu aj kada budu potrebna. Došao sam duž Gornjeg jezera, a vrati u se kroz Crna brda. A šta je sa vama?

Fran eska nije o ekivala da e je to pitati. Za trenutak je zamucala.

- Pa ništa sli no onome što vi radite. Imam diplomu uporedne književnosti. Vinterset je imao problema da na e nastavnike kada sam ja stigla ovde 1946, a primili su me zahvaljuju i injenici da sam udata za oveka iz kraja, koji je ratni veteran. Tako sam položila ispit za nastavnika i predavala nekoliko godina u srednjoj školi engleski. Me utim, Ri ardu se nije dopadalo da radim. Rekao je da on može da nas izdržava i da to nije potrebno, posebno dok su rasla naša dva deteta. Tako sam prestala da radim i postala farmerska žena s punim radnim vremenom. Eto tako.

Primetila je da je skoro popio ledeni aj i sipala mu je još malo iz bokala.

- Hvala. Kako vas se svi a ovde u Ajovi?

U ovome se nalazio trenutak istine. Znala je to. Uobi ajeni odgovor je bio: *Baš je lepo. Mirno je. Ljudi su stvarno dobri.*

Nije odmah odgovorila.

- Mogu li da dobijem još jednu cigaretu?

Ponovo kutija *kemela*, ponovo upalja , ponovo ovlašno dodirivanje njegove ruke.

Sun eva svetlost je prešla preko poda zadnjeg trema i pala na psa koji je ustao i izgubio se. Fran eska je prvi put pogledala Roberta Kinkejda u o i.

- Trebalo bi da kažem, *baš fino. Mirno je. Ljudi su stvarno dobri.* Sve je to uglavnom istina. Mirno je. I ljudi jesu dobri na neki na in. Svi pomažemo jedni drugima. Ako se neko razboli ili povredi, susedi pomažu i beru kukuruz ili žanju ovas i rade sve što treba da se obavi. U gradu možete bez brige da ostavite svoja kola nezaključana i pustite decu da tr e. Ima mnogo dobrog u ovdašnjim ljudima i ja ih poštujem zbog tih osobina. Ali - oklevala je, povukla dim, pogledala Roberta Kinkejda preko stola - nisam o tome sanjala kada sam bila devoj ica.

Najzad priznanje. Re i su bile tu ve godinama, a nikada ih nije izgovorila. Rekla ih je sada oveku sa zelenim kamionetom iz Belingema, iz države Vašington.

Za trenutak ništa nije rekao. A zatim:

- Pre neki dan sam zapisao nešto u svoju beležnicu da upotrebim kasnije, samo mi je pala neka ideja na pamet dok sam se vozio, što se esto dešava. Ide ovako: *Stari snovi su bili dobri snovi, nisu se ostvarili, ali sam sre an što sam ih sanjao.*

Nisam siguran šta to zna i, ali u da upotrebim to negde. Tako mislim da nekako znam kako se ose ate.

Fran eska mu se tada nasmešila. Prvi put se nasmešila toplo i duboko. Obuzeo je kockarski instinkt.

- Da li biste hteli da ostanete na ve eri? Moja porodica nije ovde, tako da nemam mnogo pri ruci, ali mogu nešto da smislim.

- Pa, prili no sam umoran od piljarnica i restorana. To je sigurno. Ako vam nije suviše teško, voleo bih.

- Da li volite svinjske kotlete? Mogu to da spremim sa malo povr a iz bašte.

- Samo povr e bi za mene bilo dobro. Ne jedem meso. Nisam ga jeo ve godinama. Nije to ništa naro ito, samo se tako bolje ose am.

Fran eska se ponovo nasmešila.

- Ovde takav stav ne bi bio omiljen. Ri ard i njegovi prijatelji bi rekli da pokušavate da uništite njihov izvor zarade. Ja sama ne jedem mnogo meso, nisam sigurna zašto, jednostavno ne marim za njega. Ali kad god pokušam da porodici iznesem ve eru bez mesa, do e do urlika pobune. Tako da sam odustala od pokušaja. Bilo bi zabavno smisliti nešto drugo za pramenu.

- U redu, ali nemojte da se trudite zbog mene. Slušajte, imam gomilu filmova u mom ru nom frižideru. Treba da prospem vodu od otopljenog leda i malo sredim stvari. To e mi oduzeti malo vremena.

Ustao je i popio ostatak aja.

Posmatrala ga je dok je prolazio kroz kuhinjska vrata, preko trema u dvorište. Nije pustio mrežasta vrata da se zalupe kao što su svi drugi radili, nego ih je pažljivo zatvorio. Pre no što je izašao, u nuo je da pomiluje Koliya koji je potvrdio tu pažnju tako što ga je nekoliko puta balavo liznuo niz ruke.

Na spratu se Fran eska na brzinu okupala i brišu i se virila preko vrha zavese ka gumnu. Njegov kofer je bio otvoren, dok se prao na staroj ru noj pumpi. Trebalo je da mu kaže da može da se istušira u ku i ako ho e. Nameravala je da to u ini i odustala za trenutak zbog nivoa bliskosti koji bi to podrazumevao, a zatim, tumaraju i po sopstvenoj zbunjenosti, zaboravila je da išta kaže.

Me utim, Robert Kinkejd se prao i pod težim okolnostima. Iz kanti ustajale vode u zemlji tigrova, iz svoje porcije u pustinji. Na njenom gumnu se skinuo do pojasa iskoristivši košulju kao kombinaciju rukavice za kupanje i ubrusa.

- Ubrus - grdila je sebe - bar ubrus, to sam mogla da u inim za njega.

Na brija u koji je ležao na cementu pored pumpe, odsijavala je sun eva svetlost dok je ona posmatrala kako sapunja lice i brija se. Bio je - opet ta re - pomislila je, tvrd. Nije bio krupan, malo viši od 180 centimetara, naginjao je malo ka mršavosti. Ali je imao široke miši e na ramenima za svoju veli inu, dok mu je stomak bio ravan kao oštrica noža. Ipak nije izgledao star za svoje godine i nije izgledao kao muškarci iz kraja koji su jeli previše umaka preko svojih lepinja za doru ak.

Za vreme poslednje kupovine u De Moinu, kupila je — novi miris, *Pesmu vetra* i sada ga je štedljivo stavila. Šta da obu e? Nije joj izgledalo prikladno da se previše dotera, jer je on još uvek bio u svojoj radnoj ode i. Obukla je belu košulju i je duge rukave zavrnila do lakata, iste farmerke, sandale. Zlatne min uše sa alkama, za koje je Ri ard rekao da sa njima izgleda kao devoj ura, i zlatnu narukvicu. Kosu je povukla unazad šnalom tako da joj je visila niz le a. Tako je izgledala dobro.

Kada je došla u kuhinju, on je tamo sedeo sa ruksacima i ru nim frižiderom, u istoj košulji kaki boje sa narandžastim tregerima. Na stolu su se nalazila tri fotoaparata i pet objektiva i nova kutija *kemela*. Na svim aparatima je pisalo *Nikon*. To je pisalo i na crnim kratkim objektivima, srednjim, kao i na duga kom. Oprema je bila izgrebana, ulubljena na nekim mestima. Ali on je njome pažljivo rukovao, mada opušteno, brišu i, iste i i duvaju i.

Pogledao je gore u nju, ponovo ozbiljnog, stidljivog lica.

- Imam nešto piva u ru nom frižideru. Ho ete jedno?

- Da, to bi bilo dobro.

Izvadio je dve boce *badvajzera*. Kada je skinuo poklopac mogla je da vidi providne plasti ne kutije u kojima su bili filmovi složeni kao ise ena drva. Tu su bile još etiri boce piva pored one dve koje je izvadio.

Fran eska je otvorila fioku da potraži otvara . Me utim, on je rekao, imam ga. Izvadio je švajcarski nož iz navlake na pojasu i izvukao otvara za boce vešto rukuju i njime.

Pružio joj je bocu podigavši svoju u polupozdrav:

- Za pokrivene mostove u kasno popodne, ili ak, u topla crvena jutra - završio je, nasmešivši se.

Fran eska nije rekla ništa, ali se blago nasmešila i malo podigla svoju bocu, oklevaju i, nespretno. udan stranac, cve e, parfem, pivo i zdravica vrelog ponedeljka na kraju leta. Bilo je to skoro više no što je mogla da podnese.

- Pre mnogo vremena, jednog avgustovskog popodneva, bio je neko ko je bio mnogo žedan. Ma ko da je prou avao njegovu že , smu kao je nešto i izmislio pivo. Tako je ono nastalo i rešen problem.

Rukovao je aparatom, skoro kao da se njemu obra a dok je zatezao zavrtanj na vrhu aparata pomo u juvelirskog odvija a.

- Idem na minut u baštu. Odmah u se vratiti.

Pogledao je gore.

- Treba li pomo ?

Odmahnula je glavom i prošla pored njega, ose aju i njegove o i na svojim kukovima, pitaju i se da li ju je posmatrao sve vreme preko trema, naga aju i da jeste.

Bila je u pravu. Posmatrao je. Zavrteo je glavom i ponovo pogledao. Posmatrao je njeno telo, razmišljao o inteligenciji za koju je znao da poseduje, pitao se o drugim stvarima koje je osetio u njoj. Privukla ga je, dok se branio protiv toga.

Bašta je sada bila u senci. Fran eska se kretala kroz nju sa šerpom od ispucalog belog emajla. Iš upala je šargarepe i peršun, nešto paštrnaka, crnog luka i repe.

Kada je ušla u kuhinju Robert Kinkej d je prepakivao ruksake, kako je primetila - uredno i precizno. O igledno je sve imalo svoje mesto i uvek je sve stavljano na svoje mesto. Završio je pivo i otvorio još dva, iako ona još nije sasvim završila svoje. Zbacila je glavu i ispila prvo, pružaju i mu praznu bocu.

- Mogu li nešto da uradim? - zapitao je.

- Možete da donesete lubenicu sa trema i nekoliko krompira iz kante.

Kretao se sa takvom lako om da je bila zadivljena kako je brzo otišao na trem i vratio se, s lubenicom ispod ruke i etiri krompira u šakama.

- Dovoljno?

Klimnula je glavno misle i kako je nestvarno izgledao. Stavio ih je na kredenac pored sudopere gde je istila povr e iz bašte i vratio se na svoju stolicu pripaljuju i *kemel* dok je sedao.

- Koliko dugo ete biti ovde? - upitala je, gledaju i dole, na povr e koje je sre ivala.

- Nisam siguran. Baš sada nemam mnogo posla a do roka za slike mostova ima još tri nedelje. Pretpostavljam onoliko koliko je potrebno da ih uradim kako treba. Verovatno oko nedelju dana.

- Gde ste odseli? U gradu?

- Da. U malom svratištu sa ku icama. Nešto kao Motor Kort. Tek jutros sam stigao. Nisam još ni raspakovao svoje stvari.

- To je jedino mesto gde možete da odsednete, sem kod gospo e Karlson, ona prima goste. Mada e vas restorani razo arati, posebno nekog sa vašim navikama u jelu.

- Znam. To je stara pri a. Ali sam nau io kako da se sna em. Ovo doba godine nije tako loše, mogu da na em sveže povr e u prodavnicama i na tezgama duž puta. Hleb i nekoliko drugih stvari i to mi je skoro dovoljno. Mada je lepo kad vas pozovu na ve eru kao ovo sada. Zahvaljujem.

Ispružila se preko kredenca i uklju ila mali radio, onaj sa samo dva dugmeta i sme om tkaninom preko zvu nika. *S vremenom u džepu, i lepim vremenom na mojoj strani...* pevao je glas, dok su ga gitare pratile. Prigušila je ja inu zvuka.

- Prili no dobro seckam povr e - ponudi se on.

- U redu, eno daske za seckanje, nož je u fioci odmah ispod daske. Spremi u paprikaš tako da nam treba seckanog povr a.

Stajao je na pola metra od nje, gledaju i dole dok je seckao šargarepu i repu,

peršun i crni luk. Fran eska je ljuštila krompire u sudoperi, svesna koliko je blizu stranog muškarca. Nikada nije mislila da bi ljuštenje krompira izazvalo ose anja puna predrasuda.

- Svirate gitaru? Videla sam kutiju u vašem kamionetu.

- Pomalo. Pravi mi društvo, ništa više od toga. Moja žena je pripadala ranom talasu folk peva a, mnogo pre no što je ta muzika postala popularna i ona me je tome privukla.

Fran eska se malo uko ila kod re i žena. Zašto, nije znala. Imao je pravo da bude oženjen ali mu nekako to nije pristajalo. Nije htela da bude oženjen.

- Nije mogla da izdrži duga snimanja kada sam bivao mesecima odsutan. Ne okrivljujem je. Otišla je pre devet godina. Posle godinu dana se razvela od mene. Nismo imali dece, tako da nije bilo komplikovano. Uzela je jednu gitaru a meni je ostavila el apo.

- Da li vam se javlja?

- Ne, nikada.

To je sve što je rekao. Fran eska nije navaljivala. Ali se osetila bolje, sebi no i ponovo se upitala zašto bi joj uopšte bilo stalo.

- Dva puta sam bio u Italiji - re e on. - Odakle ste, poreklom?

- Iz Napulja.

- Nikad nisam dospeo tamo. Jednom sam bio na severu, snimao sam nešto duž Poa. Zatim ponovo, zbog reportaže o Siciliji.

Fran eska je ljuštila krompire misle i za trenutak na Italiju, svesna Roberta Kinkejda pored sebe.

Oblaci su se pomerili gore ka zapadu, seku i sunce na zrake koji su se širili u nekoliko pravaca. Pogledao je kroz prozor iznad sudopere i rekao:

- Dobra svetlost. Kompanije koje prave kalendare je vole. Tako e i verski asopisi.

- Vaš posao je izgleda interesantan - re e Fran eska. Osetila je potrebu da održi neutralnu konverzaciju.

- Jeste. Mnogo ga volim. Volim da putujem i volim da pravim slike.

Primetila je da je rekao *pravim slike*.

- Vi pravite slike - ne snimate ih?

- Da. Bar tako ja gledam na to. To je razlika izme u nedeljnih fotografra i nekog ko time zara uje za život. Kada budem završio onaj most koji smo danas videli, ne e izgledati sasvim onako kako o ekujete. Pretvori u ga u nešto svoje, izborom objektiva, uglom snimanja ili opštom kompozicijom i najverovatnije nekom kombinacijom svega toga. Ja ne prihvatam stvari sasvim onakvim kakve su, pokušavam da ih pretvorim u nešto što odražava moju li nu svest, moj duh. Pokušavam da prona em poeziju u slici. asopis ima svoj stil i zahteve i ja se ne

slažem uvek sa ukusom urednika, u stvari, uglavnom se ne slažem. A to im smeta, ali iako oni odlučuju šta će biti objavljeno a šta odbačeno. Pretpostavljam da poznaju svoje tržište, ali bih voleo da s vremena na vreme malo više rizikuju. Ja im to kažem, a to im smeta. To je problem kada zaradujete za život nekim oblikom umetnosti. Stalno se bavite tržištem, a tržišta - masovna tržišta - zamišljena su tako da zadovolje prosečan ukus. Tu se nalaze brojevi. Valjda je to stvarnost. Ali, kao što rekoh, to može da postane prilično ograničavajuće. Puštaju me da zadržim snimke koje oni ne koriste tako da bar imam svoju ličnu arhivu stvari koje mi se sviđaju. A s vremena na vreme neki drugi časopis uzme jedan ili dva snimka ili mogu da napišem članak o mestu na kojem sam bio i da ga ilustrujem nekim što je malo slobodnije od onog što se *Nešenel Džioğrafiku* više dopada. Jednom ću da napišem esej pod naslovom *Vrline amaterizma* za sve one ljude koji žele da zaraduju za život baveći se umetnošću. Tržište ubija više umetničke strasti nego bilo šta drugo. Završavaju ljudi to je svet sigurnosti. Oni žele sigurnost, časopisi i proizvođači pružaju im bezbednost, pružaju im ujednačenost, pružaju im ono što im je poznato i udobno, ne postavljaju izazove pred njih. Zarada i pretplatnici i ostale takve stvari dominiraju umetnošću. Svi smo mi vezani za to kao ujednačenosti na kojem nas bićemo. Ljudi iz marketinga stalno govore o nečemu što se zove *potrošač*. Imam pred sobom sliku malog debelog muškarca, u vrećastim bermudama, havajskoj košulji i slamenom šeširu sa kojeg vise otvarači za pivo, kako steže pregršt dolara.

Franeska se tiho nasmejala misleći na sigurnost i udobnost.

- Ali ja se ne žalim suviše. Kao što rekoh, putovanje je dobro i volim da se zabavljam sa foto-aparatima i da budem napolju. Stvarnost nije baš onakva kao što je pesma bila na početku, ali to nije loša pesma.

Franeska je pretpostavljala da je za Roberta Kinkejda ovo bio svakodnevni razgovor. Za nju je to bila književnost. Ljudi u okrugu Medison nisu govorili na taj način, o tim stvarima. Razgovor se vodio o vremenu, cenama proizvoda, novim bebama i sahranama, vladinim programima i sportskim ekipama. Ne o umetnosti i snovima. Ne o stvarnosti zbog koje je muzika neujednačena, o snovima u kutiji. Završio je sećanje povrćem.

- Mogu li još nešto da uradim?

Odmahnula je glavom.

- Ne, sve je otprilike gotovo.

Ponovo je seo za sto, puše i povremeno ispijaju i pivo. Ona je kuvala pijuckaju i svoje pivo izmeću poslova koje je obavljala. Mogla je da oseti čak i najmanju količinu alkohola. Za Novu godinu u Domu legionara ona i Richard bili popili nekoliko pića. Sem toga, u kući je retko bilo alkohola, osim boce rakije koju je kupila jednom u nekom nejasnom gradu u nade za romansom u njihovim životima na selu. Boca je još bila neotvorena.

Zejtin, jedna i pošolja povrćem. Kuvaj dok ne postane svetlo smeće. Dodaj

brašno i dobro izmešaj. Dodaj pola litre vode. Dodaj preostalo povrće i začine. Kuvaj polako oko četrdeset minuta.

Dok se jelo kuvalo Fran eska je još jednom sela preko puta njega. Skromna bliskost se spuštala na kuhinju. Došla je nekako sa kuvanjem. Spremanje večere za stranca, dok je on seckao repu, pored sebe, uklonilo je udaljenost i osjećaj stranog. A uz nestanak stranog stvoren je prostor za bliskost.

Gurnuo je cigarete ka njoj, s upaljačem na kutiju. Izvadila je jednu, nespretno baratajući i upaljačem, osetivši se nevoljom. Nije htela da kresne. On se malo nasmešio, pažljivo uzeo upaljač iz njene ruke i dva puta dobro kresnuo kremen pre nego što ga je upalio. Držao ga je dok je ona pripaljivala cigaretu. Obično se osjećala graciozno pored muškarca u poređenju sa njima. Ali ne i pored Roberta Kinkejda.

Belo usijano sunce pretvorilo se u veliko crveno i ležalo je tačno pored kukuruznih polja. Kroz kuhinjski prozor mogla je da vidi kopca kako kruži na kovitlacima ranog večernjeg vetra. Radio je emitovao vesti u sedam i berzanski izveštaj. Fran eska je pogledala preko žutog ultrapasa prema Robertu Kinkejdu koji je prešao dug put do njene kuhinje. Dug put, nešto više od milje.

- Već dobro miriše - rekao je, pokazujući i ka štednjaku. - Miriše... tiho - pogledao ju je.

- Tiho. Da li nešto može da miriše tiho?

Mislila je na tu rečenicu pitajući i se. Bio je u pravu. Posle svinjskih kotleta i odrezaka i pečena koje je spremala za porodicu, ovo je bilo tiho kuvanje. Nije bilo nasilja ni u jednom delu lanca ishrane, sem možda što su išćupali povrće. Paprikaš se tiho kuvao i tiho mirisao. Tu u kuhinji je bilo tiho.

- Ako vam ne smeta, pričajte mi malo o vašem životu u Italiji.

Bio je ispružen na stolici dok je desnu nogu prebacio preko leve u lanku.

Smetala joj je tišina u njegovoj blizini, tako da je govorila. Rekla mu je o godinama dok je rasla, privatnoj školi, kaluđerici, roditeljima - domaćinici i direktoru banke. Kako je stajala pored zida prema moru dok je bila mlada devojka i posmatrala brodove iz celog sveta. O američkim vojnicima koji su kasnije došli. Kako je sreća Riarda u kafu u gde su ona i neke drugarice pile kafu. Rat je prekinuo živote i one su se pitale da li će se ikada udati. Preporučila je Nikolu.

On je slušao, ne rekavši ništa, klimajući i povremeno glavom u znak razumevanja. Kada se konačno zaustavila, rekao je:

- Imate dece, rekoste.

- Da. Majki ima sedamnaest godina. Kerolajn šesnaest. Oboje idu u školu u Vinsentu. U razred 4-H, zato su sada na državnom vašaru Ilinoisa. Izlažu Kerolajninog bika. Nikad nisam mogla da se naviknem, da shvatim kako mogu da obaspu tolikom ljubavlju i pažnjom životinje a da ih zatim prodaju da bi bile zaklane. Ipak se ne usuđujem da išta kažem o tome. Riard i njegovi prijatelji bi me odmah napali. Ali ima u tome neke hladne, bezosećajne kontradikcije,

Osetila se krivom pominju i Ri ardovo ime. Ništa nije uradila, baš ništa. Ipak je ose ala krivicu, krivicu koju su stvorile udaljene mogućnosti. Pitala se kako da sredi kraj ove ve eri i da se nije upetljala u nešto s ime ne e mo i da iza e na kraj. Možda e Robert Kinkej d jednostavno da ode. Izgledao je prili no tih, sasvim dobar, ak malo stidljiv.

Dok su dalje razgovarali ve e je prešlo u plavo, boju za slikanje livadske trave. Otvorio im je još dva piva, dok se Fran eskin paprikaš tiho kuvao. Ona se digla i ubacila noklice u vrelu vodu, okrenula se i naslonila na sudoperu, ose aju i toplinu prema Robertu Kinkejdu iz Belingema, u Vašingtonu. Nadala se da ne e da ode suviše rano.

Dva puta se poslužio paprikašem ponašaju i se pristojno i tiho i dva puta joj je rekao koliko je dobar. Lubenica je bila savršena. Pivo je bilo hladno. Ve e je bilo plavo. Fran eska je imala etrdeset pet godina, a Henk Snou je pevao pesmu o vozu, na radio-stanici KMA u gradu Šenandoa, u Ajovi.

Stara vremena, daleka muzika

- Šta sad? - pomisli Fran eska. Ve era je završena, sedimo ovde.

On se pobrinuo za to.

- Šta kažete za šetnju po livadi? Malo je zahladnelo.

- Kada je rekla *da*, on iz ruksaka izvadi foto-aparat, prebacuju i kaiš preko ramena.

Kinkejd gurnu vrata zadnjeg trema i pridržava ih da ona pro e, prate i je napolje, a zatim ih pažljivo zatvori. Otišli su ispucalom stazom, preko gumna nasutog šljunkom, po travi, isto no od šupe za mašine. Supa je mirisala na toplu mast.

Kada su stigli do ograde, pridržala je bodljikavu žicu jednom rukom i prešla preko nje, ose aju i rosu na stopalima oko kaiši a na sandalama. On je napravio isti manevar, s lako om prebacivši svoje izme preko žice.

- Da li ovo zovete livadom ili pašnjakom? - zapita on.

- Pašnjakom, valjda. Stoka održava travu kratkom: Pazite na njihov izmet.

Skoro pun mesec je izlazio na isto nom delu neba koje je prešlo u plavu boju, dok se sunce nalazilo ispod samog horizonta. Dole na putu bu no projuriše kola. De ak Klarkovih. Bek u ekipi Vinterseta. Sastajao se sa Džudi Leverenson.

Prošlo je dugo vremena otkako se ovako šetala. Posle ve ere, koja je uvek bila u pet, dolazile su vesti na televiziji, zatim ve ernji programi, koje su gledali Ri ard a ponekad i deca, kada bi završila doma e zadatke. Fran eska je obi no itala u kuhinji - knjige iz biblioteke u Vintersetu i književnog kluba iji je bila lan, istorijske knjige, pesme i romane, ili je sedela na prednjem tremu po lepom vremenu. Televizija joj je bila dosadna.

Kada bi je Ri ard pozvao, *Freni, moraš ovo da vidiš!* otišla bi i sedela sa njim neko vreme. Elvis je uvek izazivao takve pozive. Tako e i Bitlsi kada su se prvi put pojavili u emisiji *Šou Eda Salivena*. Ri ard je gledao njihovu kosu i stalno vrteo glavom u neverici i s neodobravanjem.

Za kratko vreme crvene pruge su presekle deo neba.

- To zovem odbijanjem - re e Robert Kinkejd, pokazuju i nagore. - Ve ina ljudi ostavlja svoje aparate prerano. Pošto sunce za e, dolazi esto period stvarno lepe svetlosti i boje na nebu, samo nekoliko minuta, kada je sunce ispod horizonta ali odbija svoju svetlost od neba.

Fran eska ne re e ništa, pitaju i se o oveku kojem razlika izme u pašnjaka i livade izgleda važna, koji se uzbu uje zbog boje neba, koji malo piše pesme ali ne i romane. Koji svira na gitari, zara uje za život fotosima i nosi svoj alat u ruksacima. Koji je nalik vetru. I koji se kre e kao vetar. Možda je došao iz vetra.

Pogledao je nagore, s rukama u džepovima farmerki, dok mu je foto-aparat visio niz levi kuk.

- Srebrne jabuke meseca, zlatne jabuke meseca... - njegov bariton srednjeg opsega izrekao je reči i kao glas profesionalnog glumca.

Pogledala je ka njemu.

- V. B. Jejts, *Pesma Litalice Engasa*.

- Ta no. Dobar pisac, Jejts. Stvarnost, štedljivost, senzualnost, lepota, magija. Dopada se mom irskom nasleđu.

Sve je to rekao u samo pet reči. Franeksa se mučila da objasni Jejtscima u Vintersetu ali dovede njih nije mogla da dopre. Izabrala je Jejtscu delimično zbog onog što je Kinkejd upravo rekao, misleći da će se sve te osobine dopasti tinejdžerima i je su žlezde bubnjale kao srednjoškolski orkestar na poluvremenu utakmica američkog fudbala. Ali odbojnost koju su stekli prema pesništvu gledaju i na njega kao na proizvod nesigurne muževnosti, bila je prevelika da se prebrodi čak i kad je Jejts u pitanju.

Setila se Metjua Klarka koji je gledao dečaka pored sebe i zatim ruke oblikovao prema ženskim grudima dok je čitala *Zlatne jabuke sunca*. Kikotali su se, a devojke iz poslednjeg reda su pocrvenele.

Celog života će živeti s takvim stavovima. To je obeshrabrivalo, saznanje o tome, i osećala se ugroženom i samom, uprkos spoljašnjem prijateljstvu zajednice. Pesnici ovde nisu bili dobrodošli. Ljudi iz okruga Medison su voleli da kažu, nadoknađuju i svoje samo-nametnuto osećanje kulturne inferiornosti: *Ovo je lepo mesto da se podižu deca*. A ona bi uvek poželela da odgovori: *Ali da li je ovo dobro mesto da se podižu odrasli?*

Bez ikakvog svesnog plana polako su hodali pašnjakom stotinak metara, okrenuli se i uputili natrag prema kući. Tama je pala na njih dok su prelazili ogradu, koju je ovog puta on pridržavao za nju.

Setila se rakije.

- Imam rakije. Ili biste hteli kafu?

- Da li je otvorena mogućnost za oboje?

Njegove reči dočule se iz tame. Znala je da se smeši.

Dok su ulazili u krug što ga je svetlo s gumna ispisalo na travi i šljunku, ona odgovori, *Svakako*, za uvši u svom glasu zvuk nekoga što je zabrinulo. Bio je to zvuk lakog smeha u kafionici Napulja.

Bilo je teško naći dve neokrznute šolje. Iako je bila sigurna da su okrznute šolje bile deo njegovog života, ovog puta je htela savršene šolje. Traže za rakiju, od kojih su dve bile crne, okrenute naopako u kredencu, nikada nisu bile upotrebljene kao ni rakija. Morala je da se ispruži na vrhovima prstiju da bi ih dohvatila, svesna svojih mokrih sandala i farmerki koje su joj bile zategnute preko zadnjice.

On je sedeo u istoj stolici kao i ranije i posmatrao je. Stari na ini. Stari na ini koji su mu se ponovo vraćali. Pitao se kakva bi njena kosa bila pod njegovim dodirrom, kako bi krivina njenih leđa odgovarala njegovoj ruci, kako bi je osećao

ispod sebe.

Stari na ini koji su se borili protiv svega nau enog, bore i se protiv pristojnog ponašanja utuvljenog vekovima kulture, strogih pravila civilizovanog muškarca. Pokušao je da misli na nešto drugo, fotografisanje ili putovanje ili pokrivene mostove. Bilo šta sem na to kako ona baš sada izgleda.

Ali nije uspeo i ponovo se zapita kakva bi bila njena koža kad bi je dodirnuo, njegov stomak uz njen. Ve ita pitanja, i uvek ista. Prokleti stari na ini koji se bore da iza u na površinu. Potisnuo ih je, odgurnuo, zapalio cigaretu i duboko uzdahnuo.

Mogla je da oseti njegove o i koje su stalno bile na njoj, iako ju je posmatrao oprezno, nikada o igledno, nikada napadno. Znala je da je on znao da u te aše nikada nije bila sipana rakija. I sa svojim irskim smislom za tragi no tako e je znala da je osetio nešto od te praznine. Ne sažaljenje. Nije bila re o tome. Možda tugu. Skoro da je mogla da uje kako njegov um stvara re i:

*Neotvorena boca,
i prazne aše,
posegla je za njima,
negde na istok od
Midi Rivera,
u Ajovi.
Posmatrao sam je o ima,
koje su videla Amazon
plemena Hivara
i Svileni put,
uz prašinu karavana
dok se uzdiže iza mene,
posežu i za
neiskoriš enim
prostorima
neba Azije.*

Kad je Fran eska skinula plombu države Ajove za alkoholna pi a sa vrha boce sa rakijom, pogledala je nokte i zaželela da su duži i bolje negovani. Život na farmi nije dopuštao duga ke nokte. Sve do sada to nije bilo važno.

Rakija, dve aše na stolu. Dok je servirala kafu, on je otvorio bocu i sipao pravu koli inu u svaku ašu. Robert Kinkejd je i ranije pio rakiju posle ve ere.

Pitala se u koliko se kuhinja, koliko dobrih restorana, koliko dnevnih soba sa prigušenom svetloš u bavio tom sitnom trgovinom. Koliko je dugih noktiju delikatno okrenutih ka njemu sa nožice aša za rakiju posmatrao, koliko pari okruglo-plavih i sme e-izduženih o iju ga je gledalo kroz strane ve eri, dok su se

usidreni brodovi ljuljali uz obalu i voda zapljuskivala kejove drevnih luka.

Kuhinjska svetlost iznad njihovih glava bila je suviše jaka za kafu i rakiju. Fran eska Džonson, žena Ri arda Džonsona, bi je ostavila. Fran eska Džonson, žena koja hoda po travi posle ve ere i prelistava devoja ke snove - bi je ugasila. Na redu je bila sve a, ali to bi bilo suviše. Mogao bi da stekne pogrešan utisak. Upalila je malo svetlo iznad sudopere i ugasila gornje svetlo. Još nije bilo savršeno, ali je bilo bolje.

Podigao je ašu u visinu ramena i pružio je ka njoj.

- Za stare ve eri i udaljenu muziku.

Zbog ne ega te re i su je naterale da kratko i brzo uzdahne. Me utim, dodirnula je svojom ašom njegovu i mada je poželela da kaže *Za stare ve eri i udaljenu muziku*, samo se malo nasmešila.

Oboje su pušili ne govore i ništa, piju i rakiju, piju i kafu. Fazan je viknuo iz polja. Džek - Koli, dva puta je zalajao u dvorištu. Komarci su iskušavali mrežu na prozoru blizu stola, a jednog moljca nevelike pameti ali sigurna instinkta izazivale su mogu nosti svetla iznad sudopere.

Još uvek je bilo toplo, bez vetri a, sada s nešto vlage. Robert Kinkejd se blago znojio, dok su mu dva gornja dugmeta na košulji bila otkop ana. Nije gledao pravo u nju, mada je ose ala da ivicom vidnog polja može da je prona e iako je izgledalo da bulji kroz prozor. Kako je bio okrenut, mogla je da vidi vrh njegovih grudi kroz otvorenu košulju i mala zrna vlage kako leže na njegovoj koži.

Fran eska je ose ala dobra ose anja, stara ose anja, pesni ka i muzi ka ose anja. I pored toga pomislila je da je vreme da ode. Sat iznad frižidera je pokazivao devet i pedeset dva. Feron Jang na radiju. Pesma otpre nekoliko godina, *Svetilište sv. Cecilije*. Fran eska se setila da je to bila rimska mu enica iz tre eg veka. Sveta pokroviteljka muzike i slepih.

aša mu je bila prazna. U trenutku kad se okrenuo od prozora, Fran eska je uzela bocu rakije za grli i pokazala na praznu ašu. Odmahnuo je glavom.

- Rozmen Bridž u zoru. Bolje bi bilo da idem.

Laknulo joj je. Ali je utonula u razo aranje. Sve joj se okrenulo iznutra. Da, idi molim te. Popij još malo rakije. Ostani. Idi. Feron Jang nije obra ao pažnju na njena ose anja. Isto tako ni moljac iznad sudopere. Nije bila sigurna šta misli Robert Kinkejd.

Stajao je, prebacio jedan ruksak na levo rame, drugi je stavio na vrh ru nog frižidera. Obišla je oko stola. Ruka mu se pokrenula ka njoj, i ona je uze.

- Hvala na ve eri, jelu, šetnji. Sve je bilo lepo. Vi ste dobra osoba, Fran eska. Držite rakiju spreda u kredencu, možda e da upali posle nekog vremena.

Znao je - baš kao što je i mislila. Ali je njegove re i nisu uvredile. Govorio je o romantici i pomenuo je to s najboljom namerom. Mogla je to da kaže po nežnosti njegovog govora, na inu na koji je izrekao te re i. Nije znala da on ho e da vikne

kuhinjskim zidovima, da duboko ureže svoje re i u malter:

- Za boga miloga, Ri arde Džonsone, da li si tako velika budala kao što verujem da jesi?

Ispratila ga je do kamioneta i stajala neko vreme dok je stavljao svoju opremu u njega. Koli je došao preko dvorišta, njuše i kamionet.

- Džek, do i ovamo - prošaptala je oštro i pas je seo kraj nje dah u i.

- Do vi enja. uvajte se - re e on, zastavši kraj vrata da bi za trenutak pogledao pravo u nju. Zatim je u jednom trenu bio iza volana zatvaraju i vrata za sobom. Upalio je stari motor, nagazio na gas koji zaklopara da bi startovao. Nagao se kroz prozor smeše i se:

- Mislim da treba da se podesi.

Ubacio je u brzinu, vratio se, ponovo promenio brzinu i uputio se preko osvetljenog dvorišta. Baš pre no što je stigao do tame na stazi, njegova leva ruka iza e kroz prozor i mahnu ka njoj. Ona mahnu tako e, iako je znala da ne može da je vidi.

Dok se kamionet kretao niz stazu, ona potr a i stade u senku, posmatraju i crvena svetla kako se dižu i spuštaju po neravninama. Robert Kinkej d je skrenuo levo, na glavni put ka Vintersetu, dok je vrela munja presekla letnje nebo, a Džek dremao na zadnjem tremu.

Pošto je otišao, Fran eska je stala pred ogledalo na sto i u, gola. Bokovi su se samo malo proširili od poro aja, grudi su bile još lepe i vrste, ne suviše velike, ne suviše male, stomak malo zaokrugljen. Nije mogla da vidi noge u ogledalu, ali je znala da su još uvek dobre. Trebalo bi da brije noge eš e, ali nije izgledalo da to mnogo vredi.

Ri ard se interesovao za seks samo povremeno, svaka dva meseca, ali bilo bi brzo gotovo, samo osnovno i nije je uzbu ivalo i nije izgledalo da mu je mnogo stalo do parfema ili brijanja ili bilo ega toga. Lako si mogao da postaneš malo aljkav.

Više mu je bila poslovni ortak nego nešto drugo. Nešto u njoj je to cenilo. Ali u njoj se borila još jedna osoba, koja je htela da se kupa i parfemiše... i bude uzeta, nošena i ogoljena snagom koju je mogla da oseti, ali koju ak ni nejasno nije mogla da izrazi u svom umu.

Ponovo se obukla i sela za kuhinjski sto pišu i na polovini obi ne hartije. Džek je pratio napolje do kamioneta usko ivši kada je otvorila vrata. Otišao je do suvoza evog sedišta i provukao glavu kroz prozor gledaju i je dok je izvezla unazad kamionet iz šupe, zatim ponovo kroz prozor dok je vozila dole niz stazu i skrenula desno na okružni put.

Rozmen Bridž je bio u mraku. Uprkos tome, Džek je tr ao ispred proveravaju i, dok je ona nosila ru nu svetiljku iz kamioneta. Zakucala je poruku na levu stranu ulaza u most i otišla ku i.

Mostovi od utorka

Jedan sat pre zore Robert Kinkejđ se provezao pored poštanskog sandu eta Ri arda Džonsona, naizmeni no žva u i okoladu Milki vej i grizu i jabuku, dok je stezao šolju sa kafom izme u butina da se ne bi prevrnula. Dok je prolazio pogledao je gore, ka beloju ku i koja je stajala u tankoj, kasnoj mese ini i klimnuo glavom na glupost muškaraca, nekih muškaraca, ve ine muškaraca. Bar su mogli da piju rakiju i da ne treskaju mrežastim vratima pri izlasku.

Fran eska je ula buku kamioneta dok je prolazio. Ležala je u krevetu, spavaju i gola prvi put otkako je mogla da se seti. Mogla je da zamisli Kinkejda sa kosom koja vijori na vetru uvijaju i se kroz prozor kamioneta, s jednom rukom na volanu drže i u drugoj cigaretu.

Slušala je dok je zvuk to kova slabio ka Rozmen Bridžu. I po ela je ponovo da prevr e u svojoj pameti re i Jejtsove pesme: *Odoh do leske jer u mojoj glavi bejaše vatra...* Izgovaranje te pesme našlo se negde izme u tona nastavnice i moliteljke.

Parkirao je kamionet daleko iza mosta da ne bi ometao kompozicije snimanja. Iz malog prostora iza sedišta izvukao je par gumenih izama koje su sezale do kolena i, sede i na papu ici kamioneta, odšnirao kožne izme koje je imao na sebi i obukao gumene. Uprta e jednog ruksaka je prebacio preko oba ramena, tronožac je oka io kaišem preko levog ramena. Drugi ruksak je nosio u desnoj ruci dok je išao niz strmu obalu ka re ici.

Trik e biti u tome da postavi most pod uglom za odre enu napetost kompozicije, da uhvati istovremeno malo reku i izbegne grafite na zidovima blizu ulaza. Telefonske žice u pozadini su predstavljale tako e problem, ali to je mogao da reši pažljivim uokviravanjem.

Uzeo je *Nikon* u kojem je bio film *Kodakrom* i u vrstio ga za teški tronožac. Aparat je imao objektiv od 24 milimetra i on ga zameni svojim omiljenim od 105 milimetara. Na istoku se sada pojavila siva svetlost i on po e da eksperimentiše sa kompozicijom. Poma e tronožac pola metra ulevo, ponovo podesi noge zabijaju i ih u blatnjavo tlo pored re ice. Držao je kaiš aparata obavijen oko levog zglavka na ruci, što je bila praksa koje se uvek pridržavao kada je radio blizu vode. Video je previše foto-aparata kako padaju u vodu kad bi se tronošci prevrnuli.

Sada se pojavljivala crvena boja, dok se nebo razvedravalo. Spusti aparat petnaest centimetara, podesi noge tronošca. Još nije dobro. Trideset centimetara više ulevo. Ponovo podesi noge. Niveliraj aparat na glavi tronošca. Podesi objektiv na f8. Proceni dubinu polja, uve aj ga putem hiperfokalne tehnike. Zašrafi kabl za okidanje na poklopac. Sunce na 40 stepeni iznad horizonta, stara boja na mostu prelazi u toplo crvenu, baš kao što je želeo.

Izvadio je svetlomer iz levog džepa na grudima. Proverio je f8. Ekspozicija na jednu sekundu, ali *Kodakrom* e se dobro držati za takvu krajnost. Pogledaj kroz vizir. Fino podesi nivo aparata. Povukao je plovak okida a i sa ekao da pro e

jedna sekunda.

Baš kada je okinuo, nešto mu zapade za oko. Pogledao je ponovo kroz vizir.

- Šta to dođavola visi kod ulaza mosta? - promrmlja. - Komad hartije. Nije bio tamo juče.

Uvrstio je tronožac. Potrčao je uz obalu dok je sunce brzo dolazilo za njim. Hartija lepo zakucana za most. Skinuo ju je, stavio ekser i hartiju u džep od prsluka. Natrag ka obali, za aparat. Sunce se popelo na 60 stepeni.

Diše teško od trčanja. Snimaj ponovo. Ponovi dvaput zbog duplikata. Bez vetra, trava nepomična. Snimi tri na dve sekunde i tri na polovinu sekunde, za svaki slučaj.

Podesi objektiv na f16. Ponovi celu proceduru. Nosi tronožac i aparat na sredinu reke. Podesi sve, mulj koji se pri koracima uklanja za njim. Snimi celu sekvencu ponovo. Nova rolna *Kodakroma*. Zameni objektiv. Ušrafi 24-milimetarski, gurni 105-icu u džep. Pomeri se bliže mostu gacaju i rekom uzvodno. Podešavanje, visina, proveru svetla, okini tri, kao i bliže i dalje snimke za svaki slučaj.

Okreni aparat uspravno, promeni kompoziciju. Snimi ponovo. Ista sekvenca, metodično. Pokreti mu nikada nisu bili nespretni. Sve je bilo uvežbano, sve je imalo razlog, svaka eventualnost je bila predviđena, efikasno i profesionalno.

Gore uz obalu, kroz most, trčea i sa opremom, utrkuju i se sa suncem. Sada nešto teško. Uzmi aparat sa bržim filmom, oka i oba aparata oko vrata, popni se na drvo iza mosta. Ogulio je ruku na koru od drveta.

- Dođavola! - besno uzviknu.

Nastavio je da se penje. Sada je gore, gledaju i dole na most iz ugla sa rekeicom koja hvata sunčevu svetlost.

Iskoristi daljinomer da izdvojiš krov mosta, zatim zasenenu stranu mosta. Izmeri izvan vode. Podesi aparat da obuhvati sve. Snimi devet snimaka, ispred i dalje, dok aparat leži na prsluku uglavljenom između rami drveta. Zameni aparate. Brži film. Snimi još tuce snimaka.

Siđi s drveta. Dole na obalu. Postavi tronožac, ponovo stavi *Kodakrom*, snimi kompoziciju sliku prvoj seriji samo sa suprotne strane reke. Izvadi treći aparat iz torbe. Stari SP, aparat sa vizirom. Sada crno-beli snimci. Svetlo na mostu se menjalo iz sekunde u sekundu.

Posle dvadeset intenzivnih minuta one vrste koju bi mogli da razumeju samo vojnici, hirurzi i fotografi, Robert Kinkejd je ubacio ruksake u kamionet i uputio se natrag putem kojim je došao. Petnaest minuta do Hogbek Bridža, severozapadno od grada, i ako požuri, mogao bi i tamo da napravi nekoliko snimaka.

Uz prašinu koja je letela pripalio je cigaretu, dok je kamionet poskakivao prošavši pored bele drvene kuće okrenute ka severu, pored poštanskog sandučeta Riarda Džonsona. Ni traga od nje. Šta si otkrivao? Udata je, dobro joj je. Tebi je dobro. Kome trebaju te vrste komplikacija? Lepo veče, lepa večera, lepa žena. Nek

ostane na tome. Bože, mada je divna i ima ne eg u njoj. Ne eg. Teško sam odvojio o i od nje.

Fran eska je radila u štali kada je odjurio putem pored njene ku e. Robert Kinkejd se uputio ka Hogbek Bridžu, utrkuju i se s godinama, u poteri za svetloš u.

Kod drugog mosta išlo je dobro. Most se nalazio u dolini i oko njega je još bilo izmaglice kada je stigao. Objektiv od 300 milimetara dao mu je veliko sunce u gornjem levom delu okvira, dok je ostatak obuhvatao krivudavi put od belog kamena koji je išao ka mostu i sam most.

Zatim u njegov vizir u e farmer vode i par svetlo sme ih belgijskih konja koji su vukli pokrivena selja ka kola po belom putu. Jedan od poslednjih staromodnih momaka, pomisli Kinkejd smeše i se. Znao je, kada bi se pojavile, da su dobre slike i ve je mogao da vidi kako e da izgleda poslednja slika dok je radio. Na uspravnom snimku ostavio je samo nešto svetlog neba gde bi mogao da do e naslov.

Kada je sklopio tronožac u osam i trideset pet, osetio se dobro. Jutarnji rad je bio uspešan. Seoske, konzervativne stvari, ali lepe i solidne. Ona sa farmerom i konjima mogla bi da bude ak i za naslovnu stranu, zato je ostavio prostor pri vrhu okvira, prostor za slova ili logo. Urednici su voleli takvu vrstu promišljene zanatske veštine. Zbog toga je Robert Kinkejd dobijao zadatke.

Ispucao je sve ili deo sedam rolni filma, ispraznio tri aparata i posegao u donji levi džep na prsluku da izvu e još etiri.

- Do avola! - uzviknuo je besno. Ekser i em se ubo na kažiprst. Zaboravio je da ga je spustio u džep kada je uklonio komad hartije sa Rozmen Bridža. U stvari, zaboravio je na komad hartije. Izvukao ga je, otvorio i pro itao: *Ako opet želite ve eru dok beli moljci lete, do ite ve eras pošto završite. Bilo koje vreme odgovara.*

Nije mogao da se malo ne nasmeje zamišljaju i Fran esku Džonson kako sa porukom i ekserom vozi kroz mrak do mosta. Za pet minuta je bio natrag u gradu. Dok mu je ovek na pumpi *Teksaka* punio rezervoar i proveravao ulje, Kinkejd je iskoristio javni telefon na pumpi. Tanki imenik je bio prljav od prstiju ruku koje to e benzin. Bilo je dvoje pod *R. Džonson*, ali jedan je imao adresu u drugom gradu.

Okrenuo je broj i sa ekao. Fran eska je hranila psa na zadnjem tremu kada je zazvonio telefon u kuhinji. Uzela je vezu kod drugog zvona.

- Džonson.

- Zdravo, ovde Robert Kinkejd.

Utroba joj je ponovo posko ila, baš kao i ju e. Mali ubod ne eg što je po elo u grudima i uplovilo u stomak.

- Dobio sam vašu poruku. V. B. Jejts kao glasnik i sve to. Prihvatam vaš poziv,

ali moglo bi da bude kasno. Vreme je prilično lepo, tako da planiram jedno snimanje - da vidimo - kako ga zovu? - Sedar Bridža... veeras. Mogao bih da završim tek posle devet. Zatim bih hteo da se malo uredim. Tako da ne bih mogao da dođem pre devet i trideset ili deset. Da li je to u redu?

Ne, nije bilo u redu. Nije htela da čeka toliko dugo, ali je samo rekla:

- Oh, naravno. Obavite posao, to je važno. Ja ću da spremim nešto što može lako da se podgreje kad dođete.

Zatim je on dodao:

- Bilo bi lepo kad biste pošli sa mnom dok snimam. Neće mi smetati. Mogu da se zaustavim da vas pokupim oko pet i trideset.

Franeska je razmišljala o tom problemu. Htela je da ide sa njim. Ali šta ako je neko vidi? Šta bi mogla da kaže Ričardu ako otkrije?

Sedar Bridž se nalazio sto pedeset metara uzvodno i paralelno sa novim putem na kojem je bio most od betona. Neće biti suviše upadljiva. Ili će biti? Odlučila je za manje od dve sekunde.

- Da, volela bih to. Ali ja ću da vozim svoj kamionet i naći ćemo se tamo. U koje vreme?

- Oko šest. Videću vas tada. U redu? Do viđenja.

Ostatak dana je proveo u lokalnoj novinarnici pregledajući stara izdanja.

Bio je to lep grad, sa zgradom suda na lepom trgu gde je seo u vreme ručka na klupu u senci, sa malom kesom voća i hlebom, uz koka-kolu iz kafića preko ulice.

Kada je ušao u kafić i zatražio da ponese koka-kolu, bilo je malo prošlo podne. Kao u nekom starom salunu sa Divljeg zapada gde su se pojavljivali doma i revolveraši, živ razgovor se zaustavio za trenutak dok su ga svi posmatrali. Mrzeo je to, osetio samosvest, ali bila je to standardna procedura u malim gradovima. Neko nov! Neko drugačiji! Ko je on? Šta radi ovde?

- Neko reče da je fotograf. Kažu videli ga jutros kod Hogbek Bridža sa raznim foto-aparatima.

- Oznaka na njegovom kamionetu kaže da je iz države Vašington, sa zapada...

- Bio je celo jutro u novinarnici. Džim kaže da je razgledao novine za obaveštenja o pokrivenim mostovima...

- Da, mladi Fišer sa *Teksakove* pumpe reče da se juče tamo zaustavio i zapitao za pravac ka svim pokrivenim mostovima.

- Šta, uostalom, hoće da zna o njima?

- I što bi za ime sveta neko hteo da ih slika? Svi se samo raspadaju i u lošem su stanju.

- Baš ima dugačku kosu. Liči na one momke Bitlse ili kako se ono bese zovu oni drugi? Hipici, je li tako? - ova opaska izazva smeh u zadnjoj loži i za stolom do nje.

Kinkejd je uzeo svoju koka-kolu i izašao, dok su sve o i i dalje po ivale na njemu, dok je izlazio kroz vrata. Možda je pogrešio što je pozvao Fran esku, zbog nje, ne zbog sebe. Ako je neko vidi kod Sedar Bridža vest ima da dospe u kafi slede eg jutra za doru ak, prone e je mladi Fišef sa *Teksakove* pumpe, pošto usluži nekog prolaznika. Možda i brže od toga.

Nau io je da nikada ne potcenjuje telekomunikacioni prenos trivijalnih vesti u malim gradovima. Dva miliona dece bi mogli da umiru od gladi u Sudanu i to ne bi izazvalo potres savesti. Me utim, žena Ri arda Džonsona vi ena sa dugokosim strancem - e to bi bila vest! Vest da se pronese okolo, vest da se prežvakava, vest koja bi stvorila neodre en ulni pljusak u umovima onih koji bi je uli, kao jedini talas takve vrste koji su osetili te godine. Završio je ru ak i otišao do javnog telefona na parkingu kod sudnice. Okrenuo je broj. Javila se, na tre e zvono, malo bez daha.

- Zdravo, ovde opet Robert Kinkejd.

Stomak joj se zgr io im je pomislila: Ne može da do e, zove je da bi joj to rekao.

- Dopustite da budem direktan. Ako vam predstavlja problem da iza ete sa mnom ve eras, s obzirom na radoznanost ljudi iz malog grada, nemojte da se ose ate prisiljenom da to uradite. Iskreno govore i nije mi nimalo stalo šta ovde misle o meni, i ovako i onako navrati u kasnije. Pokušavam da kažem da sam možda pogrešio što sam vas pozvao, tako da ne treba da se ose ate obaveznom na bilo koji na in da to u inite. Iako bih voleo da budete sa mnom.

Razmišljala je baš o tome otkako su ranije razgovarali. Ali je donela odluku.

- Ne, htela bih da vas vidim kako radite, ne brinem se za govorkanja.

Brinula se, ali nešto u njoj je obuzelo, nešto što je bilo u vezi sa opasnoš u. Ma kakva cena bila, ona e da ide do Sedar Bridža.

- Divno. Samo sam pomislio da proverim. Vidimo se kasnije.

Bio je ose ajan, ali je ona to ve znala.

U etiri sata se zaustavio kod motela i oprao nešto rublja u lavabou, obukao istu košulju i bacio drugu u kamionet zajedno sa parom pantalona kaki boje i sme im sandalama koje je kupio u Indiji 1962. godine dok je radio pri u o prvoj železnici koja je išla sve do Dardžilinga. U prodavnici pi a je kupio dva paketa po šest piva *badvajzer*. Osam boca, koliko je moglo da stane, pore ao je oko svojih filmova u ru ni frižider.

Vru e, stvarno je ponovo bilo vru e. Sunce kasnog popodneva u Ajovi prevazišlo je samo sebe po ranijoj šteti, koju su upili cement i cigla i zemlja. Sa zapada je lepo pržilo.

To ionica pi a je bila mra na i podnošljivo hladna, sa otvorenim vratima i velikim ventilatorima na tavanici i jednim koji je stajao kod vrata zuje i oko sto pet decibela. Me utim, nekako zbog buke ventilatora, mirisa ustajalog piva i dima,

žagora džuboksa i poluneprijateljskih lica koja su zurila u njega duž bara, unutra je bilo toplije nego što je stvarno bilo toplo.

Na putu je sun eva svetlost skoro ranjavala i on pomisli na kaskade i vetri u moreuzu San Huan de Fuka blizu Rta Kidake.

Me utim, Fran eska je izgledala sveže. Naslonila se na branik svog kamioneta marke *ford* parkiranog iza nekog drve a blizu mosta. Obukla je iste farmerke koje su joj tako lepo stajale, sandale i belu pamu nu majicu koja je inila lepe stvari za njeno telo. Mahnuo je kad se zaustavio uz njen kamionet.

- Zdravo. Lepo što vas vidim. Dosta je toplo - re e on. Bezopasan razgovor, razgovor okolo-naokolo.

Ponovo stara nelagodnost, samo zato što se nalazi u prisustvu žene za koju nešto ose a. Nikada nije znao šta bi upravo trebalo da kaže, sem ako razgovor nije bio ozbiljan. Iako je njegov smisao za humor bio dobro razvijen, mada malo udan, u osnovi je imao ozbiljan um i stvari je uzimao ozbiljno. Majka mu je uvek govorila da je odrasla osoba u uzrastu od etiri godine. To mu je koristilo u struci. Me utim, njegov na in mišljenja nije mu dobro služio pored žena kao što je Fran eska Džonson.

- Htela sam da vas gledam kako pravite slike. *Okidate*, kako vi to nazivate.

- Pa, upravo ete to da vidite i otkri ete da je prili no dosadno. Bar je tako drugim ljudima. Nije to kao kad slušate nekog ko vežba na klaviru, gde možete da budete deo toga. U fotografiji, proizvodnja i izvo enje su odvojeni dugim vremenskim rasponom. Danas proizvodim. Kada se slike pojave negde, to je izvo enje. Sve što ete videti je mnogo tra enja vremena unaokolo. Ali više ste nego dobrodošli. U stvari, zadovoljan sam što ste došli.

Uhvatila se za te poslednje re i. Nije morao da ih kaže. Mogao je da se zaustavi na *dobrodošli*, ali nije. Stvarno je bio zadovoljan što je vidi, to je bilo jasno. Nadala se da e injenica da je ona tu, nagovestiti i njemu nešto od istog toga.

- Mogu li nekako da vam pomognem? - upitala je dok je on navla io gumene izme.

- Možete da ponesete taj plavi ruksak. Ja u da uzmem sme i ruksak i tronožac.

Tako je Fran eska postala pomo nik fotografa. Nije bio u pravu. Bilo je mnogo toga za gledanje. *Postojalo* je izvo enje neke vrste, iako on toga nije bio svestan. Primetila je to ju e i to je bio deo onog što je privuklo njemu. Njegova gipkost, brze o i, miši i duž njegovih podlaktica kako rade. Uglavnom na in na koji je pokretao telo. Muškarci koje je znala izgledali su nezgrapni u pore enju sa njim.

Nije da se žurio. U stvari, nije se uopšte žurio. Imao je osobine gazele, iako je mogla da kaže da je jak na gibak na in. Možda je bio više kao leopard a ne gazela. Da, leopard. To je bilo. On nije bio plen. Sasvim suprotno, osetila je to.

- Fran eska, dajte mi aparat sa plavim kaišem, molim.

Otvorila je ruksak, ose aju i se pomalo preterano opreznom zbog skupe opreme kojom je on rukovao tako opušteno, i izvadila aparat. Na njemu je pisalo *Nikon* na hromiranoj oblozi vizira, sa jednim *F* gore levo od imena.

On je kleao severoistočno od mosta, sa nisko položenim tronošcem. Pružio je levu ruku ne skidajući i o i sa vizira, dok mu je ona dodala aparat, posmatrajući njegovu ruku kako obuhvata objektiv kad je osetio da ga je dodirnuo. Radio je na plovku na kraju gajtana koji je videla juče iz njegovog prsluka. Poklopac okinu. Zapeo je okidač i ponovo okinuo.

Posegao je ispod nosa za tronošca i odšrafio aparat zamenivši ga aparatom koji mu je ona dala. Dok je izvršavao novi aparat, okrenuo je glavu prema njoj i nacerio se.

- Hvala, vi ste prvoklasni pomoćnik.

Ona je malo pocrvenela. Bože, šta je to bilo u njemu! Bio je kao neko zvezdano biće koje je dospelo na repu komete i palo na kraj njene staze. Pomislila je: Zašto ne mogu samo da kažem nema na njemu? Osećam se nekako sporom pored njega, iako to nije zbog nečega što on čini. To je zbog mene, ne zbog njega. Jednostavno nisam naviknuta da budem sa ljudima koji umovi rade tako brzo kao njegov.

Ušao je u potok, a zatim se popeo uz drugu obalu. Prošla je kroz most sa plavim ruksakom i stala pred njega, srećna, zadovoljno srećna. Ovde je bila energija, neka vrsta moći u njoj na kojoj je radio. Nije samo oslikavao prirodu, preuzimao ju je nežno, uobličavajući je prema svojoj viziji, uklapajući je u ono što je video u svom umu.

Nametao je svoju volju na sceni, odbijajući i promene svetla različitim objektivima, različitim filmovima, povremeno filterom. Nije samo uzvraćao, nego je dominirao, koristeći veštinu i intelekt. Farmeri su takođe dominirali zemljom hemikalijama i buldožerima. Ali na čelu Roberta Kinkejda, kojim je menjao prirodu, bio je savitljiv i uvek je ostavljao stvari u njihovom prvobitnom obliku kada bi završio posao.

Pogledala je farmerke koje su se podigle tesno oko njegovih mišica na kukovima kada je kleknuo. Kako mu se izbledela košulja od teksasa izvukla na leđa, sada kosa prešla preko okovratnika. Kako se oslonio na bokove da bi podesio deo opreme i prvi put za sve to vreme osetila je vlagu između u nogu samo gledajući nekoga. Kada je osetila, pogledala je gore, na vešernje nebo i duboko udahнула slušajući ga kako tiho proklinje filter koji se zaglavio i koji nije mogao da odšrafi sa objektiva.

Ponovo je prešao potok natrag ka kamionetu, šljapkajući i gumenim izmama. Franeska je otišla do pokrivenog mosta i kada je izašla iz njega na drugom kraju, on je ušao uperivši aparat ka njoj. Okinuo je, zapeo poklopac i okinuo drugi i treći put dok je ona išla putem ka njemu. Osetila je da se zbunjeno smeši.

- Ne brinite - nasmešio se i on. - Ove neću nigde da upotrebim bez vaše dozvole. Ovde sam završio. Mislim da odem do motela i operem se malo pre nego što izađem.

- Pa možete ako hoćete. Ali ja mogu da vam dam ubrus i tuš ili pumpu, ili mašta - reće ona tiho, otvoreno.

- U redu, prihvatam. Hajdete. Utovari u opremu u Herija - to je moj kamionet - i bi u odmah tamo.

Izašla je iz šume unazad novim Riardovim *fordom* i izvezla se gore na glavni put dalje od mosta, skrenula desno i uputila se ka Vintersetu, gde je presekla na jugozapad ka kući. Prašina je bila suviše gusta da bi mogla da vidi da li je prati, mada kada je ušla u krivinu pomislila je da vidi njegova svetla milju unazad i kamionet koji je on zvao Heri kako klepeće.

To je morao biti on, jer je ušla njegov kamionet kako se penje stazom tek što je stigla. Džek je prvo zalajao ali se odmah smirio, mrmljajući za sebe.

- Isti momak od sinoć, pretpostavljam da je u redu.

Kinkejd se zaustavio za trenutak da bi razgovarao sa njim. Franeska je izašla kroz vrata zadnjeg trema.

- Tuš?

- To bi bilo divno. Pokažite mi put.

Povela ga je gore u kupatilo za koje je insistirala da ga Riard sagradi kada su deca odrasla. Bio je to jedan od nekoliko zahteva u kojima je bila nepopustljiva. Volela je dugotrajna topla kupanja uveče, a nije htela da se baka sa tinejdžerima koji gaze okolo po njenom privatnom prostoru. Riard je koristio drugo kupatilo, rekavši da se oseća neudobno sa svim ženskim stvarima u njenom kupatilu. *Previše sitne*, bile su njegove reči.

Do kupatila je moglo da se dođe samo kroz njihovu spavaću sobu. Otvorila je vrata od sobe i izvadila svakakve ubruse i rukavice za kupanje iz ormara a ispod lavaboja.

- Upotrebite sve što hoćete - nasmešila se ugrizavši se za donju usnu.

- Možda ću da pozajmim šampon ako imate. Moj je u motelu.

- Svakako. Izaberite.

Stavila je tri različite boce na ormarić. Svaka je bila pomalo neta.

Bacio je istu odeću na krevet i Franeska je primetila pantalone kaki boje, belu košulju i sandale. Niko od ovdašnjih muškaraca nije nosio sandale. Nekolicina iz grada je poela da nosi bermude i šorceve na terenu za golf, ali ne i farmeri. A sandale... nikada.

Otišla je dole i ušla tuš. Sada je go, pomislila je i osetila nešto udno pri dnu stomaka.

Ranije tog dana, pošto je pozvao, odvezla se četrdeset milja do De Moina i otišla u državnu prodavnicu piva. Nije imala iskustva u tome i zapitala je prodavca za neko dobro vino. Nije znao mnogo više od nje, što je bilo ništa. Tako je tražila kroz redove boca sve dok nije došla do etikete na kojoj je pisalo *Valpolicella*. Setila se

toga od pre dugo vremena. Oporo, italijansko crno vino. Kupila je dve boce i još jednu bocu rakije, ose aju i se senzualno i svetski.

Zatim je potražila novu letnju haljinu u prodavnici u centru. Pronašla je haljinu, svetloroze sa tankim prugama. Bila je otvorena na le ima i isto tako i napred, veoma duboko, tako da su joj vrhovi grudi bili izloženi, a bila je skupljena oko struka tankim pojansom. I nove bele sandale, skupe, ravnih peta, sa finim ru nim radom na kaiševima.

Po podne je spremila punjene paprike: napunila ih je mešavinom sosa od paradajza, sme eg pirin a, sira i seckanog peršuna. Zatim je došla jednostavna salata od spana a, kukuruzni hleb i sufle od jabukovog sosa za desert. Sve sem suflea je otišlo u frižider.

Požurila je da skрати haljinu do kolena. Ranije tog leta *Redžister* - list iz De Moina objavio je lanak u kojem je re eno da je to ove godine bila omiljena dužina. Uvek je mislila da se moda i sve to odnosi na prili no uvrnut svet koji se ponaša kao ovce u službi evropskih modnih kroja a. Me utim, dužina joj je odgovarala i eto kako je porub otišao.

Vino je predstavljalo problem. Ljudi oko nje su ga držali u frižideru, mada u Italiji to nikada ne ine. Ipak, bilo je suviše toplo da bi ga ostavila samo tako na kredencu. Zatim se setila trapa. Tamo je leti bilo oko 17 stepeni tako da je stavila vino uza zid.

Gore se tuš zaustavio baš kad je telefon zazvonio. Bio je to Ri ard koji je zvao iz Ilinoisa.

- Sve u redu?

- Da.

- Kerolajnin bik bi e ocenjen u sredu. Slede eg dana želimo da vidimo neke druge stvari. Do i emo ku i u petak kasno.

- U redu, provedi se lepo i vozi pažljivo.

- Freni, je si li sigurna da si dobro? Zvu iš malo udno.

- Ne, dobro sam. Samo vru ina. Bi e mi bolje posle kupanja.

- U redu. Kaži zdravo Džeku i za mene.

- Da, uradi u to.

Ona baci pogled na Džeka koji se izvalio na cementnom podu zadnjeg trema.

Robert Kinkejd je sišao niza stepenice i ušao u kuhinju. Bela košulja sa kragnom koja se zakop avala, rukavi zasukani ta no iznad lakata, tanke pantalone kaki boje, sme e sandale, srebrna narukvica, dva gornja dugmeta na košulji otkop ana, srebrni lan i . Kosa mu je još bila mokra i lepo o ešljana sa razdeljkom na sredini. Ona se divila sandalama.

- Samo da odnesem ove moje terenske izme u kamionet i donesem opremu da je malo o istim.

- Samo napred. Ja u da se okupam.
- Ho ete pivo uz kupanje?
- Ako imate jedno viška.

Prvo je doneo ru ni frižider, izvadio pivo za nju i otvorio ga, dok je ona pronašla dve visoke aše koje e da posluže kao krigle. Kada se vratio do kamioneta po aparate, uzela je pivo i otišla gore. Primetila je da je o istio kadu, a zatim je pripremila punu kadu vru e vode za sebe, smestivši se sa ašom na podu pored sebe dok se brijala i sapunjala. Samo pre nekoliko minuta on je bio ovde, ona je ležala onde gde je voda tekla preko njegovog tela i smatrala je da je to jako eroti no. Skoro sve u vezi sa Robertom Kinkejdom je po elo da joj izgleda eroti no.

Nešto tako prosto kao što je hladna aša s pivom dok se kupa izgledalo je tako elegantno. Zašto ona i

Ri ard nisu tako živeli? Znala je da je deo toga inercija produženih obi aja. Svi brakovi, svi odnosi podležu tome. Navika donosi predvidljivost a predvidljivost nosi sopstvenu udobnost, toga je tako e bila svesna.

A tu je bila i farma. Kao invalidu s potrebama, trebala joj je stalna pažnja, ak i kada je zbog stalne zamene ljudskog rada mašinama ve i deo rada bio manje tegoban nego što je bio u prošlosti.

Ali nešto više od toga dešavalo se u njoj. Predvidljivost je jedno, strah od promene drugo. A Ri ard se bojao promene, promene svake vrste u njihovom braku. Uglavnom nije hteo da govori o tome. Posebno nije hteo da govori o seksu. Erotika je na neki na in bila opasna stvar, neprimerena njegovom na inu mišljenja.

Ali on nije bio jedini i stvarno nije trebalo da ga okrivljuje. Šta je predstavljalo prepreku slobodi koja je ovde bila podignuta? Ne samo na njihovom imanju, nego u seoskoj kulturi. Možda je re o gradskoj kulturi. emu zidovi i ograde koji spre avaju otvorene, prirodne odnose izme u muškaraca i žena? emu nedostatak bliskosti, odsustvo erotike?

Ženski asopisi su govorili o tim stvarima. I žene su po injale da o ekuju od mesta koje im je dodeljeno u široj shemi stvari, kao i od onog što je isparavalo u spava im sobama njihovih života. Muškarce kao što je Ri ard - pretpostavljala je ve inu muškaraca, ta o ekivanja su ugrožavala. Na neki na in žene su zahtevale od muškaraca da budu pesnici i istovremeno strastveni ljubavnici koji predvode.

Žene nisu u tome videle suprotnost. Muškarci jesu. Svla ionice i muške zabave i bilijarnice i odvojeni skupovi njihovih života odredili su izvestan skup muških karakteristika u kojima nije bilo mesta za pesništvo niti bilo šta suptilno. Otuda, ako je erotika bila nešto suptilno, oblik umetnosti za sebe, za koji je Fran eska znala da jeste, za nju nije bilo mesta u potki njihovih života. Tako se poreme ena i usvojena mudra igra koja ih je držala odvojenim nastavljala, dok su žene uzdisale i okretale lica zidu u no ima u okrugu Medison.

Nešto u umu Roberta Kinkejda je sve to implicitno razumelo. Bila je u to sigurna.

Odlaze i u spava u sobu i brišu i se ubrusom, primetila je da je tek prošlo deset. Još uvek toplo, ali ju je kupanje rashladilo. Iz plakara je izvadila novu haljinu.

Povukla je dugu kosu unazad i u vrstila je srebrnom šnalom. Srebrne min uše sa širokim alkama i labava srebrna narukvica, koju je tako e kupila tog jutra u De Moinu.

Ponovo parfem *Pesma vetra*. Malo ruža na visoke jagodice latinskog lica, nijansa roze svetlija od haljine. Preplanula boja od rada napolju u šorcu i gornjem delu do stomaka, isticala je ode u. Vitke noge koje su se pojavljivale ispod ruba izgledale su baš dobro.

Okrenula se prvo na jednu stranu, zatim na drugu, gledaju i se u ogledalu na sto i u. Pomislila je, *to je otprilike najbolje što mogu da uradim*. A zatim, zadovoljna, re e poluglasno: *Ipak je prili no dobro*.

Robert Kinkejd je ispijao svoje drugo pivo i ponovo pakovao aparate kada je došla u kuhinju. Pogledao ju je.

- Isuse - rekao je tiho. Sva ose anja, sve potrage i razmišljanja i ose anje i potraga i razmišljanje celog života došli su zajedno u tom trenutku. I on se zaljubi u Fran esku Džonson, farmersku ženu iz okruga Medison u Ajovi, koja je odavno otišla iz Napulja.

- Mislim - glas mu je malo podrhtavao, malo je bio hrapav - ako vam ne smeta moja iskrenost, izgledate prekrasno. Prekrasno *da svi u kraju zauraju*. Ozbiljno. Fran eska, elegantni ste u velikom stilu, u pravom smislu te re i.

Mogla je da kaže da je njegovo mišljenje bilo stvarno. Uživala je u njemu, kupala se u njemu, pustila da se kovitla iznad nje i u porama njene kože kao nežno ulje sa ruku nekog božanstva odnekud, koje ju je napustilo godinama ranije a sada se vratilo.

I uhva ena u tom trenutku ona se zaljubi u Roberta Kinkejda, fotografa-pisca, iz Belingema, u državi Vašington, koji je vozio stari kamionet po imenu Heri.

Prostor da ponovo zaigraš

Tog utorka uveče, 1. avgusta 1965, Robert Kinkejd je netremice gledao u Fran esku Džonson. Ona mu je uzvratila pogled. Na tri metra udaljenosti gledali su jedno drugo, postojano, blisko i nerazmrsivo.

Zazvonio je telefon. Još uvek gledaju i u njega, nije se pokrenula ni na prvo niti na drugo zvono. U dugotrajnoj tišini posle drugog zvona i pre trećeg, duboko je uzdahnuo i pogledao dole na svoje torbe sa foto-aparatima. Tada je mogla da ode preko kuhinje ka telefonu koji je visio na zidu tačno iza njegove stolice.

- Džonson... Zdravo Mardž. Da, dobro sam. Eto, četvrtak uveče? - raunala je; rekao je da će ostati ovde nedelju dana, došao je juče, danas je tek utorka. Lako se odlučila da slaže.

Stajala je pored vrata trema, s telefonom u levoj ruci. On je sedeo dovoljno blizu da ga dodirne, okrenut leđima. Pružila je desnu ruku i položila je na njegovo rame na opušten način koji neke žene imaju sa muškarcima do kojih im je stalo. Za samo dvadeset i četiri sata njoj je stalo do Roberta Kinkejda.

- Oh, Mardž, zauzeta sam tada. Idem u kupovinu u De Moin. Dobra prilika da obavim dosta stvari koje sam odlagala. Znaš, sad kad Ričard i deca nisu tu.

Ruka joj je nepomično ležala na njemu. Mogla je da oseti mišiće kako igra od njegovog vrata duž ramena, baš iza ključne kosti. Gledala je dole na gustu sedu kosu, sa pravilnim razdeljcima. Videla kako prelazi preko okovratnika. Mardž je i dalje brbljala.

- Da, Ričard je maločas zvao... Ne, ocenjivanje je tek u sredu, sutra. Ričard reče da će da se vrati kući i tek u petak kasno uveče. Hoće nešto da vidi u četvrtak. Duga vožnja, pogotovo sa kamionom za stoku... Ne, fudbalski treninzi počinju tek sledeće nedelje. Aha, nedelje. Bar tako je Majki rekao.

Bila je svesna topline njegovog tela kroz košulju. Toplina je dolazila u njenu šaku, dizala se kroz ruku, a odatle se širila kroz nju gde god je želela da ide, bez napora - u stvari, bez kontrole - s njene strane. Bio je nepomičan, ne želeći da na ini ikakav šum koji bi mogao da nateri Mardž da se zaudi. Fran eska je to razumela.

- Oh, da, to je bio čovek koji je tražio pravac.

Kao što je pretpostavljala, Floyd Klark je otišao pravo kući i rekao svojoj ženi o zelenom kamionetu kojeg je video u dvorištu Džonsonovih dok je juče prolazio.

- Fotograf? Nisam znala. Nisam obratila mnogo pažnju. Mogao je da bude - laži su sada dolazile lakše.

- Tražio je Rozmen Bridž... Je li tako? Aha, snima stare mostove? Pa to je dosta bezopasno.

- Hipik? - Fran eska se zakikotala i pogledala Kinkejdovu glavu kako se polako vrti napred-nazad. - Pa, nisam sigurna kako hipik izgleda. Ovaj momak je bio

pristojan. Ostao je samo minut ili dva i odmah otišao... Ne znam da li imaju hipike u Italiji, Mardž. Nisam bila tamo osam godina. Pored toga, kao što rekoh nisam sigurna da bih prepoznala nekog hipika kad bih ga videla.

Mardž je govorila o slobodnoj ljubavi i komunama i drogama o čemu je negde itala.

- Mardž, upravo sam se spremala da se okupam kad si pozvala, pa je bolje da požurim pre no što se voda ohladi... U redu, pozva u te uskoro. Zdravo.

Nije joj se dopadalo da skloni ruku sa njegovog ramena, ali nije postojao dobar izgovor da to ne uradi. Tako je otišla do sudopere i uključila radio. Još kantri muzike. Tražila je stanicu dok se nije začuo zvuk velikog orkestra i tu se zaustavila.

- Mandarina - reče ona.

- Šta?

- Pesma. Zove se *Mandarina*. O nekoj Argentinki.

Ponovo govori okolo naokolo. Govori bilo šta, bilo šta. Bore i se za vreme i osećanja svega ovoga, čuju i negde u pozadini uma slabiji zvuk vrata koja se zatvaraju iza dvoje ljudi u jednoj kuhinji u Ajovi.

Nežno mu se nasmešila.

- Da li ste gladni? Već era je spremna kad god hoćete.

- Bio je dug, dobar dan. Voleo bih još jedno pivo pre no što jedem. Da li hoćete i vi sa mnom? - odugovlačio je, tražeći ravnotežu, gubeći je trenutak za trenutkom.

Htela je pivo. Otvorio je dva i jedno stavio na njen kraj stola. Frančeska je bila zadovoljna kako je izgledala i kako se osećala. Ženstveno. Eto tako se osećala. Lako i toplo i ženstveno. Sela je na kuhinjsku stolicu, prekrstila noge a porub haljine se dosta podigao iznad njenog desnog kolena. Kinkejd je bio naslonjen na frižider, s rukama preko grudi i *badvajzerom* u desnoj šaci. Bila je zadovoljna što je primetio njene noge, a primetio je.

Primetio je sve na njoj. Ranije je mogao ovo da izbegne, mogao je da ode. Razum je vrištao u njemu. Pusti to, Kinkejde, vrati se na put. Snimaj mostove, idi u Indiju. Zaustavi se usput u Bangkoku i potraži terku trgovca svilom koja poznaje svaku tajnu ekstaze starih na ina kojoj može da te nauči. Zaplivaj go sa njom u zoru u jezerima u džungli i slušaj njen vrisak u sumrak dok je teraš da potpuno izgubi glavu. Pusti ovo - glas u njegovoj glavi je postao paničan - ovo te prevazilazi.

U mešovitemu, počeo je spori tango. Negde je svirala, mogao je da čuje - stara harmonika. Bilo je to negde daleko pozadi, ili daleko napred, nije mogao da bude siguran. Ipak, muzika se postojano kretala ka njemu. Njen zvuk mu je mutio rasu i vanje i potiskivao njegove mogućiosti ka jedinstvu. Neumljivo je to činila dok nije ponestalo mesta kud da se ode, sem ka Frančeski Džonson.

- Mogli bismo da igramo, ako hoćete. Muzika je prilično dobra za igranje - reče

on na onaj svoj ozbiljan, stidljiv na in. Me utim, odmah je upozorio: - Nisam baš neki igra , ali ako želite, možda bih mogao da iza em na kraj s tim u kuhinji.

Džek je zagrebao po vratima trema žele i da u e. Mogao je da ostane napolju. Fran eska je samo malo porumenela.

- U redu. Ali ni ja ne igram mnogo... više. Igrala sam kao mlada devojka u Italiji, ali sada najviše za do ek Nove godine a i tada samo malo.

Nasmešio se i spustio pivo na kredenac. Ustala je i krenuli su jedno ka drugom. *Ovo je vaš utorak za ve ernju zabavu sa igrankom od stanice VGN iz ikaga, rekao je nežni bariton. Vрати emo se posle reklama.*

Oboje su se zasmejali. Telefoni i reklame. Bilo je nešto što je stalno ubacivalo stvarnost izme u njih dvoje. Znali su to i ne prozborivši. Ali on je ipak uzeo njenu desnu ruku svojom levom. Lako se naslonio na kredenac ukrštenih nogu, desnom preko leve. Ona je mirovala pored njega, uz sudoperu, gledaju i kroz prozor blizu stola, ose aju i njegove tanke prste oko svoje šake. Nije bilo vetri a, dok je kukuruz rastao.

- Oh, samo trenutak - neodlu no je izvukla svoju ruku iz njegove i otvorila donji desni ormari . Izvukla je iz njega dve bele sve e koje je kupila tog jutra u De Moinu zajedno sa malim mesinganim sve njakom za svaku sve u. Stavila ih je na sto.

Otišao je donde, postavio sve e i zapalio ih dok je ona ugasila svetlo na tavanici. Sada je bilo mra no, sem malih plamenova koji su se dizali pravo gore, jedva poigravaju i u no i bez vetra. Prosta kuhinja nikada nije izgledala tako dobro. Muzika je ponovo po ela. Na sre u za oboje, bilo je to sporo izvo enje *Jesenjeg liš a*. Ose ala se nespretno. On tako e. Ali uzeo ju je za ruku, stavio jednu ruku oko njenog struka, ona mu se primakla i nespretnost je nestala. Nekako je to uspelo na lak na in. Rukom oko njenog struka privukao ju je bliže.

Mogla je da ga namiriše, istog, na sapun i toplog. Dobar osnovni miris civilizovanog muškarca koji je izgledao u nekim svojim delovima kao domorodac.

- Lep parfem - re e on, stavljaju i njene ruke sebi na grudi blizu ramena.

- Hvala.

Polako su igrali ne kre u i se mnogo ni u jednom pravcu. Mogla je da oseti njegove noge uz svoje, dok su im se stomaci povremeno dodirivali. Pesma se završila, ali on je i dalje držao uz sebe, mrmljaju i melodiju koja je upravo odsvirana. Stajali su tako dok nije po ela slede a pesma. Automatski je poveo u nju i plesanje se nastavilo dok su zrikavci okolo žalili što dolazi septembar. Mogla je da oseti miši e njegovog ramena kroz tanku pamu nu košulju. Bio je stvaran, stvarniji od i ega što je poznavala. Malo se savio da bi stavio obraz uz njen. Jednom je, za vreme koje su proveli zajedno, govorio o sebi kao jednom od poslednjih kauboja. Sedeli su na travi kod pumpe. Nije razumela i zatražila je da to objasni.

- Postoji neka vrsta muškarca koja zastareva - rekao je. - Ili je vrlo blizu toga. Svet se organizuje, suviše se organizovao za mene i neke druge ljude. Sve na svoje mesto i mesto za sve. Pa, priznajem da je moja fotografska oprema dobro organizovana ali govorim o ne emu više od toga. Pravila i pravilnici i zakoni i društvene konvencije. Hijerarhije vlasti, mreže kontrole, dugoro ni planovi i budžeti. Mo korporacija, verujemo u *Bad*. Svet izgužvanih odela i nalepnica. Nisu svi muškarci takvi. Neki e uspeti u svetu koji dolazi. Neki, možda samo nekolicina nas ne e. Možete to da vidite po kompjuterima i robotima i onome što nagoveštavaju. U starijim svetovima postojale su stvari koje smo mogli da radimo, za koje smo bili stvoreni, koje niko, niti ikakva mašina nije mogla da uradi. Mi tr imo brzo, mi smo snažni i brzi, agresivni i tvrdi. Data nam je hrabrost. Možemo daleko da bacimo koplje i da se borimo u borbi prsa u prsa. Najzad, kompjuteri i roboti e upravljati. Ljudska bi a e upravljati tim mašinama ali to ne zahteva hrabrost ni snagu, niti bilo koju od tih osobina. U stvari, muškarci su nadživeli svoju upotrebljivost. Trebaju vam jedino banke sperme da biste održali vrstu a one se sada stvaraju. Žene kažu da su ve ina muškaraca o ajni ljubavnici, tako da nije velika šteta zameniti seks naukom. Odustajemo od slobodnog prostora, organizujemo se, gušimo svoje emocije. Efikasnost i delotvornost i svi oni drugi delovima intelektualnih smicalica. A s nestankom slobodnog prostora, nestaje kauboj, zajedno sa planinskim lavom i sivim vukom. Nema više mnogo prostora za putnike. Ja sam jedan od poslednjih kauboja. Moj posao mi omogu ava neku vrstu slobodnog prostora. Koliko danas možete da na ete. Nisam tužan zbog toga. Pretpostavljam da možda ose am pomalo ežnju. Ali to je moralo da se desi, to je jedini na in kojim emo spre iti samouništenje. Ja tvrdim da su muški hormoni kona ni uzrok nevolja na ovoj planeti. Jedno je bilo savladati drugo pleme ili drugog ratnika. Sasvim nešto drugo je kad imate projekte. Tako e je nešto sasvim drugo kad imate mo da uništite prirodu kao što mi to radimo. Rej el Karson je u pravu. Tako e su bili u pravu Džon Mjuir i Oldo Liopold². Prokletstvo modernih vremena je nadmo muških hormona na mestima gde mogu da naprave dugotrajnu štetu. ak i kad ne govorimo o ratovima izme u zemalja ili napadima na prirodu, i dalje postoji agresivnost koja nas drži odvojenim jedne od drugih i problema koje treba da rešimo. Treba nekako da sublimišemo te muške hormone ili da ih bar stavimo pod kontrolu. Možda je vreme da odbacimo detinjstvo i odrastemo. Do avola, ja to shvatam. Ja to priznajem. Ja samo pokušavam da napravim neke dobre slike i iza em iz života pre no što postanem potpuno zastareo ili napravim neku ozbiljnu štetu.

Godinama je razmišljala o onome što je rekao. Nekako joj je to izgledalo ispravno na površini. Ipak, neki njegovi na ini su protivre ili onome što je govorio. Bilo je neke pritajene agresivnosti u njemu ali je izgledalo da može da je kontroliše, da je uklju i i da je zatim oslobodi kada zaželi. Obe te stvari su je zbunjivale i privla ile, neverovatna snaga, ali kontrolisana, odmerena snaga, nalik

² Ameri ki istraživa i prirode i okoline.

strelji koja je bila pomešana sa toplinom i bez nagoveštaja zla.

Tog utorka uveče, postepeno i bez plana, sve više su se bližili jedno drugom igraju i u kuhinji. Fran eska se bila pritisla uz njegove grudi i pitala se da li on može da oseti njene dojke kroz haljinu i košulju i bila je sigurna da može.

inilo joj je dobro da ga oseća. Htela je da ovo potraje veće. Još starih pesama još igranja, još njegovog tela uz njeno. Ponovo je postala žena. Ponovo je nastao prostor za igranje. Na polagani, postojani način okrenula se domu, ka mestu na kojem nikada nije bila.

Bilo je vruće. Dizala se vlaga, a daleko na jugozapadu je zagrmelo. Moljci su se lepili za mreže, gledaju i sve se u poteri za vatrom.

Sada se zaljubljavao u nju. I ona u njega. Odvojila je obraz od njegovog, pogledala ga tamnim oči, on je poljubio, ona je uzvratila poljubac, dugotrajno nežno ljubljenje, reka ljubljenja.

Njene ruke obuhvatiše mu vrat. Levom rukom je držao za struk na leđa, dok je drugom prelazio preko njenog vrata, obraza i kose. Tomas Volf je govorio o *duhu stare žudnje*. Duh se uskomešao u Fran eski Džonson. U oboma.

Sede i kraj prozora na svoj šezdeset sedmi rođendan, Fran eska je posmatrala kišu i sećala se. Odnela je rakiju u kuhinju i zastala za trenutak, bulje i tačno u ono mesto na kojem su njih dvoje stajali. Osećanja u njoj su je preplavila kao i uvek. Dovoljno jaka da se tokom godina usudivala da radi ovo u pojedinostima samo jednom godišnje ili bi se njen um na neki način raspao od pukog emocionalnog batinjanja od svega toga.

Njeno uzdržavanje od sećanja bila je stvar preživljavanja. Iako su poslednjih nekoliko godina pojedinosti dolazile sve bliže. Prestala je da pokušava da zaustavi dolazak sećanja. Slike su bile jasne, i stvarne, i prisutne. I tako udaljene u prošlosti. Dvadeset dve godine u prošlosti. Međutim, polako su postajale još jednom njena stvarnost, jedina u kojoj joj je bilo stalo da živi.

Znala je da ima šezdeset sedam godina i prihvatila je to, ali nije mogla da zamisli Roberta Kinkejda da ima skoro sedamdeset pet. Nije mogla da misli na to, nije mogla to da zamisli, čak ni da zamisli da to zamišlja.

Bio je ovde s njom, baš u ovoj kuhinji, u beloj košulji, s dugom sivom kosom, u pantalonama kaki boje, smećim sandalama, srebrnom narukvicom i srebrnim lančićem oko vrata. Bio je ovde s rukama oko nje.

Konačno se odvojila od njega, od mesta gde je stajao u kuhinji, uzela ga za ruku vode i ga ka stepenicama, gore na sprat, pored Kerolajnine sobe, pored Majklove sobe u svoju sobu, gde je upalila malu lampu za čitanje pored kreveta.

Sada, posle svih tih godina, Fran eska je ponela rakiju koraču i sporo uz stepenice dok joj je desna ruka ostala pozadi da bi dovela sećanje na njega, gore uz stepenice i hodnikom u spavaću sobu.

Fizičke slike su bile upisane u njen um tako jasno da su mogle biti njegove

fotografije, oštre kao oštrica brijača. Setila se sekvence kao iz sna, ode e koju su skidali i njih dvoje, goli u krevetu. Setila se kako se držao ta no iznad nje pokre u i svoje grudi polako uz njen stomak i preko njenih dojki. Kako je to radio ponovo, i ponovo, kao ritualno udvaranje neke životinje u nekom starom tekstu iz zoologije. Kada je došao preko nje, naizmeni no je ljubio njene usne i uši ili je jezikom prelazio po njenom vratu, ližu i je kao što bi to inio neki fini leopard u visokoj travi na pašnjaku.

On je bio životinja. Gipka, tvrda, muška životinja koja nije inila ništa otvoreno da bi njome dominirala a ipak je dominirala nad njom potpuno, na isti na in na koji je ona želela da se to desi tog trenutka.

Ali bilo je to mnogo više od fizi kog, iako je injenica da je mogao neumorno da vodi ljubav dugo vremena bila deo toga. Voleti ga bilo je - to joj je sada zvu alo skoro otrcano, s obzirom na pažnju koju je obra ala na takve stvari tokom poslednje dve decenije - duhovno. Bilo je duhovno, ali nije bilo otrcano.

Usred toga, vo enja ljubavi, šapnula mu je rekavši sve jednom re enicom: *Roberte, toliko si snažan da je to zastrašuju e.* Bio je snažan u fizi kom smislu ali je koristio snagu oprezno. Me utim, bilo je nešto više od toga.

Seks je bio jedna stvar. U vreme pošto ga je srela, navikla se na o ekivanja - ili mogu nost - ne eg prijatnog, prekidanje rutine bubnjaju e istovetnosti. Nije ra unala na njegovu udnovatu snagu.

Bilo je skoro kao da je uzeo u svim njenim dimenzijama. To je bilo zastrašuju e. U po etku nikada nije sumnjala da bi jedan njen deo mogao da ostane udaljen od njega, ma šta ona i Robert Kinkejd radili, deo koji je pripadao njenoj porodici i životu u okrugu Medison.

Me utim, on je jednostavno uzeo to, sve to. Trebalo je da zna kada je prvi put izašao iz kamioneta i pitao za pravac. Tada je bila nalik šamanu i njena prvobitna procena je bila ta na.

Vodili bi ljubav jedan sat, možda više, zatim bi se on polako odvojio i pogledao je, pale i cigaretu za sebe i nju. Ili bi ponekad samo ležao pored nje, dok bi mu se jedna ruka stalno kretala po njenom telu. Zatim bi bio ponovo u njoj, šapu u i nežne re i u njeno uho dok bi je voleo, ljube i je izme u re enica, izme u re i, s rukom oko njenog struka, privla e i je u sebe i sebe u nju.

Ona bi po ela da se okre e u svom umu, dublje dišu i, puštaju i ga da je odvede tamo gde je živeo, a živeo je na udnovatim, progonjenim mestima, daleko izvan gran ica Darwinove logike.

S licem zarivenim u njegov vrat i kožom uz njegovu, mogla je da namiriše reke i dim od drveta, da uje vozove kako se puše izlaze i iz stanica u zimu, u davnim no ima, mogla je da vidi putnike u crnim ogrta ima kako se stalno kre u duž zale enih reka i kroz livade u leto, probijaju i put ka kraju stvari. Leopard je osvojio, ponovo i ponovo, i još jednom, kao prerijski vetar, dok se ona kotrljala pod njim jašu i na tom vetru kao naga devica iz hrama ka slatkim, popustljivim

vatrama koje su označavale blagu krivinu zaborava.

I šaputala je nežno i bez daha: Oh, Roberte... Roberte... Gubim se.

Ona koja je prestala da doživljava orgazme pre mnogo godina, imala ih je sada u dugim sekvencama sa polu ovekom, *polu nekim drugim stvorenjem*. Pitala ga je o njemu i njegovoj izdržljivosti, a on joj je rekao da može isto tako fizički da dopre do tih mesta u svom umu i da su orgazmi uma imali sopstveni, poseban karakter.

Nije imala pojma na šta misli. Samo je znala da je izvukao neki lanac i obavio ga oko oboje tako vrsto da bi se ugušila da nije bilo iskakanja njene slobode iz nje same, koju je osetila.

Ono je odmicalo, a veliki spiralni ples se nastavio. Robert Kinkejd je odbacio sav osećaj svega pravolinijskog i krenuo do onog dela sebe koji se bavio samo oblikom, zvukom i senkom. Otišao je dole stazama starih puteva, pronalazeći i put sjaju sunca i svetlosti, mraza koji se topio na letnjoj travi i jesenjem crvenom lišću.

Za nju je rekao i koje joj je šaputao, kao da je neki drugi a ne njegov glas izgovarao te reči. Delove Rilkeove pesme, *Kod starog tornja... Kružio sam hiljadama godina*. Stihovi pesme suncu plemena Navaha. Šaputao joj je vizije koje mu je donela, uskovitlanog peska i purpurnih vetrova i sme ih pelikana koji jašu na leđima delfina, na putu ka severu, duž obale Afrike.

Zvuci, sitni, nerazumljivi zvuci dolazili su iz njenih ustiju dok se izvijala prema njemu. Ali on je taj jezik potpuno razumeo i u toj ženi ispod njega, sa stomakom uz njen stomak, duboko u njoj, završilo se dugo traganje Roberta Kinkejda.

Konačno je znao smisao svih malih otisaka stopala na svim napuštenim plažama po kojima je ikada hodao, svih tajnih tereta koji su prenosili brodovi koji nikada nisu jedrili, svih prekrivenih lica koja su ga posmatrala dok je prolazio vijugavim ulicama gradova u sumrak.

I kao veliki lovac na staro koji je proputovao duge milje i sada vidi svetlost svojih logorskih vatri, nestala je njegova usamljenost. Najzad. Najzad. Dospeo je tako daleko... tako daleko. I ležao je preko nje, savršeno oblikovan i nepromenljivo celovit u svojoj ljubavi prema njoj. Najzad.

Pred jutro, podigao se malo i rekao gledajući je pravo u oči:

- Fran eska, zbog ovoga se nalazim u ovo vreme na ovoj planeti. Ne zato da bih putovao ili slikao nego da bih tebe voleo. Sada to znam. Padao sam sa ivice velikog, visokog mesta, negde daleko u vremenu, mnogo godina pre nego što sam živio u ovom životu.

- I kroz sve te godine, padao sam ka tebi.

Kada su sišli, radio je i dalje bio uključen. Došla je zora, ali je sunce ležalo iza tankog sloja oblaka.

- Fran eska, moram da te zamolim za uslugu - nasmešio joj se dok se ona bavila lončarstvom za kafu.

- Da - pogledala ga je. *O Bože, toliko ga volim*, pomislila je, nesigurna, žele i ga još, bez prestanka.

- Usko i u farmerke i majicu i sandale koje si nosila sino . Ništa drugo. Ho u da te slikam kako izgledaš ovoga jutra. Fotografija samo za nas dvoje.

Popela se na sprat, slabih nogu, jer su cele no i bile obavijene oko njega, obukla se i izašla napolje s njim na pašnjak. Tu je na inio sliku koju je gledala svake godine.

Autoput i putnik m rnik

Slede ih nekoliko dana Robert Kinkejd je odustao od fotografisanja. A sem neophodnih poslova, koje je svela na najmanju meru, Fran eska Džonson je odustala od farmerskog života. Sve vreme su provodili zajedno, pri aju i ili vode i ljubav. Dva puta kada je ona zamolila, on je svirao na gitari i pevao za nju glasom koji je bio negde izme u lepog i dobrog, ose aju i se malo neugodno, rekavši joj da je ona njegova prva publika. Kada je to rekao, ona se nasmešila i poljubila ga, zatim se prepustila ose anjima, slušaju i ga kako peva o kitolovcima i pustinjским vetrovima.

Vozila se s njim u Heriju do aerodroma u De Moinu, odakle je poslao film za Njujork. Uvek je slao prvih nekoliko rolni unapred, kad je bilo mogu e, tako da bi urednici mogli da vide šta je uradio i da bi tehni ari mogli da provere da li poklopci na njegovom aparatu rade ispravno.

Posle ju je odveo u otmeni restoran na ru ak, drže i je za ruku preko stola i gledaju i je na svoj uporan na in. Kelner se nasmešio gledaju i ih samo, nadaju i se da e se i on tako jednom ose ati.

Divila se razumnosti koju je Robert Kinkejd gajio prema dolasku kraja i lako i s kojom je to prihvatao. Mogao je da vidi smrt kako se približava kaubojima i drugima kao što su oni, uklju uju i i njega. I po ela je da razumeva na šta je mislio kada je rekao da se nalazi na samom kraju evolucione grane i da je to orsokak. Kada je jednom prilikom govorio o onome što je zvao *poslednje stvari*, prošaputao je: *Nikada više, zaplakao je Gospodar Velike Pustinje. Nikada i nikada i nikada ponovo.* Nije video ništa posle sebe na grani. Njegova vrsta je izumrla.

U etvrtak su razgovarali pošto su vodili ljubav posle podne. Oboje su znali da je do tog razgovora moralo da do e. Oboje su ga izbegavali.

- Šta emo da radimo? - re e on.

utala je, utala je razdirana. Onda tiho, ne ujno progovorila:

- Ne znam.

- Vidi, ja u da ostanem ovde ako ho eš, ili u gradu ili bilo gde. Kada se tvoja porodica vrati ku i, jednostavno u da razgovaram sa tvojim mužem i da mu objasnim kako stoje stvari. Ne e biti lako, ali u to da obavim.

Odmahnula je glavom.

- Ri ard ovo nikada ne bi mogao da shvati, on ne misli na taj na in. On ne razume aroliju i strast i sve te druge stvari o kojima govorimo i koje ose amo i nikada ne e. To ne zna i da je on inferiorna osoba. To je jednostavno suviše daleko od svega što je on ikada osetio ili o emu je mislio. On ne bi umeo to da razume.

- Da li emo onda sve ovo da pustimo? - bio je ozbiljan, nije se smeškao.

- Ni to ne znam. Roberte, na neki udan na in ti me poseduješ. Ja nisam htela da

budem posedovana, nije mi to trebalo i znam da ti to nisi nameravao, ali to se desilo. Ne sedim više pored tebe na travi. Ja sam unutra u tebi kao svojevolumni zatvorenik.

- Nisam siguran da li si u meni, niti da li sam ja u tebi, niti da li te posedujem. Bar ne želim da te posedujem. Mislim da smo oboje u drugom bi u koje smo stvorili i koje se zove *mi*.

- Pa, mi nismo stvarno u tom bi u. Mi *jesmo* to bi e. Oboje smo izgubili sebe i stvorili nešto drugo, nešto što postoji samo kao isprepletano nas dvoje. Hriste, zaljubljeni smo. Duboko, iskreno koliko je uopšte mogu e biti zaljubljen. Hajde, putuj sa mnom Fran eska. To nije problem. Vodi emo ljubav na pustinjском pesku i piti rakiju na balkonima Mombase, posmatraju i arapske brodove sa trouglastim jedrima kako podižu jedra na prvom jutarnjem vetru. Pokaza u ti zemlju lavova i stari francuski grad u Bengalskom zalivu, sa prekrasnim restoranima na krovu, i vozove koji se penju kroz planinske useke i male kr me koje drže Baski, visoko u Pirinejima. U rezervatu tigrova na jugu Indije postoji posebno mesto na jednom ostrvu, u sredini ogromnog jezera. Ako ne voliš putovanja, negde u da otvorim prodavnicu i slikam lokalne teme ili portrete ili bilo šta što je potrebno da preživimo.

- Roberte, dok smo vodili ljubav prošle no i, rekao si nešto ega se još se am. I dalje ti šapu em o tvojoj snazi - i, Bože moj, ti je imaš. Rekao si, *ja sam autoput i putnik namernik i svi jedrenjaci koji su ikada otišli na more*. Bio si u pravu. Tako se ti ose aš, ose aš put u sebi. Ne, više od toga, na neki na in koji nisam sigurna da mogu da objasnim, ti jesi put. U pukotini gde iluzija sre e stvarnost, eto tu si ti, tamo na putu i ti si put. Ti si oni stari ruksaci i stari kamionet po imenu Heri i mlazni avion za Aziju. I ja želim da to budeš. Ako je tvoja evolucionarna grana orsokak, kao što ti kažeš, onda ho u da kreneš ka tom kraju punom brzinom. Nisam sigurna da to možeš zajedno sa mnom. Zar ne vidiš, toliko te volim da ne mogu da zamislim da te zadržavam ni za trenutak. Kad bih to uradila bilo bi kao da ubijam divlju, veli anstvenu životinju koja je ti i snaga bi umrla sa njom.

Po eo je da govori, ali ga je Fran eska zaustavila.

- Roberte, nisam sasvim završila. Ako me uzmeš na ruke i odneseš u kamionet i primoraš me da odem sa tobom, ne u se ni šapatom požaliti. Isto bi mogao da uradiš i samo govore i mi. Ali ne verujem da eš to da uradiš. Suviše si ose ajan, suviše svestan mojih ose anja da bi to u inio. A ja imam ose aj odgovornosti ovde. Da, na neki svoj na in ovde je dosadno. Mislim, moj život. Nedostaju mi romantika, erotika, igranje u kuhinji uz svetlost sve a i divno ose anje muškarca koji zna kako da voli ženu. Najviše od svega, nedostaješ mi ti. Ali postoji taj prokleti ose aj odgovornosti koji imam. Prema Ri ardu, prema deci. Samo da odem, da odnesem svoje fizi ko prisustvo bilo bi dovoljno teško za Ri arda. Samo to bi ga uništilo. Povrh toga, a to je još gore, morao bi da živi ostatak života sa šaputanjima ovdašnjih ljudi. *To je Ri ard Džonson. Njegova mala uspaljena žena, Italijanka, pobegla je sa nekim dugokosim fotografom pre nekoliko godina. Ri ard*

bi patio zbog toga a deca bi bila podrugljivi kikut Vinterseta sve dok ovde žive. I ona bi tako e platila. I zbog toga bi me mrzela. Koliko ho u tebe i koliko želim da budem s tobom i deo tebe, toliko ne mogu da se otcepim od stvarnosti i moje odgovornosti. Ako me primoraš, fizi ki ili mentalno, da idem s tobom, kao što rekoh malopre, protiv toga ne mogu da se borim. Nemam snage, s obzirom na moja ose anja prema tebi. Uprkos tome što sam rekla da ne u da odem s tobom, otišla bih zbog sebi ne želje prema tebi. Ali molim te, nemoj da me primoravaš. Ne primoravaj me da odustanem od ovoga, od moje odgovornosti. Ne mogu to da uradim i živim misle i na to. Ako bih sada otišla, te misli bi me pretvorile u nešto drugo od one žene koju si zavoleo.

Robert Kinkejd je utao. Znao je šta je mislila kada je govorila o putu i odgovornostima i kako bi je krivica preobrazila. Znao je da je ona na neki na in u pravu. Gledaju i kroz prozor borio se u sebi, borio da razume njena ose anja. Po ela je da pla e. Zatim su se dugo držali zagrljeni. I on joj je prošaptao:

- Jedno moram da kažem, samo jedno, ne u to više nijednom da kažem, nikome i molim te da se setiš toga: u svemiru nesigurnosti, ova vrsta izvesnosti dolazi samo jednom i nikada više, bez obzira koliko života živiš.

Ponovo su vodili ljubav te no i, tog etvrtka no u, leže i zajedno dugo pošto je sunce izašlo, dodiruju i se i šapu u i. Fran eska je malo spavala a kada se probudila sunce je bilo visoko i ve vrelo. ula je jedna od vrata na Heriju kako škripe i bacila na sebe neku ode u.

Kada je sišla, on je napravio kafu i sedeo za kuhinjskim stolom puše i. Osmehnuo se. Prešla je preko sobe i zakopala lice u njegov vrat, prste u njegovu kosu, dok su mu ruke bile oko njenog struka. Okrenuo ju je i stavio sebi u krilo dodiruju i je.

Najzad je ustao. Obukao je stare farmerke, sa narandžastim tregerima koji su prelazili preko košulje kaki boje, u izmama *Red Ving* koje su bile vrsto ušnirane i sa švajcarskim perorezom za opasa em. Fotografski prsluk je visio preko stolice, kabl za okidanje je izvirivao iz džepa. Kauboj je pripremio sedlo.

- Bolje da krenem.

Klimnula je glavom i zaplakala. Videla je suze u njegovim o im, ali on se i dalje smešio tim svojim malim osmehom.

- Da li je u redu ako ti pišem neki put? Želim da ti bar pošaljem jednu ili dve fotografije.

- U redu je - re e Fran eska, brišu i o i o ubrus koji je visio sa vrata kredenca. - Na i u neki izgovor što dobijam poštu od fotografa hipika, samo da je ne bude previše.

- Imaš moju adresu u Vašingtonu i telefon, je li tako? Ako ja nisam tamo, zovi u kancelariju *Nešenel Džiogrefika*. Evo, ovde u da ti napiše broj - napisao ga je na beležnici pored telefona, otkinuo list i pružio joj ga. - Ili uvek možeš da na eš broj u asopisu. Traži uredništvo. Oni ve inom znaju gde sam. Ne oklevaj ako ho eš da

me vidiš ili samo da razgovaraš. Zovi me na moj račun bilo gde na svetu, tako se razgovor neće pojaviti na tvom račun. A ja ću da budem ovde još nekoliko dana. Razmisli o onome što sam ti rekao. Mogu da budem ovde, sredim stvari po kratkom postupku i možemo zajedno da se odvezemo na severozapad.

Franeska nije ništa rekla. Znala je da bi mogao stvarno da sredi stvar po kratkom postupku. Richard je bio pet godina mlađi od njega, ali se nije mogao porediti ni intelektualno ni fizički sa Robertom Kinkejdom. Kliznuo je u svoj prsluk. Razumju je napustio, prazan, vrteći se.

- *Ne odlazi, Roberte Kinkejdu* - mogla je da uje sebe kako odnekud iznutra plaće.

Držeći je za ruku otišao je kroz zadnja vrata ka kamionetu. Otvorio je vrata sa strane vozača, stavio nogu na papučicu, zatim sišao i ponovo je grlio nekoliko minuta. Nijedno nije govorilo, samo su stajali tamo, šaljući, primajuć, utiskujuć i osećajući jedno u drugo, neizbrisivo, ponovo u vršujuć i odstojanje tog posebnog bića o kojem je govorio.

Poslednji put je pustio i ušao u kamionet, sedeći u njemu sa otvorenim vratima. Suze su mu tekle niz obraze. Suze su joj tekle niz obraze. Polako je zatvorio vrata, dok su šarke škripale. Heri je bio neodlučan da startuje, kao uvek, ali je mogla da uje kako njegova izma pritiska gas i stari kamionet je najzad popustio.

Ubacio je unazad sedeći sa pritisnutim kvakilom. Prvo ozbiljno, a zatim malo se smešeći, pokazivao je na stazu.

- Put, znaš. Sledećeg meseca biću na jugoistoku Indije. Da li želiš dopisnicu odande?

Nije mogla da govori, ali je rekla *ne*, vrteći glavom. Bilo bi previše za Richarda kad bi to našao u poštanskom sandučetu. Znala je da Robert razume. Klimnuo je.

Kamionet je otišao unazad u gumno, škrife i pošljunku, dok su se pili i raspršili pred njegovim točkovima. Džej je lajuć i odjurio jedno pile u šupu za mašine.

Robert Kinkejdu joj je mahnuo kroz otvoren prozor na suvozačevoj strani. Mogla je da vidi sunce kako sija na njegovoj srebrnoj narukvici. Dva gornja dugmeta na košulji su mu bila otvorena.

Krenuo je niz stazu. Franeska je i dalje brisala suze, pokušavajući da vidi, dok je sunčeva svetlost stvarala udnovate kocke od njenih suza. Kao što je uradila prve noći kad su se sreli, požurila je ka početku staze i posmatrala stari kamionet kako usput odskaće. Na kraju staze, kamionet se zaustavio, vozačeva vrata se otvoriše dok je on izašao na papučicu. Mogao je da vidi na trideset metara pozadi, kako izgleda mala sa te daljine.

Stajao je tamo i buljio, dok je Heri nestrpljivo radio na vrhu. Nijedno se nije pokrenulo, već su se pozdravili. Samo su se gledali - žena farmera iz Ajove i stvorenje na kraju svoje evolucione grane, jedan od poslednjih kauboja. Stajao je

tamo etrdeset sekundi, njegovim fotografskim o ima ništa nije promaklo, dok je stvarao sopstvenu sliku koju nikada ne e izgubiti.

Zatvorio je vrata, promenio brzinu i ponovo zaplakao dok je skretao ulevo, na okružni put ka Vintersetu. Pogledao je unazad baš pre no što je šumarak na severozapadnoj ivici farme zatvorio vidik i video je kako sedi ukrštenih nogu sa glavom u rukama, u prašini na po etku staze.

* * *

Ri ard i deca su došli predve e s pri ama o sajmu i trakom koju je bik osvojio pre no što je prodat klanici. Kerolajn je odmah otišla do telefona. Bio je petak i Majki se odvezao kamionetom u grad da bi radio one stvari koje sedamnaestogodišnji mladi i rade petkom - uglavnom da visi na trgu i pri a ili vi e za devojkama koje prolaze u automobilima. Ri ard je uklju io televizor govore i Fran eski kako je dobar kukuruzni hleb dok je jeo komad sa buterom i javorovim sirupom. Sela je na ljuljašku na prednjem tremu. Ri ard je izašao pošto se završio njegov program, u deset sati. Ispružio se i rekao:

- Baš je dobro kad si kod ku e? - Zatim je nastavio, gledaju i u nju: - Jesi li dobro, Freni? Izgledaš mi malo umorna ili dremljiva ili tako nešto?

- Da, sasvim sam dobro, Ri arde. Dobro što ste se vratili živi i zdravi.

- Pa, umorio sam se, bila je to duga nedelja na sajmu i sav sam slomljen. Ho eš da do eš, Freni?

- Ne u, još malo. Nekako je lepo ovde napolju, mislim da u samo da sedim još neko vreme.

Bila je umorna, ali se tako e bojala da bi Ri ard mogao da poželi da vodi ljubav sa njom. Jednostavno ne bi mogla no as to da izdrži. Mogla je da uje kako hoda po njihovoj spava oj sobi, iznad nje, dok se ona ljuljala napred-nazad na ljuljašci, bosih nogu na podu trema. Iz zadnjeg dela ku e mogla je da uje Kerolajnin radio kako svira.

Slede ih nekoliko dana je izbegavala da ide u grad, sve vreme svesna da je Robert Kinkej d udaljen samo nekoliko milja. Iskreno, nije mislila da bi mogla da se obuzda ako bi ga videla. Mogla bi da pojuri ka njemu i kaže: *Sad! Sad moramo da odemo!* Prkosila je opasnosti kad ga je videla kod Sedar Bridža, ali je sada postojala suviše velika opasnost kad bi ga ponovo videla.

Do utorka se smanjila zaliha namirnica i Ri ardu je bio potreban deo za bera icu kukuruza koju je popravljao. Dan je bio tužan, uz stalnu kišu, retku maglu, svež za avgust. Ri ard je kupio deo za mašinu i popio kafu sa drugim muškarcima u kafi u dok je ona kupovala namirnice. Znao je njen raspored i ekao ju je ispred bakalnice kada je završila. Isko io je nose i ka ket *Elis- almers* i pomogao joj da utovari kese u *Fordov* kamionet, na sedište i oko njenih kolena. A ona je pomislila na

tronošce i ruksake.

- Treba da odjurim ponovo do prodavnice sa delovima. Zaboravio sam još jedan deo koji bi mogao da mi zatreba.

Odvezli su se na sever autoputem 169 koji je bio glavna ulica Vinterseta. Jedan blok južnije od *Teksakove* benzinske pumpe ugledala je Herija kako se kotrljaju i udaljava od pumpe ka putu ispred njih, dok su mu radili brisa i.

Slu aj ih je doveo ta no iza starog kamioneta tako da je sede i visoko u *fordu* mogla da vidi crnu ceradu vrsto uvezanu pozadi, ispod koje su se videli obrisi kofera i kutije za gitaru u vrš enih za rezervnu gumu koja je ležala postrance. Zadnji prozor je bio isprskan kišom ali je deo njegove glave bio vidljiv. Nagao se kao da ho e da uzme nešto iz ladice; pre osam dana kada bi to uradio ruka bi mu prešla preko njene noge. Pre nedelju dana bila je u De Moinu i kupovala roze haljinu.

- Taj kamionet je daleko od svoje ku e - primeti Ri ard. - Država Vašington. Izgleda kao da ga vozi žena, duga kosa u svakom slu aju. Ali kad opet pomislim, kladio bih se da je to onaj fotograf o kome su mi pri ali u kafi u.

Pratili su Roberta Kinkejda nekoliko blokova na sever gde se put 169 ukrštao sa 92-kom koja je išla sa istoka na zapad. Bila je to raskrsnica sa veoma velikim prometom u svim pravcima, još teža zbog kiše i magle koja se zgusnula. Stajali su tamo možda dvadeset sekundi. Bio je ispred, samo deset metara od nje. Još je mogla to da uradi. Da iza e i otr i do desnih vrata na Heriju, popne se preko ruksaka i ru nog frižidera i tronošca. Otkako se Robert Kinkejd odvezao od nje prošlog petka, shvatila je da je, uprkos tome koliko je tada mislila da joj je stalo do njega, ipak veoma potcenila svoja ose anja. To nije izgledalo mogu e ali je bilo istina. Po ela je da razume ono što je on ve razumeo. Ali, sedela je zamrznuta svojim odgovornostima, bulje i u zadnji prozor pomnije no što je ikada gledala u bilo šta u svom životu. Upalio je levi migavac. Za trenutak e da ode. Ri ard je tražio stanicu na radiju svog *forda*. Po ela je da vidi stvari usporeno, nekim udnovatim trikom svog uma. Došao je na red da skrene, i polako... polako... ušao je s Herijem u raskrš e - mogla je da zamisli njegove duge noge kako pritiskaju kva ilo i gas i miši e njegove podlaktice kako se zatežu dok je menjao brzine - skre u i sada ulevo na 92- ku ka Kaunsil Blafsu, Crnim brdima i severozapadu... polako... polako... stari kamionet se okrenuo... tako polako se okrenuo kroz raskrsnicu, upiru i nos ka zapadu.

Žmirkaju i kroz suze i kišu i maglu, jedva je mogla da razazna izbledelu crvenu boju na vratima: *Kinkejd fotografije - Belingem, Vašington*. Spustio je prozor da bi lakše video dok je okretao. Skrenuo je za ugao i ona je mogla da vidi njegovu kosu kako leprša dok je po injao da ubrzava niz 92-ku, ka zapadu, podižu i prozor dok je vozio.

- Oh, Hriste, oh. Bože, svemogu i... ne! - re i su bile u njoj. - Roberte, nisam bila u pravu, nije trebalo da ostanem... ali ne mogu da idem... Dopusti mi da ti još

jednom kažem... zašto ne mogu da odem... Reci mi još jednom zašto treba da idem.

I za ula je njegov glas kako se vraća niz autoput: U svemiru nesigurnosti, ovakva vrsta izvesnosti dolazi samo jednom i nikada više, bez obzira koliko života da živiš.

Ri ard je prevezao kamionet preko raskrsnice, ka severu. Za trenutak je pogledala pored njegovog lica ka Herijevim crvenim zadnjim svetlima koja su se udaljavala kroz maglu i kišu. Stari kamionet marke *ševrolet* izgledao je mali pored ogromnog kamiona sa prikolicom koji je tutnjao u Vinterset, prskaju i talas vode sa puta preko poslednjeg kauboja.

- Zbogom, Roberte Kinkejdu - prošaputa ona i poe otvoreno da plaće.

Ri ard je pogleda.

- Šta nije u redu, Freni? Hoćeš li *molim te* da mi kažeš šta nije u redu s tobom?

- Ri arde, samo mi je potrebno neko vreme samo za mene. Biće mi dobro za nekoliko minuta.

Ri ard je podesio stanicu sa podnevnim izveštajima o cenama stoke, pogledao u nju i odmahnuo glavom.

Pepeo

U okrug Medison je stigla no . Bila je 1987, njen šezdeset sedmi ro endan. Fran eska je ležala na krevetu dva sata. Mogla je da vidi, dodirne, namiriše i uje sve ono od pre dvadeset dve godine. Se ala se i ponovo se se ala. Slika crvenih zadnjih svetala koja se kre u ka zapadu putem 92 po kiši i magli, zadržala se u njoj više od dve decenije. Dotakla je svoje dojke i mogla da oseti miši e njegovih grudi kako prelaze preko njih. Bože, toliko ga je volela. Volela ga je tada, više nego što je mislila da je mogu e, a sada ga voli još više. Dala bi sve za njega sem da uništi svoju porodicu, a možda i sebe.

Sišla je niz stepenice i sela za stari kuhinjski sto sa plo om od žutog ultrapasa. Ri ard je kupio nov sto, insistirao je na tome. Ali ona je tako e zatražila da stari smeste u šupu i ona ga je pažljivo zavila u plasti ni omot pre no što je sklonjen.

- Uostalom, ne razumem zašto si toliko vezana za taj stari sto - žalio se on dok joj je pomagao da ga iznese. Pošto je Ri ard umro, Majki joj je vratio stari sto u ku u i nikada nije pitao zašto ho e taj sto umesto onog novijeg. Samo je upitno pogledao. Nije ništa rekla.

Sada je sela za sto. Zatim je, otišavši do kredenca, spustila dve bele sve e u male mesingane sve njake. Upalila je sve e i radio, polako traže i stanicu dok nije našla neku tihu muziku.

Dugo je stajala pored sudopere s glavom malo svijenom nadole, gledaju i njegovo lice, i prošaputala: Se am te se, Roberte Kinkejde. Možda je gospodar Velike pustinje bio u pravu. Možda si ti bio poslednji. Možda su do sada svi kauboji izumrli.

Pre no što je Ri ard umro nikada nije pokušala da zove Kinkejda niti da mu piše, iako je godinama svakog dana bila na ivici da to u ini. Da je još jednom razgovarala sa njim, otišla bi k njemu. Da mu je pisala, znala je da bi on došao njoj. Eto, toliko je to bilo blizu. Tokom godina nikada je nije pozvao niti ponovo pisao, pošto joj je poslao paket sa fotografijama i rukopis. Znala je da je razumeo kako se ose a i komplikacije koje bi mogao da izazove u njenom životu. U septembru 1965. pretplatila se na *Nešenel Džioigrafik*.

Ilanak o pokrivenim mostovima se pojavio slede e godine i u njemu je bio Rozmen Bridž na toploj ranoj svetlosti, onog jutra kada je pronašao njenu poruku. Naslovna strana je bila fotografija sa konjima koji su vukli selja ka kola ka Hogbek Bridžu. On je tako e napisao i tekst za lanak. Na zadnjoj stranici asopisa bila su imena pisaca i fotografa, a povremeno je tu bila i njihova slika. On je ponekad bio tu. Ista duga, srebrna kosa, narukvica, farmerke ili pantalone kaki boje, foto-aparati koji vise sa ramena, izba ene vene na rukama. U Kalahariju, kod zidova Džajpura u Indiji, u kanuu u Gvatemali, na severu Kanade. Put i kauboj.

Isekla ih je i uvala u plasti nom omotu, sa primerkom asopisa sa pokrivenim mostovima, rukopis, dve fotografije i njegovo pismo. Stavila je omot ispod svog

rublja, na mesto gde Ri ard nikada ne bi pogledao. I kao neki udaljeni posmatra koji ga prati tokom godina, posmatrala je kako Robert Kinkejda stari.

Još uvek je tu bio osmejak, čak i dugo, vitko telo sa dobrim mišićima. Međutim, mogla je to da kaže po borama oko njegovih očiju, blagom opuštanju snažnih ramena, laganom udubljivanju lica. Mogla je da kaže. Proučavala je to telo pažljivije nego bilo šta drugo u svom životu, pažljivije nego sopstveno telo. I njegovo starenje je teralo da se ozbiljno za njim još više, ako je to bilo moguće. Sumnjala je - ne, znala je, da je sam. I bio je.

Pri svetlu svećelice, za stolom, proučavala je isekice. Gledao ju je sa dalekih mesta. Došla je do posebne slike iz broja za 1967. Bio je kod reke u istočnoj Africi, gledaju i u aparat izbliza, uvek i, pripremaju i se da nešto snimi.

Kada je prvi put pogledala taj isekak, pre mnogo godina, mogla je da vidi da je za srebrni lančić oko njegovog vrata sada bio zakačen mali medaljon. Majki je bio na koledžu i, kada su Ri ard i Kerolajn otišli u krevet, izvadila je jaku lupu, koju je Majki upotrebljavao za svoju kolekciju maraka kada je bio mali, i prinela je bliže fotografiji.

- Bože moj - uzdahnula je. Na medaljonu je pisalo *Fran eska*. Eto, to je bila mala indiskrecija s njegove strane i ona mu je oprostila smešne i se. Posle toga na svim fotografijama medaljon je uvek bio na srebrnom lančiću.

Posle 1975. nikada ga više nije videla u časopisu. I njegovog potpisa ispod rubrika takođe nije bilo. Pretraživala je svaki broj ali ništa nije našla. Te godine bi mu bilo šezdeset dve godine.

Kada je Ri ard umro 1979, kada je bila završena sahrana i deca se vratila svojim kućama, pomislila je da pozove Roberta Kinkejda. Bilo bi mu šezdeset šest, njoj je bilo pedeset devet. Još je bilo vremena, čak i uz izgubljenih trinaest godina. Pomno je mislila na to nedelju dana i konačno pozvala broj koji je našla na njegovoj hartiji za pisma.

Srce joj se skoro zaustavilo kada je telefon počeo da zvoni. Zašla je kako se diže slušalica i skoro je ispustila. Ženski glas je rekao, *Osiguranje Mekgregor*. Fran eska je klonula ali se dovoljno pribrala da bi zapitala sekretaricu da li je okrenula ispravan broj. Jeste. Fran eska joj se zahvalila i prekinula vezu.

Zatim je pokušala preko Informacija u Belingemu, u državi Vašington.

Nema ga. Pokušala je Sijetlu. Ništa. Zatim biro Privredne komore u Belingemu i Sijetlu. Zamolila je da provere imenike tih gradova. Proverili su i on se nije tamo nalazio. Pomislila je da bi mogao da bude bilo gde.

Setila se časopisa, rekao joj je da ga zove tamo. Telefonistkinja je bila ljubazna ali nova i morala je da dozove nekoga da joj pomogne u tom zahtevu. Fran eskin poziv je prebačen tri puta pre nego što je razgovarala sa jednim zamenikom urednika koji je bio u časopisu dvadeset godina. Zatim je pitala za Roberta Kinkejda.

Svakako da ga se sećala.

- Pokušavate da ga naete, a? Bio je avolski dobar fotograf, da, izvinite na izrazu. Bio je nezgodan, ne na gadan na in, ali uporan. On je bio za umetnost radi umetnosti, a to ne ide baš najbolje kod naših italaca. Naši itaoci hoće lepe slike, vešto urađene slike, ali ništa divlje. Uvek smo govorili da je Kinkejda malo udan, niko od nas ga nije dobro poznao izvan posla koji je za nas obavljao. Ali bio je profesionalac. Mogli smo da ga pošaljemo bilo kud i on bi obavio posao, čak i ako se većinom nije slagao sa odlukama našeg uredništva. Što se tiče njegovog prebivališta, proveravao sam našu arhivu dok smo razgovarali. Napustio je časopis 1975. Adresa i broj telefona koje imam su... - pročitao je informacije koje je Fran eska već imala. Posle toga je prestala da pokušava, uglavnom zato što se bojala onog što je mogla da otkrije.

Polako se prepustila, dopuštaju i sebi da misli sve više i više na Roberta Kinkejda. Još je mogla da vozi dovoljno dobro i nekoliko puta godišnje otišla bi do De Moina i ručala u restoranu u koji je odveo. Prilikom jednog od tih putovanja kupila je beležnicu povezanu kožom sa praznim stranicama. I na tim stranicama je poela da beleži itkim rukopisom pojedini svoje ljubavne priče sa njim i misli o njemu. Bile su joj potrebne skoro tri beležnice pre nego što je obavila zadatak sa zadovoljstvom.

Vinterset je napredovao. Postojalo je aktivno umetničko društvo, većinom sastavljeno od žena, a razgovor o popravci starih mostova vodio se već nekoliko godina. Interesantni mladi ljudi su gradili kuće u brdima. Stvari su se opuštale, duga kosa više nije izazivala buljenje, iako su sandale na muškarcima i dalje bile prilično retke i pesnika je bilo malo.

Ipak, sem nekoliko prijateljica, ona se potpuno povukla iz društva. Ljudi su primećivali to i kako je često vide da stoji kod Rozmen Bridža i ponekad kod Sedar Bridža. Stari ljudi često postanu udni, govorili su i zadovoljavali se tim objašnjenjem.

Drugog februara 1982, kamion preduzeća za dostavljanje paketa kotrljao se uz njenu stazu. Koliko je mogla da se seti, ništa nije naručila. Zbunjena, potpisala je prijem paketa i pogledala adresu: *Fran eska Džonson, RR2, Vinterset, Ajova 50273*. Adresa pošiljaoca je bila neka advokatska firma iz Sijetla.

Paket je bio uredno upakovan i posebno osiguran. Stavila ga je na kuhinjski sto i pažljivo otvorila. Unutra su bile tri kutije, obložene komadiima stiropora. Na jednu kutiju je bio zalepljen mali omot. Na drugu je bila zalepljena poslovna omotnica sa njenom adresom dok je adresa pošiljaoca bila advokatska firma.

Skinula je lepljivu traku sa poslovne omotnice i otvorila je drhteće.

25. januar 1982.

Draga Gospođo Džonson,

Mi zastupamo ostavštinu Roberta L. Kinkejda, koji je nedavno preminuo...

Franeska je položila pismo na sto. Napolju je sneg vejavao preko zimskih polja. Posmatrala ga je kako baca strnjiku, odnose i sa njom šuške od kukuruza, gomilaju ih u uglu žičane ograde. Još jednom je pročitala iste reči.

- Oh, Roberte... Roberte... ne - tiho je rekla i sagnula glavu. Jedan sat kasnije bila je sposobna da nastavi da čita. Direktni jezik zakona, preciznost reči i suptilnost je razljutili. *Mi zastupamo...* Advokat koji izvršava obavezu prema klijentu. Ali gde je u tim rečima bila snaga, leopard koji je došao jašući na repu komete, šaman koji je tragao za Rozmen Bridžom po vrelom avgustovskom danu i muškarac koji je stajao na papučici kamioneta po imenu Heri i gledao natrag u nju, dok je umirala u prašini staze jedne farme u Ajovi? Pismo je trebalo da bude dugo hiljadu strana. Trebalo je da govori o kraju evolucionih lanaca i nestanku slobodnog prostora, o kaubojima koji se bore sa žičanim ogradama kao kukuruzne šuške u zimu.

Jedini testament koji je ostavio datiran je 8. jula 1967. Njegova uputstva o predaji priloženih dokumenata vama bila su jasna. Ako ne možemo da vas nađemo, materijale je trebalo spaliti. Takođe u prilogu, u kutiji se nalazi poruka za vas obeležena sa Pismo, koju nam je ostavio 1978. On je zapravo ostavio pismo i ono je ostavljeno neotvoreno. Posmrtni ostaci g. Kinkejda su kremirani. Na njegov zahtev, nigde nije postavljen nikakav znak. Takođe na njegov zahtev njegov pepeo je rasut blizu vaše kuće od strane jednog našeg saradnika. Verujem da se mesto zove Rozmen Bridž. Ako možemo da vam budemo na usluzi, molim ne oklevajte da stupite s nama u kontakt.

Iskreno vaš, Alen B. Kiten, Pravni zastupnik

Uzdahnula je, ponovo obrisala oči i pokušala da razgleda sadržaj kutije. Znala je šta se nalazi u malom postavljenom omotu. Znala je tako sigurno kao što je znala da će proleće ponovo doći ove godine. Otvorila ga je pažljivo i gurnula ruku u njega. Izvukla je srebrni lančić. Medaljon koji je bio zakačen za njega bio je izguban i na njemu je pisalo *Franeska*. Na poleđini, bilo je ispisano najsitnijim slovima: *Ako pronađete, molim pošaljite Franeski Džonson, RR2, Vinterset, Ajova, SAD.*

Njegova srebrna narukvica je bila uvijena u papirnu maramicu na dnu omota. Zajedno sa narukvicom bilo je par čeraga hartije. Bio je to njen rukopis.

Ako želite verovatno, kada lete beli moljci, dođite verovatno eras pošto završite.

Njena poruka sa Rozmen Bridža. Čuvao je čak i to da bi se sećao. Zatim se setila da je to bila jedina njena stvar koju je imao, njegov jedini dokaz da ona postoji, sem varljivih slika na filmovima i emulzija polako propada. Kratka beleška sa

Rozmen Bridža. Bila je izmrljana i isavijana, kao da je dugo nošena u nov aniku. Pitala se koliko je puta pro itao tokom godina, daleko od brda duž Midi Rivera. Mogla je da zamisli kako drži belešku pred sobom pri slaboj svetlosti lampe za itanje, lete i nekuda bez spuštanja, sede i na podu brvnare od bambusa u zemlji tigrova i itaju i je pri ru noj bateriji, savijaju i je i sklanjaju i je u kišnoj no i u Belingemu, zatim gledaju i fotografije žene naslonjene na stub ograde u letnje jutro ili kako u sumrak izlazi iz pokrivenog mosta.

U svakoj od tri kutije nalazio se po jedan foto-aparat sa zaka enim objektivom. Bili su ulubljeni i izgrebani. Okrenuvši jedan mogla je da pro ita *Nikon* na viziru i ta no u levom gornjem uglu Nikonove nalepnice slovo *F*. Bio je to aparat koji mu je dodala kod Sedar Bridža. Najzad je otvorila pismo. Bilo je pisano rukom na njegovoj hartiji za pisma i nosilo je datum od 16. avgusta 1978.

Draga Fran eska,

Nadam se da e te ovo pismo na i u dobrom zdravlju. Ne znam kada eš ga primiti. Jednom kada mene ne bude. Sada mi je šezdeset pet godina a danas je trinaest godina otkako smo se sreli, kada sam se popeo tvojom stazom traže i pravac.

Nadam se da ovaj paket ni na koji na in ne e poremetiti tvoj život. Jednostavno ne bih mogao da podnesem pomisao da aparati stoje u nekoj polovnoj futroli u prodavnici foto-aparata ili u rukama nekog stranca. Do trenutka kada ih budeš dobila, bi e u prili no lošem stanju. Ali, nemam nikog drugog da mu ih ostavim i izvinjavam se što te izlažem opasnosti time što ti ih šaljem. Od 1965. do 1975. skoro stalno sam bio na putu. Samo da bih uklonio iskušenje da te zovem ili da do em po tebe, iskušenje koje sam ose ao prakti no svakog budnog trenutka u mom životu, tako da sam preuzeo sve naloge u inostranstvu koje sam mogao da na em. Bilo je trenutaka, mnogo trenutaka, kada sam rekao, Do avola s tim. Idem u Vinterset u Ajovi, i ma šta koštalo, vodim Fran esku sa sobom. Ali bih se setio tvojih re i i poštovao tvoja ose anja. Možda si bila u pravu, jednostavno ne znam. Znam da je najteža stvar koju sam ikada uradio i koju u ikada da uradim bila kada sam se odvezao sa tvoje staze tog vrelog petka ujutro. U stvari, sumnjam da je malo muškaraca ikada u inilo išta teže od toga. Napustio sam Nešenel Džiogrefik 1975. i posvetio ostatak mojih fotografskih godina ve inom stvarima po sopstvenom izboru, rade i pomalo gde sam mogao, doma e i stvari po okolini koje me zadržavaju na putu samo nekoliko dana. Bilo je teško finansijski, ali sam se snalazio. Ja se uvek sna em. Ve i deo rada obavljao sam u Pjudžet Saundu. Tako mi se svi a. Izgleda da se muškarci što su stariji sve više okre u vodi. O da, sada imam psa, zlatnog retrivera. Zovem ga Autoput i on putuje sa mnom ve inom vremena dok mu glava visi kroz prozor i traga za dobrim snimcima. Godine 1972. sam pao sa stene u Mejnu, u Nacionalnom parku Akadija i slomio lanak na nozi. Prilikom pada su se otkinuli lan i i medaljon. Sre om su pali blizu. Ponovo sam ih našao i draguljar je sastavio

lanac. Živim sa prašinom na srcu. To je najbolji na in da se izrazim. Pre tebe je bilo žena, nekoliko, ali ni jedna posle. Nisam se svesno obavezao na neženstvo, jednostavno nisam zainteresovan. Jednom sam gledao kanadskog gusana iju su ženku ubili lovci. Znaš, oni imaju jednog partnera za ceo život. Posle toga gusan je danima i danima kružio oko jezera. Kada sam ga video poslednji put, plivao je sam kroz divlji pirina još uvek tragaju i. Pretpostavljam da je ova analogija suviše o igledna za književni ukus ali je to u prili noj meri slika kako se ja ose am. U svojoj mašti u maglovita jutra ili popodneva dok se sunce odbija o vodu na severozapadu, pokušavam da mislim gde bi mogla da budeš u svom životu i šta li radiš dok mislim na tebe. Ništa komplikovano - izlaziš iz bašte, sediš na ljuljašci na prednjem tremu, stojiš uz sudoperu u kuhinji. Takve stvari. Svega se se am. Kako si mirisala, kako si imala ukus leta. Ose aj tvoje kože na mojoj i zvuk tvog šapata dok sam te voleo. Jednom je Robert Pen Voren iskoristio re enicu svet koji izgleda od Boga zaboravljen. Nije loše, prili no blizu tome kako se ose am ponekad. Ali ne mogu uvek da živim na taj na in. Kada takva ose anja postanu suviše jaka, napunim Herija benzinom i odem nekoliko dana na put sa Autoputem. Ne volim da ose am samosažaljenje. Nisam takav. I ve inom se tako ne ose am. Umesto toga sam zahvalan što sam te barem našao. Mogli smo da osvetlimo jedno drugo kao dve trunke kosmi ke prašine. Bog ili svemir, ili ma šta, izabrao je da obeleži velike sisteme ravnoteže i reda koji ne priznaju vreme na Zemlji. Za svemir etiri dana se ne razlikuju od etiri milijarde svetlosnih godina. Pokušavam da to imam na umu. Ali ja sam - na kraju krajeva - muškarac. I sve filozofske racionalizacije koje mogu da pozovem ne spre avaju me da te želim, svakog dana, svakog trenutka, nemilosrdni veo vremena, vremena koje nikada ne provodim sa tobom, duboko u mojoj glavi. Volim te duboko i potpuno. I uvek u te voleti.

Poslednji kauboj, Robert.

P.S. Prošlog leta sam stavio novi motor u Herija i lepo radi.

Paket je stigao pre pet godina. I gledanje njegovog sadržaja je postalo deo njenog ro endanskog rituala. uvala je njegove foto-aparate, narukvicu i lan i sa medaljonom u posebnom kov eži u u plakaru. Ovdašnji stolar je napravio kutiju po njenom nacrtu, od orahovine, sa hermeti kim zatvara em i postavljenim unutrašnjim odeljcima. *Prili no gizdava kutija*, rekao je. Fran eska se samo nasmešila.

Poslednji deo rituala je bio rukopis. Uvek ga je itala uz sve u, na kraju dana. Donela ga je iz dnevne sobe i pažljivo položila na žuti ultrapas blizu sve e, zapalila onu jednu cigaretu godišnje, *kemel*, uzela gutljaj rakije i po ela da ita.

Pad iz dimenzije 3 - Robert Kinkejd

Postoje stari vetrovi koje još ne razumem, iako sam jaha, oni se već no, po krivini njihovih kišica. Ulazim u Dimenziju 3, svet odlazi nekud drugde u drugom odseku stvari, paralelnom sa mnom. Kao da s rukama u džepovima i savijen malo unapred gledam kroz izlog robne kuće, gledaju i unutra.

U Dimenziji 3 postoje udni trenuci. Dolaze i iz Nju Meksika, duga ak, pun kiše, skreću i na zapad od Magdalene, autoput se pretvara u pešaku stazu i stazu životinja. Pre u brisa i na mom autu i staza postaje šumovito mesto kuda nikada ništa još nije otišlo. Ponovo brisa i i ponovo nešto još dalje unazad. Veliki led, ovog puta. Krećem se kroz kratku travu, odeven u krzno, zamršene kose i s kopljem, mršav i tvrd kao i sam led, sav miši i nepomirljivo lukav. Prolazim led još dalje unazad, ka merama stvari, duboka slana voda u kojoj plivam, sa škragama i prekriven krljuštima. Ne mogu da vidim više od toga, sem da je izvan planktona broj nula.

Euklid nije uvek bio u pravu. Pretpostavljao je paralelnost u konstantnom, sve do kraja stvari, ali neeuklidovski na in postojanja je tako e mogu, tamo daleko, gde se prave spajaju. Ta ka koja nestaje. Privid konvergencije. Da znam da je to više od privida. Ponekad je ukrštanje mogu e, prelivanje jedne stvarnosti u drugu. Neka vrsta laganog preplitanja. Ne primarno ukrštanje koje se tka u svetu preciznosti, bez zvuka razboja. Samo... dakle... disanje. Da, to je zvuk toga, možda osećaj toga tako e. Disanje. I polako se krećem preko te druge stvarnosti, i pored nje i ispod nje i oko nje, uvek snagom, uvek uz moć, ipak uvek predaju i joj sebe. I to drugo dolazi sopstvenom snagom, predaju i sebe meni za uzvrat. Negde, unutar disanja, muzika, i tada po inje udnovat spiralni ples, uz sopstveni ritam koji obuzdava ledenog ovek sa kopljem i zamršenom kosom. I polako - kotrljaju i se i okreću i u ada u, uvek u ada u - ledeni ovek pada... iz Dimenzije 3... u nju.

Na kraju svog šezdeset sedmog rođendana, kada je prestala kiša, Fran eska je stavila plasti ni omot u donju ladicu pisa eg stola sa roloom. Odlučila je da je uva u sefu u banci pošto je Ri ard umro, ali ju je donosila ku i svake godine u ovo vreme na nekoliko dana. Poklopac na kutiji od orahovine je pokrivao fotoaparate i kutija je stavljena na policu u plakaru u njenoj spava ojoj sobi. Ranije tog popodneva, posetila je Rozmen Bridž. Sada je izašla na trem, obrisala ljuljašku ubrusom i sela. Bilo je hladno, ali bi ona ipak ostala nekoliko minuta, kao što je uvek radila. Zatim do po etka staze. Dvadeset dve godine kasnije, mogla je da vidi kako izlazi iz kamioneta u kasno popodne, pokušavaju i da na e put, mogla je da vidi Herija kako odska e ka okružnom putu, zatim se zaustavlja, i Roberta Kinkejda kako stoji na papu ici gledaju i unatrag na stazu.

Fran eskino pismo

Fran eska Džonson je umrla u januaru 1989. Kada je umrla imala je šezdeset devet godina. Te godine Robert Kinkejd bi imao sedamdeset šest. Uzrok smrti je naveden kao prirodan. *Jednostavno je umrla*, rekao je doktor Majklu i Kerolajn. *U stvari, malo smo zbunjeni. Ne možemo da pronađemo nikakav poseban uzrok smrti. Susjed je našao srozanu preko kuhinjskog stola.*

U pismu napisanom 1982. njenom advokatu, zatražila je da njeni posmrtni ostaci budu kremirani i pepeo bude rasut kod Rozmen Bridža. Kremacija je bila neuobičajena u okrugu Medison - na neki neodređeni način smatrana je malo radikalnom - njena želja je izazvala velike rasprave u kafijadama, na *Teksakovoj* benzinskoj pumpi i u prodavnici rezervnih delova. Njen pepeo je rasut bez prisustva javnosti. Posle pogrebne službe Majki i Kerolajn su se polako odvezli do Rozmen Bridža i izvršili Fran eskina uputstva. Iako se nalazio blizu, most nije imao poseban značaj za porodicu Džonson i oni su se ponovo i ponovo pitali zašto se njihova veoma razumna majka ponašala tako zagonetno i zašto nije zatražila da bude sahranjena pored njihovog oca, kao što je običaj. Posle toga, Majki i Kerolajn su pošli dugotrajno srećivanjem stvari iz kuće donevši neka dokumenta iz sefa, pošto ih je pregledao i ovdašnji advokat koji se bavio ostavštinom.

Podelili su dokumenta iz kutije i pošli da ih pretražuju. Plastični omot se nalazio u Kerolajninom gomili, oko trećine odozdo. Bila je zbunjena kada ga je otvorila i izvadila sadržinu. Pročitala je pismo Roberta Kinkejda pisano Fran eski 1965. Posle toga je pročitala pismo iz 1978, a zatim pismo iz 1982. od advokata iz Sijetla. Najzad je razgledala isečke iz časopisa.

- Majki?

Primetio je mešavinu iznenađenja i zamišljenosti u njenom glasu i odmah pogledao.

- Šta je to?

U Kerolajninim oči ima su bile suze a glas joj je postao nesiguran.

- Majka je bila zaljubljena u čoveka koji se zvao Robert Kinkejd. Bio je fotograf. Sećam se kad smo svi morali da pogledamo onaj primerak *Nešenel Džioigrafika* sa pričinom o mostovima? On je ovde fotografisao mostove. I sećam se kako su onda sva deca govorila o čoveku čudnog izgleda sa foto-aparatima? To je bio on.

Majki se seo preko puta nje, olabavljene kravate sa otvorenim okovratnikom.

- Kaži to ponovo, polako. Ne mogu da verujem da sam te dobro čuo.

Posle čitanja pisma, Majki je pretražio ostavu u prizemlju, zatim se popeo u Fran eskinu spavaću sobu. Nikada ranije nije primetio kutiju od orahovine i otvorio ju je.

- Kerolajn, ovde su njegovi foto-aparati.

Zaka en za jedan kraj kutije bio je zatvoreni omot na kojem je bilo napisano Fran eskinim rukopisom *Kerolajn i Majki*, a izme u aparata su ležale tri beležnice uvijene u kožu.

- Nisam siguran da sam u stanju da pro itam ono što je u tom omotu - re e Majki. - Pro itaj mi naglas, ako možeš.

Otvorila je omot i pro itala naglas.

7. januar 1987.

Dragi Kerolajn i Majki,

Iako se ose am sasvim dobro, mislim da je vreme da sredim svoje stvari (kako kažu). Ima nešto, nešto veoma važno što treba da znate. Zato vam ovo pišem.

Pošto budete pregledali sef i pronašli veliki plasti ni omot adresiran na moje ime sa markom iz 1965, sigurna sam da ete kona no do i do ovog pisma. Ako je mogu e, molim vas da sednete za stari kuhinjski sto da ga pro itate. Ubrzo ete razumeti ovaj zahtev. Teško mi je da ovo pišem sopstvenoj deci, ali moram. Ima nešto što je suviše jako, suviše lepo da bi umrlo sa mnom. A ako želite da znate ko je bila vaša majka, sve dobro i loše, treba da znate ono što u sada da vam kažem. Pripremite se. Kao što ste ve otkrili, njegovo ime je bilo Robert Kinkejd. Srednje slobo je bilo L, ali nikada nisam saznala šta je L zna ilo. Bio je fotograf i bio je ovde 1965, da bi fotografisao pokrivenne mostove. Se ate se kako je grad bio uzbu en kada su se slike pojavile u Nešenel Džiogrefiku. Možda se isto tako se ate da sam otprilike u to vreme poželela da dobijam taj asopis. Sada znate razlog za moje iznenadno zanimanje za njega. Ina e, bila sam sa njim (nose i jedan od njegovih ruksaka sa foto-aparatima), kada je fotografisao Sedar Bridž. Razumite, volela sam vašeg oca na tih na in. Znala sam to tada, znam to sada. Bio je dobar prema meni, dao mi vas dvoje koje volim. Ne zaboravite to. Me utim, Robert Kinkejd je bio nešto sasvim drugo, kao niko koga sam videla ili ula celog svog života. Za vas je nemogu e da ga potpuno razumete. Prvo, vi niste ja. Drugo, trebalo je da budete pored njega, da ga posmatrate kako se kre e, da ga ujete kako govori da se nalazi na kraju evolucione grane. Možda e beležnica i ise ci iz asopisa pomo i, ali ak ni oni ne e biti dovoljni. Na neki na in, on nije bio sa ove zemlje. Kažem to na najjasniji mogu i na in. Uvek sam mislila o njemu kao o stvorenju nalik leopardu koje je jahalo na repu komete. Kretao se na taj na in, telo mu je bilo takvo. On je nekako spajao ogromnu snagu sa toplinom i nežnoš u, a postojao je kod njega i nejasan ose aj tragi nog. Ose ao je da postaje izlišan u svetu kompjutera i robota i organizovanog života uopšte. Video je sebe kao jednog od poslednjih kauboja, kako je govorio i govorio je za sebe da je star i izan ao. Prvi put sam ga videla kada se zaustavio i zapitao za pravac ka Rozmen Bridžu. Vas troje ste bili na državnom sajmu Ilinoisa. Verujte mi, nisam tragala okolo za ikakvom avanturom. To mi je najmanje padalo na pamet. Ali kad sam ga

pogledala, za manje od pet sekundi znala sam da ga želim, iako ne onoliko koliko sam ga na kraju želela. I molim vas nemojte da mislite o njemu kao o nekom Kazanovi koji juri okolo i iskorišćava devojke sa sela. Uopšte nije bio takav. U stvari, bio je malo stidljiv i ja sam isto toliko bila odgovorna za ono što se desilo koliko i on. U stvari, i više. Poruka zakačena sa narukvicom je ona koju sam ostavila na Rozmeni Bridžu da bi je video sutra ujutro pošto smo se prvi put sreli. Pored mojih fotografija koje je snimio to je jedini dokaz koji je imao godinama da stvarno postojim, da nisam samo neki san koji je sanjao. Znam da su deca sklona da misle o svojim roditeljima kao veoma aseksualnim, tako da se nadam da ono što u reči ne e da vas pogodi, a sigurno se nadam da ne e uništiti vašu uspomenu na mene. Robert i ja smo proveli sate u našoj staroj kuhinji. Prišli smo i igrali pri svetlosti svećala. I da, tamo smo vodili ljubav, i u spavaćoj sobi, i na travi pašnjaka i skoro svuda gde možete da zamislite. Bilo je neverovatno, moćno, transcendentalno vođenje ljubavi i trajalo je danima, skoro bez zaustavljanja. Kada sam mislila na njega uvek se mnogo upotrebljavala reč moćno. Jer takav je postao od trenutka kad smo se sreli. Po snazi je bio kao strela. Jednostavno sam bila bespomoćna kada je vodio ljubav sa mnom. Ne slaba, nisam se tako osećala. Jednostavno, pa, preplavljena samo njegovom emocionalnom i fizičkom snagom. Kada sam mu jednom to šapnula, samo je rekao: Ja sam autoput i putnik namernik i sva jedra koja su ikada isplovila na more. Kasnije sam proverila u rečniku. Prva stvar koju ljudi pomisle kada uju reč peregrin³ je sivi soko. Ali postoje i druga značenja te reči i on je bio svestan toga. Jedno je stranac, tu inače. Drugo je lutanje ili tumanjenje, migracija. Latinski peregrinus, odakle potiče koren reči, označava stranca. On je bio sve to stranac, tu inače u mnogo širem smislu reči, lutanica, a bio je tako e nalik sokolu, kad sada mislim na to. Deco, shvatite da pokušavam da izrazim nešto što ne može da se iskaže rečima. Jedino želim da svako od vas jednog dana ima ono što sam je iskusila; ipak, po injem da mislim da to nije verovatno. Iako pretpostavljam da nije moderno da se takve stvari kažu u ova prosvetljena vremena, mislim da nije moguće za ženu da ima posebnu vrstu moći koju je Robert Kinkejd imao. Tako Majki tebe to izbacuje. Što se tiče Kerolajna, bojim se da je loša vest da je postojao samo jedan takav i niko više. Da nije bilo vašeg oca i vas dvoje, istog trenutka bih otišla sa njim bilo kud. Pozvao me je da odem, molio me da odem. Ali ja nisam htela, a on je bio suviše osećajna i brižna osoba da bi se ikada posle toga umešao u naše živote. Paradoks je u ovome: da nije bilo Roberta Kinkejda nisam sigurna da bih mogla da ostanem na farmi sve te godine. Za četiri dana on mi je pružio ceo život, svemir i od mojih odvojenih delova stvorio celinu. Nikada nisam prestala da mislim na njega, ni za trenutak.

Ali i kada nije bio u mojoj svesti, mogla sam da ga osetim negde, uvek je bio tu. Ali to nikada nije oduzelo ništa od onoga što sam osećala za vas dvoje i vašeg oca. Misle i samo na sebe u jednom trenutku nisam bila sigurna da sam donela

³ peregrin - engl. stranac, sivi soko, lutanica

pravu odluku. Ipak moram da budem poštena i da vam kažem odmah na po etku, da je Robert bolje razumeo od mene šta smo nas dvoje stvorili jedno drugom. Mislim da sam po ela da shvatam zna aj toga tek s vremenom, postepeno. Da sam to stvarno shvatila, kada je bio licem u lice sa mnom i zatražio da odem, verovatno bih otišla sa njim. Robert je verovao da je svet postao suviše racionalan, da je prestao da veruje u aroliju onoliko koliko je morao.

esto sam se pitala da li sam i ja bila suviše racionalna dok sam donosila odluku. Sigurna sam da vam je moj zahtev za sahranu bio neshvatljiv, verovali ste možda da je proizvod smušene starice. Pošto pro itate pismo advokata iz Sijetla pisano 1982. i moje beležnice, shvati ete zašto sam to tražila. Svojoj porodici sam dala svoj život. Robertu Kinkejdu sam dala ono što je ostalo od mene. Mislim da je Ri ard znao da ima ne eg u meni do ega ne može da dopre i ponekad se pitam da nije pronašao plasti ni omot dok sam ga držala kod ku e u ladici. Baš pre no što e umreti, sedela sam s njim u bolnici u De Moinu, i on mi je rekao ovo: Fran eska, znam da si tako e imala i svoje snove. Žao mi je što nisam mogao da ih ispunim. To je bio najdirljiviji trenutak našeg zajedni kog života. Ne želim da se ose ate krivim ili da žalite ili bilo šta sli no. To mi nije cilj. Jedino želim da znate koliko sam volela Roberta Kinkejda. Ose ala sam to iz dana u dan, svih ovih godina, baš kao i on. Iako više nikada nismo razgovarali, ostali smo vezani jedno za drugo tako vrsto koliko je mogu e da dvoje ljudi budu vezani. Ne mogu da na em re i da to izrazim na odgovaraju i na in. On je to najbolje izrazio kada mi je rekao da smo prestali da budemo odvojena bi a i umesto toga postali tre e bi e stvoreno od nas dvoje. Nijedno od nas ne postoji odvojeno od tog bi a. A to bi e je prepušteno lutanju. Kerolajn, se aš li se užasne sva e koju smo jednom vodile zbog svetloroze haljine u mom plakaru? Videla si je i htela da je obu eš. Rekla si da se ne se aš da je ja ikada nosim, pa zašto ne bi mogla da se prepravi za tebe. Tu haljinu sam nosila prve no i kada smo Robert i ja vodili ljubav. U celom svom životu nisam bolje izgledala nego te no i. Haljina je bila moja mala šašava uspomena na to vreme. Zato je nisam nikada ponovo obukla i zato sam odbila da ti je dam da je nosiš. Pošto je Robert otišao odavde 1965, shvatila sam da veoma malo znam o njemu, o njegovoj porodici. Iako mislim da sam saznala skoro sve drugo o njemu - sve što se stvarno ra unalo - za tih nekoliko kratkih dana. Bio je jedinac, oba roditelja su mu umrla, a ro en je u jednom gradi u u Ohaju. ak nisam sigurna da li je poha ao koledž, pa ak ni srednju školu, ali je imao blistavu inteligenciju na sirov, primitivan, skoro misti an na in. O da, bio je ratni fotograf sa marincima na južnom Pacifiku za vreme Drugog svetskog rata. Jednom je bio oženjen i razveden, mnogo pre no što je mene sreo. Nije imao dece. Njegova žena je bila neka vrsta muzi ara, mislim da je rekao da je bila peva ica folk pesama, a njegova duga odsustvovanja na fotografskim ekspedicijama su jednostavno bila suviše teška za brak. Preuzeo je na sebe krivicu za razlaz. Sem toga, Robert nije imao porodice, koliko ja znam. Molim

vas da postane deo naše porodice, ma koliko vam to u prvom trenutku možda izgledalo teško. Ja sam bar imala porodicu, život sa drugima. Robert je bio sam. To nije bilo pravedno, i ja sam to znala. Više volim, bar tako mislim, da zbog se anja na Ri arda i na ina na koji ljudi govore, sve ovo nekako ostane u okviru porodice Džonson. Ipak ostavljam to vašem sudu. U svakom slu aju, sigurno me nije sramota zbog onog što smo Robert Kinkejd i ja zajedno imali. Naprotiv. O ajni ki sam ga volela tokom svih ovih godina, mada sam iz svojih razloga pokušavala da stupim s njim u kontakt samo jednom. To je bilo pošto je umro vaš otac. Pokušaj je propao, a ja sam se bojala da mu se nije nešto desilo tako da iz straha od toga više ni jednom nisam pokušala. Jednostavno nisam mogla da se suo im sa takvom stvarnoš u. Tako da možete da zamislite kako sam se ose ala kada je stigao paket sa advokatovim pismom 1982. Kao što rekoh, nadam se da razumete i da ne mislite loše o meni. Ako me volite, onda morate da volite ono što sam u inila. Robert Kinkejd me je nau io kako izgleda biti žena na na in koji je malo žena, a možda nijedna ikada iskusila. Bio je dobar i topao i sigurno zaslužuje vaše poštovanje i možda vašu ljubav. Nadam se da možete da mu pružite i jedno i drugo. Na njegov na in, preko mene, on vam je u inio dobro.

Ostajte mi zdravo deco moja.

Majka.

U staroj kuhinji vladala je tišina. Majki je duboko udahnuo i pogledao kroz prozor. Kerolajn je pogledala oko sebe, na sudoperu, na pod, na sto, na sve. Kada je progovorila, glas joj je bio skoro šapat:

- O, Majki, Majki, zamisli njih dvoje sve te godine, žele i jedno drugo tako o ajni ki. Odrekla ga se zbog nas i zbog tate. A Robert Kinkejd je ostao po strani iz poštovanja prema njenim ose anjima za nas. Majki, jedva mogu da izdržim pomisao na to. Mi gledamo na naše brakove tako opušteno, a deo smo razloga zbog kojeg je jedna neverovatna ljubavna pri a završila na takav na in. Imali su samo etiri dana za sebe, samo etiri. Od celog života. To je bilo onda kad smo otišli na onaj smešan sajam u Ilinoisu. Pogledaj maminu fotografiju. Nikada je nisam videla takvu. Tako je lepa, a to nije zbog fotografije. To je zbog onog što je on u inio za nju. Samo je pogledaj, divlja i slobodna. Kosa joj vijori na vetru, lice joj je živo. Jednostavno izgleda prekrasno.

- Isuse - bilo je sve što je Majki mogao da kaže, brišu i elo kuhinjskom krpom i o i maramicom kada Kerolajn nije gledala. Kerolajn je ponovo progovorila:

- O igledno nikada nije pokušao da stupi u kontakt svih ovih godina. I sigurno je umro sam, zato je poslao njoj foto-aparate. Se am se sva e izme u mene i mame zbog roze haljine. Trajala je danima. Kukala sam i upitala zašto. Zatim sam odbila da govorim sa njom. Sve što je ikada rekla bilo je, *Ne, Kerolajn, ne tu.*

A Majki se setio starog stola za kojim su sedeli. Zato je Fran eska tražila od

njega da ga vrati u kuhinju pošto je njihov otac umro. Kerolajn je otvorila mali postavljeni omot.

- Evo njegove narukvice i srebrnog lan i a i medaljona. I evo poruke koju je majka pomenula u pismu, poruke koju je ostavila na Rozmen Bridžu. Zato se na fotografiji mosta koju je poslao vidi komad hartije zaka en za njega. Majki, šta emo da radimo? Misli malo o tome, odmah se vra am.

Potr ala je uz stepnice i vratila se posle nekoliko minuta nose i roze haljinu, brižljivo uvijenu u plastiku. Izvadila je drže i je uspravno da bi Majki mogao da je vidi.

- Samo zamisli kako nosi ovo i igra sa njim ovde u kuhinji. Misli na sve vreme koje smo proveli ovde i slike koje je morala da vidi kuvaju i i sede i ovde sa nama, razgovaraju i o našim problemima, o tome kuda emo na koledž, o tome kako je teško imati uspešan brak. Bože, mi smo tako naivni i nezreli u pore enju s njom.

Majki je klimnuo glavom i okrenuo se orman i ima iznad sudopere.

- Da li misliš da je majka držala ovde nešto za pi e? Bog zna da bi mi trebalo. I da ti odgovorim na pitanje - ne znam šta emo da radimo.

Pretražio je po ormari ima i pronašao bocu rakije, skoro praznu.

- Kerolajn, ovde ima dovoljno za dva pi a. Ho eš jedno?

- Da.

Majki je izvadio jedine dve aše za rakiju iz kredenca i stavio ih na sto sa žutim ultrapasom. Ispraznio je Fran eskinu poslednju bocu rakije u njih, dok je Kerolajn utke po ela da ita prvu beležnicu: *Robert Kinkejd je došao kod mene šesnaestog avgusta, u ponedeljak, 1965. Pokušavao je da prona e Rozmen Bridž. Bilo je kasno popodne, vru ina, a on je vozio kamionet kojeg je zvaao Heri.*

Epilog: No na Ptica iz Takome

Dok sam pisao priču o Robertu Kinkejdu i Franckom Džonsonu, sve više sam se zanimao za Kinkejda i koliko malo je svako od nas znao o njemu i njegovom životu. Samo nekoliko nedelja pre nego što je knjiga otišla u štampariju, odleteo sam u Sijetl i ponovo pokušao da otkrijem dodatna obaveštenja o njemu.

Pomišljao sam da, pošto je voleo muziku i sam bio umetnik, da je možda postojao neki muzičar ili umetnik u oblasti Pjuzet Saunda koji ga poznaje. Pomogao mi je umetnički urednik *Sijetl tajmsa*. Iako nije znao za Kinkejda, omogućio mi je pristup do važnih odeljaka iz novina od 1975. do 1982, iz perioda koji me je najviše zanimao. Pregledajući izdanja iz 1980, došao sam do fotografije crnog muzičara džezera, svirača na tenor saksofonu po imenu Džon *No na Ptica* Kamings. Pored fotografije bio je potpis umetnika - *Robert Kinkejd*. Tamošnji sindikat muzičara mi je dao Kamingsovu adresu obavestivši me da nije aktivno svirao već više godina. Adresa je vodila u sporednu ulicu, blizu industrijske zone u Takomi, pored autoputa 5, koji je dolazio iz Sijetla. Bilo je potrebno da nekoliko puta posetim njegov stan pre nego što sam ga našao kod kuće. U početku je bio nepoverljiv prema mojim pitanjima. Ali ja sam ga ubedio da se ozbiljno i dobronamerno interesujem za Kinkejda, tako da je posle toga postao srdačan i otvoren. Sada sledi pomalo izmenjen zapis intervjua sa Kamingsom, kojem je u vreme kada sam razgovarao sa njim bilo sedamdeset godina. Jednostavno sam uključio magnetofon i pustio ga da mi priča o Robertu Kinkejdu.

Intervju sa „No nom pticom" Kamingsom

Imao sam posao kod Sortija, gore u Sijetlu, gde sam u to vreme živeo, a trebala mi je dobra crno-bela fotka za reklamu. Basista mi reče da ima neki momak koji živi na jednom od ostrva koji je napravio neke dobre stvari. Nije imao telefon pa mu pošaljem dopisnicu. Došao je, stvarno je izgledao stari dasa u farmerkama i izmama i s narandžastim hopen-tregerima, izvadio one stare izubijane aparate koji nisu izgledali da mogu da rade, i ja pomislih, *One*. Postavio me je ispred svetlo obojenog zida sa mojim saksom i rekao mi da sviram i samo sviram. Tako sam svirao. Prva tri minuta ili tako nešto momak je sam stajao tamo i gledao me pomno, stvarno pomno, najhladnijim plavim oči ima koje ste ikada videli. Posle malo vremena, počeo da snima. Zatim pita da li sviram *Jesenje lišće*. I ja to odsviram. Sviram tu melodiju možda deset minuta bez prestanka dok on i dalje lupa svojim aparatima, prave i jedan snimak za drugim. Zatim kaže, *Dobro, uspeo sam. Završi u vam ih za sutra*. Sledećeg dana ih donese i obori me s nogu. Mnogo puta su pravili moje fotografije, ali ove su bile daleko najbolje. Naplatio mi je pedeset dolara, što mi je izgledalo prilično jeftino. Zahvaljuje mi, odlazi i pri odlasku pita gde sviram. Ja mu kažem kod *Sortija*. Nekoliko noći i kasnije pogledam u publiku i vidim ga kako sedi za stolom u kafeu i pažljivo sluša. Pa, onda je počeo da dolazi jednom nedeljno, uvek utorkom, uvek pije pivo ali ne mnogo. Ponekad dođe do njega za vreme pauza i popriča sa njim nekoliko minuta. Bio je utljiv, nije mnogo govorio, ali stvarno prijatan, uvek je u tivo pitao da li mi ne smeta da sviram *Jesenje lišće*. Posle nekog vremena malo smo se bolje upoznali. Ja sam voleo da odem do luke i posmatram vodu i brodove, ispalo je da i on to voli. Tako smo došli dotle da smo sedeli na klupi po celo popodne i razgovarali. Samo dva starca koji se postepeno smanjuju i počinju da se osećaju pomalo beznačajnim, pomalo izlišnim. Običavao je da dovede svog psa. Zvao ga je *Autoput*. Razumevao je *aroliju*. I džez muzikari je tako i razumeju. Valjda smo se zbog toga dobro slagali. Svirao neku melodiju i odjednom tu je potpuno nov skup ideja koje dolaze pravo iz tvog saksa, a da čak ne prolaze kroz tvoju svest. Rekao je da su uopšteno gledano fotografija i život mnogo slični tome. Zatim je dodao, *Tako i uvođenje ljubavi sa ženom koju voliš*. Radio je na tome da pretvori muziku u vizuelne slike. Rekao mi je: *Džone, znaš onu temu koju skoro uvek sviraš u četvrtom taktu Fine dame? Pa, mislim da sam to uhvatio na filmu pre neko jutro. Svetlo je dolazilo na pravi način preko vode i plavačica je nekako napravila luping kroz moj vizir, sve u isto vreme. U stvari sam mogao da vidim tvoju temu dok sam je slušao i pritiskao okidač*. Sve vreme je provodio sa tom idejom o pretvaranju muzike u slike. Bio je opsednut njom. Ne znam kako je završavao za život. Nikada nije mnogo govorio o svom životu. Znao sam da je mnogo putovao fotografiju, ali nisam znao mnogo sve do onog dana kada sam ga zapitao za malu srebrnu stvar koju je nosio na lančiću u oko vrata. Izbliza sam mogao na njoj da vidim ime *Franška*... Tako sam ga zapitao, *Ima nešto posebno u*

vezi s tim? Neko vreme ništa nije rekao samo je buljio u vodu. Zatim je rekao. *Koliko vremena imaš?* Pa, bio je ponedjeljak, imao sam slobodno ve e, tako sam mu rekao da imam vremena koliko treba. Po eo je da pri a. Bilo je kao kad otvoriš slavinu. Pri ao je celo popodne i ve i deo no i. Imao sam ose aj da je držao sve to u sebi dugo vremena. Nijednom nije pomenuo ženino prezime, ni jednom nije rekao gde se sve to desilo. Ali ove e, taj Robert Kinkejd je bio pesnik kada je govorio o njoj. Mora da je stvarno bila nešto, neverovatna dama. Po eo je da navodi nešto iz teksta koji je napisao za nju - nešto kao Dimenzija 3, kako se se am. Se am se da sam mislio da zvu i kao neka improvizacija u slobodnom obliku Ometa Kolemana. I ove e, plakao je dok je pri ao. Plakao je *krupnim* suzama one vrste kada starac pla e, one vrste koju saksofon treba da odsvira. Posle toga sam razumeo zašto je uvek tražio *Jesenje liš e*. I ove e, po eo sam da volim tog tipa. Svako ko može da ose a tako za neku ženu zaslužuje da ga voliš. Tako sam razmišljao o tome, o ja ini tog što su on i ta žena imali. O onom što je on zvao *stari na ini*. I rekoh sebi: *Moram da odsviram tu snagu, tu ljubavnu pri u, da te stare na ine nateram da iza u iz mog saksa*. Bilo je nešto prokleta pesni ko u tome. Tako sam napisao tu pesmu - trebalo mi je tri meseca. Hteo sam da ostane jednostavna, elegantna. Lako je napraviti komplikovane stvari. Jednostavnost je pravi izazov. Svakog dana sam radio na njoj dok nisam po eo da je pravim k'o što treba. Zatim sam radio na njoj još malo i ispisao solaže za klavir i bas. Najzad jedne no i sam je odsvirao. On je bio u publici, utorak ve e, kao i uvek. U svakom slu aju bilo je malo posetilaca, možda dvadeset ljudi u baru, niko nije obra ao mnogo pažnje na orkestar. Sedi on tamo, uti, sluša pomno kao što uvek radi i ja kažem preko mikrofona: *Sada ima da sviram pesmu koju sam napisao za mog prijatelja. Zove se Fran eska*. Posmatrao sam ga kad sam to rekao. Buljio je u svoje pivo, ali kad sam rekao *Fran eska*, polako je pogledao u mene, obema rukama prošao kroz svoju dugu kosu, zapalio *Kemel* i te plave o i uperiše se pravo u mene. Naterao sam saks da zvu i kao nikad ranije, naterao sam ga da pla e za svim miljama i godinama koje su ih razdvajale. Bila je mala melodijska figura u prvom taktu kojom se izgovaralo njeno ime - *Fran... es...* . Kada sam završio, stajao je sasvim pravo uz svoj sto, nasmešio se i klimnuo, platio ra un i otišao. Posle toga sam uvek svirao tu pesmu kad bi on svratio. Uramio je fotografiju jednog starog pokrivenog mosta i dao mi je zato što sam napisao pesmu. Visi evo baš ovde. Nikad mi nije rekao gde je snimio, ali odmah ispod njegovog potpisa piše *Rozmen Bridž*. Jednog utorka uve e, pre sedam - možda osam godina, nije se pojavio. Nema ga ni slede e nedelje. Pomislim, možda je bolestan ili tako nešto. Po nem da se brine, odem do luke, pitam okolo. Niko ništa ne zna za njega. Najzad, uzmem amac preko, do ostrva gde je živeo. Bila je to jedna stara brvnara - u stvari šupa - dole na vodi. Dok sam ja okolo razgledao neki sused do e i pita šta radim. Tako mu ja kažem. Sused kaže da je umro pre otprilike deset dana. ove e, zbolelo me je kada sam to uo. Još uvek me boli. Mnogo mi se svi ao taj momak. Bilo je nešto u tom dasi, nešto. Ose ao sam da ima stvari koje on zna a koje mi ostali ne znamo. Upitao sam njegovog suseda za psa. Kaže nije poznavao ni

Kinkejda. Tako ja zovnem kafileriju i naravno stari Autoput je kod njih. Odem tamo i uzmem ga i dam mom ne aku. Poslednje što sam uo o njemu je da su se on i klinac zavoleli. Bio sam zadovoljan zbog toga. Eto, tako je to. Nedugo pošto sam otkrio šta se desilo sa Kinkejdom, moja leva ruka po e da se umrtvljuje kad sviram duže od dvadeset minuta. Neki problem sa ki mom. Tako da ne radim više. Ali ove e, progoni me ta pri a koju mi je ispri ao o sebi i toj ženi. Tako svakog utorka uve e izvadim moj saks i sviram onu pesmu koju sam napisao za njega. Sviram je ovde sasvim sam. I zbog ne eg, dok sviram uvek gledam u tu sliku koju mi je dao. Zbog ne eg, ne znam šta je to, ne mogu da odvojim o i od slike kad sviram tu pesmu. Samo tako stojim, negde u sumrak, teram stari saks da jeca i sviram pesmu za oveka po imenu Robert Kinkejd i za ženu koju je zvao Fran eska.

Beleška piscu

Robert Dž. Voler je pisac, fotograf i muzičar. U svojim mladim danima bio je univerzitetski profesor. Objavio je nekoliko romana ali je postao poznat upravo po ovom bestselleru koji je skoro 150 nedelja bio na bestseller listi *Njujork tajmsa*. Objavio je i knjigu fotografija i album *Balade okruga Medison*. Tema svakog njegovog romana je običan, mali čovek koji se bori sa svojom ljubavlju, nadom, razočaranjima i odgovornošću.

Godine 2002. napisao je nastavak ovog romana pod nazivom *Hiljadu seoskih puteva*.

Živi na ranu u planinama Teksasa i dalje se bave i pisanjem, muzikom, fotografijom, pa čak i matematikom i ekonomijom.